

**Strategia Rozwoju Lokalnego
Kierowanego przez Społeczność
w ramach
Programu Rozwoju Obszarów
Wiejskich na lata 2014-2020
(LSR)
z perspektywą do 2023**

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie
Projekt realizowany przez LGD „Qwsi” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Spis treści	
Rozdział I Charakterystyka LGD	3
1. Forma prawna i nazwa stowarzyszenia	3
2. Obszar	3
3. Potencjał LGD	4
3.1 Opis sposobu powstania i doświadczenie LGD	4
3.2 Reprezentatywność LGD	7
3.3 Poziom decyzyjny – rada	8
3.4 Zasady funkcjonowania LGD	11
3.5 Potencjał ludzki LGD a regulaminy organu decyzyjnego/zarządu/biura	12
Rozdział II Partycypacyjny charakter LSR	12
1. Dane z konsultacji społecznych przeprowadzonych na obszarze objętym LSR	13
2. Partycypacyjne metody konsultacji wykorzystane na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR oraz wyniki przeprowadzonej analizy wniosków z konsultacji	14
3. Informacje dotyczące przeprowadzonych konsultacji LSR ze społecznością lokalną	19
Rozdział III Diagnoza	20
1. Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup	20
2. Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości	21
3. Opis rynku pracy	24
4. Przedstawienie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego	26
5. Wskazanie problemów społecznych	27
6. Wykazanie wewnętrznej spójności obszaru LSR	28
7. Krótki opis dziedzictwa kulturowego/zabytków	28
8. Krótka charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie	29
9. Opis produktów lokalnych, tradycyjnych i regionalnych podkreślających specyfikę danego obszaru	30
10. Podsumowanie najważniejszych problemów, potrzeb, zasobów i potencjału obszaru	31
Rozdział IV Analiza SWOT	32
Rozdział V Cele i wskaźniki	36
1. Specyfikacja i opis celów ogólnych, przypisanych im celów szczegółowych i przedsięwzięć oraz uzasadnienie ich sformułowania w oparciu o konsultacje społeczne i powiązanie z analizą SWOT i diagnozą obszaru	37
2. Matryca logiczna - Powiązanie diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników	43
3. Wykazanie zgodności celów z celami programów	45
4. Przedstawienie przedsięwzięć realizowanych w ramach RLKS	46
Rozdział VI LSR: Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru	54
1. Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno – instytucjonalnych wraz ze zwięzłą informacją wskazującą sposób powstawiania poszczególnych procedur, ich kluczowe cele i założenia	56
2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru zgodnie z wymogami określonymi dla programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR z uwzględnieniem powiązania kryteriów wyboru z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami	56
3. Wskazanie w jaki sposób w kryteriach wyboru operacji została uwzględniona innowacyjność oraz przedstawienie jej definicji oraz zasad jej oceny	58
4. Informacja o realizacji projektów grantowych i operacji własnych	59
5. Wysokość wsparcia przyznawanego na rozpoczynanie działalności gospodarczej	60
6. Podstawowe zasady ustalania wysokości wsparcia na realizację operacji w ramach LSR	60
Rozdział VII Plan działania	61
Rozdział VIII Budżet LSR	62
1. Ogólna charakterystyka budżetu	62
2. Krótki opis powiązania budżetu z celami LSR	62
Rozdział IX Plan komunikacji	63
Rozdział X Zintegrowanie	63
1. Opis zgodności i komplementarności z innymi dokumentami planistycznymi/strategiami	63
2. Opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć	66
Rozdział XI Monitoring i ewaluacja	67
Rozdział XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	67
Wykaz wykorzystanej literatury i załączniki	69

Rozdział I Charakterystyka LGD

1. Forma prawna i nazwa stowarzyszenia

Nazwa: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Qwsi”.

Status prawny: stowarzyszenie (powstało na podstawie art.15 ustawy z 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz.427 oraz z 2008 r. Nr 98, poz.634).

Stowarzyszenie zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu **19.02.2009 r.** pod numerem **0000323855**

2. Obszar

Obszar objęty LSR w ramach LGD „Qwsi” obejmuje 7 gmin województwa dolnośląskiego. Położony jest w południowo – wschodniej części województwa dolnośląskiego, od północy graniczy z powiatem dzierzoniowskim i strzelińskim, od wschodu z powiatem nyskim (woj. opolskie), od południowego zachodu z powiatem kłodzkim, graniczy także z Republiką Czeską. Wszystkie gminy należące do LGD „Qwsi” sąsiadują ze sobą i należą do powiatu ząbkowickiego, dlatego podstawowym elementem spójności terenu objętego LSR jest spójność administracyjna.

Powierzchnia obszaru wynosi **802 km²**, co stanowi 4,02% powierzchni Dolnego Śląska. Teren ten zamieszkuje **67 875** mieszkańców (dane: GUS, stan na 31 XII 2013), z czego **37 375** (55,06% mieszkańców obszaru) to mieszkańcy wsi. Obszar LGD należy do mało zurbanizowanych i o znacznie mniejszym zaludnieniu niż Dolny Śląsk, na 1 km² przypada 85 mieszkańców.

Członkami LGD jest 7 gmin powiatu ząbkowickiego, wśród nich są 3 gminy wiejskie i 4 gminy miejsko – wiejskie (z miastami poniżej 20 tys. mieszkańców). W całości teren leży w województwie dolnośląskim i obejmuje wszystkie 7 gmin powiatu ząbkowickiego. Wykaz gmin z ich podstawowymi cechami zawarty jest w poniższej tabeli.

Tabela: wykaz gmin wchodzących w skład LGD (dane: GUS, stan na 31 XII 2013 r.)

Gminy	Rodzaj gminy	Kod terytorialny	Ilość miejscowości	Powierzchnia i ludność				
				Powierzchnia [km ²]	Ludność			
					Ogółem	Miasto	Obszar wiejski	Na km ²
Bardo	Miejsko-wiejska	022 40 13	10	73	5521	2741	2780	75
Ciepłowody	Wiejska	022 40 22	17	78	3111	0	3111	40
Kamieniec Ząbkowicki	Wiejska	022 40 32	13	96	8462	0	8462	88
Stoszowice	Wiejska	022 40 42	11	110	5516	0	5516	50
Ząbkowice Śląskie	Miejsko-wiejska	022 40 53	19	147	22631	15707	6924	154
Ziębice	Miejsko-wiejska	022 40 63	29	222	17917	9117	8800	81
Złoty Stok	Miejsko-wiejska	022 40 73	6	76	4717	2935	1782	62
SUMA	-	-	105	802	67 875	30500	37375	85
Dolny Śląsk	-	-	-	19 947	2 909 997	2 019 978	890 019	146

Mapa obszaru LGD „Qwsi”:

POWIAT ZĄBKOWICKI

3. Potencjał LGD

3.1 Opis sposobu powstania i doświadczenie LGD

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Qwsi” jako organizacja społeczna została powołana przez 6 z 7 gmin powiatu ząbkowickiego: Bardo, Ciepłowody, Kamieniec Ząbkowicki, Ząbkowice Śląskie, Ziębice, Złoty Stok. Proces budowania partnerstwa oparty był na szeregu spotkań roboczych zainicjowanych i prowadzonych przez Urząd Miejski w Ziębicach i Starostwo Powiatowe w Ząbkowicach Śląskich. Efektem tych działań było spotkanie założycielskie w dniu 18 września 2008 r., w którym wzięli udział przedstawiciele większości samorządów powiatu ząbkowickiego, Starostwa Powiatowego oraz organizacji pozarządowych i przedsiębiorców z tego terenu. Podczas tego spotkania zdecydowano o utworzeniu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Qwsi”, wybrano jego władze oraz wskazano lokalizację biura LGD. Proces rejestracji zakończył się w dniu 19.02.2009 r. w momencie uzyskania wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego. Efektem procesu budowania partnerstwa było stworzenie Lokalnej Strategii Rozwoju. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Qwsi” powstało w celu realizacji Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. Stowarzyszenie LGD „Qwsi” realizowało LSR w okresie programowania 2007 – 2013.

W nowym okresie programowania 2014 – 2020 Stowarzyszenie LGD „Qwsi” będzie kontynuować swoją działalność. W 2015 roku Lokalna Grupa Działania zwiększyła swój obszar o Gminę Stoszowice.

Praca biura nadzorowana jest przez Zarząd na podstawie odrębnego Regulaminu Biura Stowarzyszenia LGD „Qwsi”, który stanowi załącznik do wniosku o wybór LSR. Podstawowy skład biura stanowi kierownik biura, specjalista do spraw zarządzania projektami i specjalista do spraw monitoringu i sprawozdawczości. Skład biura w przyszłości może zostać poszerzony o innych pracowników zgodnie z decyzją Zarządu. Wszyscy pracownicy biura mają doświadczenie i wiedzę niezbędną do wdrażania i aktualizacji dokumentów strategicznych o zasięgu lokalnym oraz doświadczenie niezbędne do zarządzania LGD. Szczegółowe informacje nt. wiedzy i doświadczenia pracowników biura LGD znajdują się w załączniku do wniosku o wybór LSR.

Stanowisko	Doświadczenie zawodowe	Kwalifikacje
------------	------------------------	--------------

Kierownik biura	doświadczenie na stanowisku kierowniczym, doświadczenie zawodowe w zakresie realizowania projektów ze środków UE	wykształcenie wyższe, szkolenia w zakresie zarządzania projektami, studia podyplomowe w zakresie zarządzania funduszami z UE
Specjalista ds. zarządzania projektami	doświadczenie w pracy nad opracowywaniem wniosków o dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych oraz obsługa projektów współfinansowanych ze środków UE, doświadczenie zawodowe w zakresie realizowania projektów ze środków UE	wykształcenie wyższe, studia podyplomowe w zakresie zarządzania funduszami z UE
Specjalista ds. monitoringu i sprawozdawczości	doświadczenie w pracy nad rozliczaniem wniosków współfinansowanych ze środków UE, doświadczenie zawodowe w zakresie realizowania projektów ze środków UE	wykształcenie wyższe, szkolenia z zakresu rozliczania, monitoringu i ewaluacji projektów współfinansowanych ze środków UE

Doświadczenie członków LGD w realizacji operacji w ramach LSR

Dużą część członków LGD posiada doświadczenie w zakresie realizacji operacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju. Były to operacje o charakterze inwestycyjnym, aktywizacyjnym, edukacyjnym, kulturowym, promocyjnym i rozwoju mikroprzedsiębiorczości. Przykłady projektów realizowanych przez członków LGD „Qwsi” w ramach LSR:

Lp	Imię i nazwisko/ Nazwa członka	Źródło finansowania	Działanie	Nazwa zrealizowanego projektu
1	Powiat Ząbkowicki	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- Jednolite oznakowanie atrakcji turystycznych znajdujących się na obszarze LGD Qwsi - Promocja lokalnej przedsiębiorczości poprzez organizację Prezentacji Gospodarczych Ziemi Ząbkowickiej - BIKE-owa Ziemia Ząbkowicka – promocja walorów obszaru LGD „Qwsi” poprzez organizację powiatowego rajdu rowerowego
2	Gmina Bardo	PROW 2007-2013	Odnowa i Rozwój Wsi	- Budowa placu zabaw przy ulicy Polnej w Bardzie - Promocja walorów turystycznych Barda poprzez odpowiednie oznakowanie miasta i jego zabytków - Remont świetlicy wiejskiej w Brzeźnicy
			Małe Projekty	- Jarmark Wielkanocny w Bardzie - Wykonanie i montaż witryny promocyjnej dla Punktu Informacji Turystycznej w Bardzie - „Miejsce Hrabiowskie” – jak miejsce nieznanne zmienić w znane
3	Gmina Ciepłowody	PROW 2007-2013	Odnowa i Rozwój Wsi	- Remont świetlic wiejskich w miejscowościach Kobyla Głowa i Cienkowice - Remont sali widowiskowej w świetlicy wiejskiej w Ciepłowodach wraz z zapleczem kuchennym
			Małe Projekty	- Budowa placów zabaw w miejscowościach Jakubów i Karczowice - Stworzenie Izby Pamiątek Regionalnych w Ciepłowodach - Wyposażenie zaplecza kuchennego świetlicy wiejskiej w Ciepłowodach
4	Gmina Kamieniec Ząbkowicki	PROW 2007-2013	Odnowa i Rozwój Wsi	- Zagospodarowanie błoni kamienieckich przy ul. Kolejowej, Zamkowej w Kamieńcu Ząbkowickim - Budowa świetlicy wiejskiej w Suszce - zapewnienie miejsca do prowadzenia działalności kulturalnej na terenie sołectwa

			Małe Projekty	<ul style="list-style-type: none"> - Wyposażenie Kamienieckiej Izby Pamiątek - Remont oświetlenia na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Kamieńcu Żąbkowickim - Budowa placu zabaw przy ulicy Młyńskiej w Kamieńcu Żąbkowickim
5	Gmina Żąbkowice Śląskie	PROW 2007-2013	Odnowa i Rozwój Wsi	<ul style="list-style-type: none"> - Remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Zwrócona - Budowa placów zabaw w miejscowościach: Bobolice, Sieroszów i Strąkowa - Budowa siłowni zewnętrznej we wsi Strąkowa
			Małe Projekty	<ul style="list-style-type: none"> - Miejska Trasa Turystyczna - promocja kultury i historii Ziemi Żąbkowickiej - Utworzenie sali rozpraw sądowych szajki żąbkowickich grabarzy w Izbie Pamiątek Regionalnych w Żąbkowicach Śląskich - I Żąbkowickie targi rolno - spożywcze
6	Gmina Ziębice	PROW 2007-2013	Odnowa i Rozwój Wsi	<ul style="list-style-type: none"> - Roboty budowlane w obiekcie świetlicy wiejskiej w Czerńczech - Remont dachu świetlicy wiejskiej w Rososzniczy
			Małe Projekty	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa placu zabaw w Czerńczech - Wykonanie materiałów promujących zabytki na terenie gminy Ziębice - Wyposażenie świetlicy wiejskiej w Osinie Wielkiej
7	Gmina Złoty Stok	PROW 2007-2013	Odnowa i Rozwój Wsi	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa kortu tenisowego i boiska do siatkówki plażowej przy CKiP w Złotym Stoku - Reaktywowanie górniczej orkiestry dętej w Złotym Stoku - Budowa kompleksu boisk sportowych w Mąkolnie
			Małe Projekty	<ul style="list-style-type: none"> - Utworzenie szlaków rekreacji konnej - Budowa placu zabaw w miejscowości Mąkolno
8	Gmina Stoszowice	PROW 2007-2013	Odnowa i Rozwój Wsi	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa placów zabaw w miejscowościach Lutomierz, Grodziszcze, Jemna, Żdanów, Rudnica, Budzów i Mikołajów oraz budowa boiska wielofunkcyjnego w miejscowości Przedborowa
			Małe Projekty	<ul style="list-style-type: none"> - Góry Sowie przyjazne dzieciom – budowa sowiogórskiego placu zabaw w Srebrnej Górze, - Modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Lutomierz - poprawa warunków krajobrazowych oraz zaplecza kulturalnego Gór Sowich
9	Robert Stachnik	PROW 2007-2013	Małe Projekty	<ul style="list-style-type: none"> - W pasiece u Roberta
10	Usługi Hotelarsko – Turystyczne Adriana Musiał - Śliwka	PROW 2007-2013	Małe Projekty	<ul style="list-style-type: none"> - Odkrywamy Przełom Bardzki – promocja walorów turystycznych Barda i Nysy Kłodzkiej
11	Gminny Ośrodek Kultury i Promocji w Ciepłowodach	PROW 2007-2013	Małe Projekty	<ul style="list-style-type: none"> - „Talenty są po to, aby je rozwijać” - projekt wszechstronnej edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży z terenu gminy Ciepłowody - Przy wigilijnym stole spotka seniora pacholę. Projekt integracji mieszkańców terenu LGD Qwsi w oparciu o tradycje Świąt Bożego Narodzenia - Manufaktura Niebanalnych Pamiątek. Warsztaty rękodzieła artystycznego
12	Robert Wagner	PROW 2007-2013	Małe Projekty	<ul style="list-style-type: none"> - Ekologiczna ścieżka dydaktyczna w „Wagnerówce” - Przetwory w Wagnerówce - kultywowanie tradycji
13	Towarzystwo Przyjaciół	PROW 2007-2013	Małe Projekty	<ul style="list-style-type: none"> - Folder informacyjny „Miasto i Gmina Ziębice jakich nie znacie”

	Ziębic „Ducatus”			
14	Muzeum Sprzętu Gospodarstwa Domowego w Ziębicach	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- Ziębicki plener edukacyjno – artystyczny - Zakup i wdrożenie systemu ewidencji eksponatów Jantar Muzeo - Pejzaże z Dolnego Śląska
15	Krzysztof Boksa	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- Kultywowanie tradycji regionu
16	„Zbylbruk” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	PROW 2007-2013	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	- Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstwa i poziomu zatrudnienia poprzez zakup nowej maszyny
17	Halina Dubielecka DECORADO	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- Skarby Ziemi Ząbkowickiej – SAKWA pełna smaku i tradycji
18	Stowarzyszenie „Przełom Bardzki”	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- Spływy Przełomem Bardzkim
19	FENIX Marta Dudek	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- Twórcza jesień - organizacja warsztatów
20	Stowarzyszenie „Nasz Chwalisław”	PROW 2007-2013	Małe Projekty	- Międzypokoleniowe gotowanie - na zdrowie!

Doświadczenie LGD

Na realizację działań w ramach LSR Stowarzyszenie dysponowało kwotą 9 443 584,00 zł. W związku ze złożonym wnioskiem w konkursie o wybór LGD do realizacji LSR w zakresie dodatkowych zadań, LGD „Qwsi” otrzymało dodatkowe środki na realizację LSR w wysokości 4 883 863,18 zł.

Efektami realizowanych dzięki tym środkom działań są na pewno: wzrost zainteresowania mieszkańców Dolnego Śląska ofertą obszaru (czego wynikiem jest wzrost liczby miejsc noclegowych i gastronomicznych), znaczący wzrost liczby lokalnej infrastruktury społecznej, sportowej i rekreacyjnej, integracja gmin i mieszkańców obszaru wokół wspólnych celów, a także doświadczenie i działalność LGD stanowiąca dobry przykład i wzór do naśladowania przez inne podmioty i organizacje z obszaru.

Zbudowany w ten sposób potencjał wykorzystywany będzie do dalszego rozwoju oferty turystycznej obszaru, aktywizowania grup defaworyzowanych, podnoszenia kompetencji organizacji pozarządowych oraz aktywizacji i integracji społeczności lokalnej.

3.2 Reprezentatywność LGD

Stowarzyszenie LGD „Qwsi” działa na podstawie Statutu. Procedura naboru i rezygnacji członków określona jest w Statucie, który stanowi załącznik do wniosku o wybór LSR. Struktura Członków LGD według sektorów znajduje się w poniższej tabeli.

Struktura Członków LGD według sektorów:

Lp.	Sektor	Liczba członków	Udział procentowy [%]
1	Publiczny	22	24,5
2	Społeczny	20	22
3	Gospodarczy	22	24,5
4	Mieszkaniec	26	29
	RAZEM:	90	100

Tabela pokazuje, że udział każdego z sektorów w Stowarzyszeniu LGD „Qwsi” jest równomierny. Członkami LGD są przedstawiciele instytucji publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców. Spośród członków Stowarzyszenia przedstawiciele każdego sektora działają na rzecz wsparcia rozwoju obszaru LGD i rozwoju turystyki. Zasady i sposób rozszerzania składu Stowarzyszenia LGD „Qwsi” są zawarte w Statucie Stowarzyszenia w § 12, zgodnie z którym nabywanie i utrata członkostwa następuje w drodze uchwały Zarządu.

W skład LGD wchodzi również przedstawiciele grup defaworyzowanych: kobiety powracające na rynek pracy oraz seniorzy. Udział przedstawicieli grup defaworyzowanych w składzie LGD jest o tyle istotny, że w najbliższych latach LGD wdrażać będzie instrument RLKS, który w ramach PROWu związany jest z realizacją celu szczegółowego 6B Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), realizuje „wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich” w ramach priorytetu 6 „wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich” poprzez wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (LSR).

3.3 Poziom decyzyjny – rada

Zgodnie z zapisami Statutu LGD „Qwsi” organ decyzyjny w Stowarzyszeniu stanowi Rada, która składa się z 14 osób wybieranych przez Walne Zebranie Członków na okres 4 lat. Do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji, które mają być realizowane w ramach przyjętej przez Stowarzyszenie Lokalnej Strategii Rozwoju. Rada posiada w swoim składzie reprezentantów sektora publicznego, społecznego i gospodarczego, przy czym każda z tych osób jest również mieszkańcem obszaru LGD „Qwsi”. Szczegółowe kwestie dotyczące funkcjonowania organu decyzyjnego zawarte są w Regulaminie Pracy Rady, który podobnie jak skład osobowy Rady zawarty jest w załączniku do wniosku o wybór LSR.

Stowarzyszenie opracowało także plan szkoleń dla członków Rady w celu zapewnienia, że członkowie Rady Stowarzyszenia LGD „Qwsi”, to osoby o odpowiednich umiejętnościach praktycznych i przygotowaniu merytorycznym. Plan szkoleń stanowi załącznik do wniosku o wybór LSR.

Tabela: Skład Rady Stowarzyszenia LGD „Qwsi”

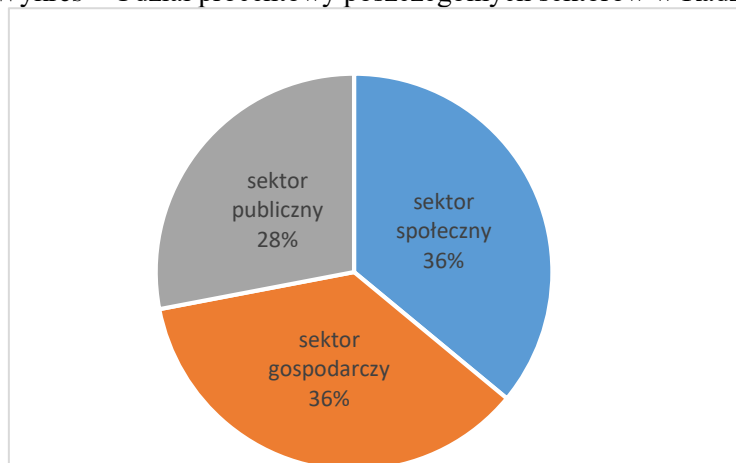
Lp.	Sektor	Gmina	Imię i nazwisko	Opis doświadczenia
Sektor społeczny				
1	Stowarzyszenie „Razem Zmienimy Przyszłość”	Kamieniec Żąbkowicki	Małgorzata Załęska	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawowe zasady funkcjonowania LGD – rola i zadania Rady w realizacji LSR w okresie 2014 – 2020; Zasady funkcjonowania organu decyzyjnego w procesie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020, - Szkolenia: „Budowanie partnerstw międzysektorowych oraz tworzenie warunków do społecznej aktywności”, „Finansowanie Infrastruktury Sportowej w Modelu Partnerstwa Publiczno - Prywatnego”, „Przystosowanie polskiego rolnictwa i obszarów wiejskich do integracji z Unią Europejską”, „Agroturystyka szansą na aktywizację zawodową kobiet z obszarów wiejskich”
2	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Srebrnej Góry „Srebrna Reaktywacja”	Stoszowice	Marzena Wolska	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawowe zasady funkcjonowania LGD – rola i zadania Rady w realizacji LSR w okresie 2014 – 2020; Zasady funkcjonowania organu decyzyjnego w procesie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020, - Znajomość j. angielskiego
3	Fundacja Dobrych Działań	Żąbkowice Śląskie	Bożena Wójcicka	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawowe zasady funkcjonowania LGD – rola i zadania Rady w realizacji LSR w okresie 2014 – 2020; Zasady funkcjonowania organu decyzyjnego w procesie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020, - Prowadzenie Punktu Konsultacyjno – Doradcze oraz Inkubatora NGO dla organizacji pozarządowych oraz aktywnych mieszkańców powiatu żąbkowickiego, - Realizacja projektów z POKL („Horyzonty nowych umiejętności”, „Pozarządowy kurs j. angielskiego”),

				- Realizacja projektu z FIO („Jeden świat – jedna rodzina – dobre początki aktywności młodych”) - Znajomość j. angielskiego
4	Ochotnicza Straż Pożarna w Złotym Stoku	Złoty Stok	Teresa Hencel	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Zasady funkcjonowania organu decyzyjnego w procesie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020
5	Stowarzyszenie „Grupa Motocyklowa Motofrankenstein”	Ząbkowice Śląskie	Krzysztof Balicki	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawowe zasady funkcjonowania LGD – rola i zadania Rady w realizacji LSR w okresie 2014 – 2020; Zasady funkcjonowania organu decyzyjnego w procesie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020
Sektor publiczny				
1	Gmina Ząbkowice Śląskie	Bardo	Marta Ptasieńska	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawowe zasady funkcjonowania LGD – rola i zadania Rady w realizacji LSR w okresie 2014 – 2020; Zasady funkcjonowania organu decyzyjnego w procesie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020, - Członek Rady w okresie programowania 2007 – 2013, - Główny specjalista ds. funduszy pomocowych w UMiG Bardo, - Główny specjalista ds. funduszy zewnętrznych w UM Ząbkowice Śl., - Studia: zarządzanie i marketing, w zakresie europeistyka (magisterskie), - Szkolenia: „Kierownik projektu z Funduszy Europejskich”, „Public relations w administracji”, „Zamówienia publiczne”, „Autoprezentacja”, „Dolnośląska Akademia Kadr”, „Studium wykonalności dla projektów dot. Turystyki i Kultury w ramach RPO WD”, „Sporządzanie wniosku o płatność oraz stosowanie ustawy Prawo zamówień publicznych w projektach współfinansowanych w ramach RPO WD”, „Poprawa jakości opieki zdrowotnej w ramach RPO WD”, „Realizacja projektów objętych pomocą publiczną w ramach RPO WD” - Znajomość j. angielskiego
2	Gmina Kamieniec Ząbkowicki	Kamieniec Ząbkowicki	Dominik Krekora	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawowe zasady funkcjonowania LGD – rola i zadania Rady w realizacji LSR w okresie 2014 – 2020; Zasady funkcjonowania organu decyzyjnego w procesie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020, - Członek Rady w okresie programowania 2007 – 2013
3	Gmina Ziębice	Ziębice	Mariusz Szpilarewicz	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawowe zasady funkcjonowania LGD – rola i zadania Rady w realizacji LSR w okresie 2014 – 2020; Zasady funkcjonowania organu decyzyjnego w procesie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020, - Członek Rady w okresie programowania 2007 – 2013,

				<ul style="list-style-type: none"> - Szkolenia: „Pozyskiwanie środków w kontekście nowego okresu programowania 2007 – 2013”, „Procedury aplikacyjne i zasady wypełniania wniosków do POKL”, - Realizacja projektów (jako autor i koordynator): w ramach małych grantów Fundacji Wspomagania Wsi, „Ośrodek Aktywności Społecznej w Lubnowie” dofinansowany przez Polsko – Amerykańską Fundację Wolności i Akademię Rozwoju Filantropii, - Znajomość j. angielskiego
4	Gmina Ząbkowice Śląskie	Ząbkowice Śląskie	Justyna Giryn	<ul style="list-style-type: none"> - Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawowe zasady funkcjonowania LGD – rola i zadania Rady w realizacji LSR w okresie 2014 – 2020; Zasady funkcjonowania organu decyzyjnego w procesie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020, - Członek Rady w okresie programowania 2007 – 2013, - Sekretarz Gminy Ząbkowice Śląskie, - Szkolenia: „Procedury aplikowania, zawierania umów, raportowania, ewaluacja i ocena projektów Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS)”, „Zamówienia publiczne przy projektach finansowanych ze źródeł zewnętrznych”, - Studia podyplomowe w zakresie Międzynarodowe Procedury Organizacji Inwestycji według FIDIC
Sektor gospodarczy				
1	Usługi Hotelarsko - Turystyczne Adriana Musiał - Śliwka	Bardo	Adriana Musiał - Śliwka	<ul style="list-style-type: none"> - Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawowe zasady funkcjonowania LGD – rola i zadania Rady w realizacji LSR w okresie 2014 – 2020; Zasady funkcjonowania organu decyzyjnego w procesie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020, - Członek Rady w okresie programowania 2007 – 2013, - Realizacja Małego Projektu „Odkrywamy Przełom Bardzki – promocja walorów turystycznych Barda i Nysy Kłodzkiej”, - Uprawnienia pilota wycieczek
2	Fenix Marta Dudek	Ziębice	Marta Dudek	<ul style="list-style-type: none"> - Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawowe zasady funkcjonowania LGD – rola i zadania Rady w realizacji LSR w okresie 2014 – 2020; Zasady funkcjonowania organu decyzyjnego w procesie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020, - Realizacja Małego Projektu „Twórcza jesień - organizacja warsztatów”
3	UNIQUE Olga Przytocka	Stoszowice	Olga Przytocka	<ul style="list-style-type: none"> - Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawowe zasady funkcjonowania LGD – rola i zadania Rady w realizacji LSR w okresie 2014 – 2020; Zasady funkcjonowania organu decyzyjnego w procesie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020, - Studia: stosunki międzynarodowe, specjalność handel zagraniczny (magisterskie), zarządzanie i

				marketing, w zakresie zarządzanie przedsiębiorstwem (licencjackie), - Szkolenia „Specjalista ds. zintegrowanej komunikacji”, „Audytor wewnętrzny systemów zarządzania jakością”
4	Halina Dubielecka DECORADO	Cieplowody	Halina Dubielecka	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawowe zasady funkcjonowania LGD – rola i zadania Rady w realizacji LSR w okresie 2014 – 2020; Zasady funkcjonowania organu decyzyjnego w procesie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020, - Realizacja Małego Projektu „Skarby Ziemi Ząbkowickiej – SAKWA pełna smaku i tradycji”, - Znajomość j. angielskiego
5	Rafał Becela FH-U „AGA-MAR”	Złoty Stok	Rafał Becela	- Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia: Podstawowe zasady funkcjonowania LGD – rola i zadania Rady w realizacji LSR w okresie 2014 – 2020; Zasady funkcjonowania organu decyzyjnego w procesie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020

Wykres – Udział procentowy poszczególnych sektorów w Radzie

Rada posiada w swoim składzie reprezentantów wszystkich 3 sektorów – sektor publiczny stanowi 28%, sektor gospodarczy 36%, sektor społeczny 36%, z czego 72% to kobiety, a 28% mężczyźni. W składzie organu decyzyjnego znajdują się przedsiębiorcy, kobiety, osoby poniżej 35 roku życia.

Stowarzyszenie LGD „Qwsi” prowadzi rejestr interesów członków Rady, aby zapewnić wybór operacji bez dominacji jakiegokolwiek grupy interesu i unikania konfliktu interesów. W rejestrze zawarte są informacje o powiązaniach branżowych członków Rady. Rejestr aktualizowany będzie przed każdym posiedzeniem Rady, aby umożliwić identyfikację charakteru powiązań członków organu decyzyjnego z wnioskodawcami/poszczególnymi projektami.

3.4 Zasady funkcjonowania LGD

Władzami Stowarzyszenia LGD „Qwsi” są: Walne Zebranie Członków, które jest najwyższą władzą Stowarzyszenia, Zarząd, Rada oraz Komisja Rewizyjna.

Najważniejszym dokumentem wewnętrznym Stowarzyszenia jest Statut, który opisuje zasady działania Stowarzyszenia, opisuje jego członków, a w szczególności zasady nabywania i utratę członkostwa w Stowarzyszeniu oraz w jego organach, opisuje władze Stowarzyszenia oraz kompetencje i zadania poszczególnych organów. Statut mówi również o majątku i kwestiach związanych z rozwiązaniem Stowarzyszenia. Zgodnie z zapisami Statutu uchwały władz Stowarzyszenia zapadają zwykłą większością głosów. Podejmowanie uchwał w sprawie zmian Statutu wymaga większości głosów obecnych podczas WZC. Statut wskazuje, że nadzór nad działalnością Stowarzyszenia sprawuje Marszałek Województwa Dolnośląskiego, a organem kompetentnym do uchwalenia LSR oraz jego zmiany i aktualizacji a także uchwalania i zmiany kryteriów wyboru operacji jest WZC.

Organem odpowiedzialnym za wybór operacji jest Rada, która działa w oparciu o Regulamin Pracy Rady, który jest przyjmowany i zmieniany uchwałą WZC podjętą zwykłą większością głosów. Regulamin określa w szczególności

szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń organu decyzyjnego, sposób informowania członków organu o posiedzeniach, zasady dostarczania dokumentów dotyczących spraw podejmowanych na posiedzeniach, uregulowania dotyczące zachowania bezstronności członków organu decyzyjnego w wyborze operacji (w tym przesłanki wyłączenia z oceny operacji, sposób wyłączenia członka organu z oceny), szczegółowe zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji (ocena wniosków, zasady dokumentowania oceny, wzory dokumentów), zasady protokołowania posiedzeń organu decyzyjnego oraz wynagradzania członków organu decyzyjnego.

Stowarzyszenie prowadzi biuro, w którym zatrudnieni są pracownicy. Biuro funkcjonuje w oparciu o Regulamin Biura, który określa w szczególności zasady zatrudniania i wynagradzania pracowników, uprawnienia kierownika biura, opis metody oceny efektywności świadczonego przez pracowników LGD doradztwa. Regulamin przyjmowany jest i zmieniany zwykłą większością głosów przez Zarząd w drodze uchwały.

LGD posiada także Politykę bezpieczeństwa informacji wraz z instrukcją dotyczącą ochrony danych osobowych w Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania „Qwsi”. Dokument ten opisuje reguły dotyczące bezpieczeństwa danych osobowych zawartych w systemach informatycznych oraz zbiorów danych osobowych zapisanych w postaci dokumentacji papierowej w Stowarzyszeniu LGD „Qwsi”. Opisane reguły określają granice dopuszczalnego zachowania wszystkich użytkowników systemów informatycznych, wspomagających pracę LGD „Qwsi” oraz użytkowników mających dostęp do dokumentacji w wersji papierowej. Dokument zwraca uwagę na konsekwencje jakie mogą ponosić osoby przekraczające określone granice oraz procedury postępowania dla zapobiegania i minimalizowania skutków zagrożeń. Polityka bezpieczeństwa jest przyjmowana i zmieniana przez Zarząd Stowarzyszenia w drodze uchwały, podejmowanej zwykłą większością głosów.

3.5 Potencjał ludzki LGD a regulaminy organu decyzyjnego/zarządu/biura.

Jednym z zadań Stowarzyszenia LGD „Qwsi” jest wybór operacji na poziomie lokalnym. W celu zapewnienia zgodności operacji ze Strategią, osoby wchodzące w skład organu decyzyjnego posiadają odpowiednią wiedzę i kwalifikacje. Szczegółowe kwestie w tym zakresie zapisane zostały w Regulaminie Pracy Rady. Doświadczenie osób, wchodzących w skład Rady, zostało opisane w rozdziale 3.3 *Poziom decyzyjny – Rada*. Niezbędna wiedza członków organu decyzyjnego zostanie zweryfikowana dzięki uczestnictwu w teście w zakresie znajomości PROW 2014 – 2020. Dodatkowo Stowarzyszenie opracowało plan szkoleń dla członków Rady w celu zapewnienia, że członkowie Rady Stowarzyszenia LGD „Qwsi” to osoby o odpowiednich umiejętnościach praktycznych i przygotowaniu merytorycznym.

Osobami zaangażowanymi w pracę na rzecz LGD są również pracownicy biura Stowarzyszenia. Ich działalność opera się na Regulaminie Biura. Wszyscy pracownicy biura mają doświadczenie i wiedzę niezbędną do wdrażania i aktualizacji dokumentów strategicznych o zasięgu lokalnym oraz doświadczenie niezbędne do zarządzania LGD, co potwierdzają dokumenty załączone do wniosku o wybór LSR.

Rozdział II Partycypacyjny charakter LSR

Dokument Lokalnej Strategii Rozwoju wypracowany został z wykorzystaniem takich partycypacyjnych metod jak:

- ✓ Badania ankietowe;
- ✓ Spotkania konsultacyjne;
- ✓ Wywiady grupowe;
- ✓ Warsztaty w ramach zespołu roboczego;
- ✓ Punkty informacyjno – konsultacyjne w gminach;
- ✓ Konsultacje społeczne za pośrednictwem strony internetowej.

Podczas realizacji działań partycypacyjnych szczególną uwagę zwrócono na udział w budowaniu strategii grup istotnych z punktu widzenia realizacji LSR. W pracę zaangażowano takie grupy jak:

- ✓ Lokalni przedsiębiorcy;
- ✓ Usługodawcy z branży turystycznej;
- ✓ Przedstawiciele instytucji współpracujących na co dzień z osobami z grup defaworyzowanych – Powiatowy Urząd Pracy oraz Ośrodki Pomocy Społecznej z gmin wchodzących w skład LGD;
- ✓ Liderzy lokalni z poszczególnych gmin (sołtysi, radni, członkowie organizacji pozarządowych, etc.);
- ✓ Przedstawiciele grup defaworyzowanych;
- ✓ Ogół społeczności lokalnej;
- ✓ Członkowie Rady i Zarządu oraz pracownicy biura LGD.

1. Dane z konsultacji społecznych przeprowadzonych na obszarze objętym LSR, które wykorzystane zostały do opracowania LSR

W okresie przygotowania LSR przeprowadzono szereg działań z zakresu konsultacji społecznych przy wykorzystaniu partycypacyjnych metod konsultacyjnych. Dzięki tym metodom pozyskano następujące dane, które zostały wykorzystane do opracowania LSR:

- ✓ Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń (analiza SWOT);
- ✓ Kluczowe problemy w rozwoju obszaru;
- ✓ Priorytetowe cele rozwoju;
- ✓ Kluczowe działania przyczyniające się do osiągnięcia celów (wraz z wskaźnikami);
- ✓ Preferowane kryteria wyboru projektów;
- ✓ Grupy defaworyzowane na lokalnym rynku pracy oraz w życiu społecznym.

2. Partycypacyjne metody konsultacji wykorzystane na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR oraz wyniki przeprowadzonej analizy wniosków z konsultacji

Metoda partycypacji	Wnioski z partycypacji	Kluczowy etap planowania LSR na poziomie którego wykorzystano wnioski	Wyniki analizy wniosków
<p>Ankieta (Analiza potencjału obszaru objętego LSR)</p> <p>Termin realizacji: lipiec 2015r. Liczba uczestników: 21</p>	<p>Ankieta dotyczyła takich zagadnień, jak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza barier i atutów rozwoju obszaru; 2. Ocena jakości życia na obszarze; 3. Wskazanie priorytetowych kierunków rozwoju; 4. Wskazanie priorytetowych grup docelowych realizacji strategii 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnoza i analiza SWOT 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR 	<p>Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uwzględnienie wskazanych barier i atutów w analizie SWOT i analizie problemów wskazanych w diagnozie - uwzględnienie wskazanych priorytetów rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji - wybór grup docelowych i priorytetowych kierunków wykorzystano w planowaniu działań komunikacyjnych przez wskazanie odbiorców i metod komunikacji
<p>Ankieta (Badanie opinii przedsiębiorców)</p> <p>Termin realizacji: wrzesień 2015r. Liczba uczestników: 27</p>	<p>Ankieta dotyczyła takich zagadnień, jak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapotrzebowanie na nowych pracowników; 2. Ocena potrzeb szkoleniowych pracowników; 3. Planowane kierunki rozwoju; 4. Preferowane formy wsparcia; 5. Identyfikacja grup defaworyzowanych na rynku pracy; 6. Ocena warunków prowadzenia działalności gospodarczej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnoza i analiza SWOT 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR 	<p>Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uwzględnienie oceny warunków prowadzenia działalności w analizie SWOT i analizie problemów wskazanych w diagnozie - uwzględnienie wskazanych kierunków rozwoju i preferowanych form wsparcia w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji

			- wskazanie grup defaworyzowanych na rynku pracy i priorytetowych kierunków oraz preferowanych form wsparcia wykorzystano w planowaniu działań komunikacyjnych przez wskazanie odbiorców i metod komunikacji
<p>Ankieta (Analiza potencjału obszaru objętego LSR)</p> <p>Termin realizacji: sierpień - wrzesień 2015r. Liczba uczestników: 84</p>	<p>Ankieta dotyczyła takich zagadnień, jak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wskazanie priorytetowych kierunków rozwoju usług i produktów na obszarze; 2. Wskazanie grup wykluczonych z życia społecznego; 3. Wskazanie grup wykluczonych z lokalnego rynku pracy 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnoza i analiza SWOT 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR 	<p>Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uwzględnienie wskazanych uwarunkowań w analizie SWOT i analizie problemów wskazanych w diagnozie - uwzględnienie wskazanych priorytetów rozwoju usług i produktów w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji - wybór grup defaworyzowanych wykorzystano w planowaniu działań komunikacyjnych przez wskazanie odbiorców i metod komunikacji
<p>Konsultacje ze społecznością lokalną</p> <p>(Spotkanie w każdej z gmin wchodzących w skład LGD – 7 spotkań)</p> <p>Termin realizacji: sierpień - wrzesień 2015r. Liczba uczestników: 159</p>	<p>Spotkania poświęcone były takim zagadnieniom jak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza SWOT; 2. Analiza problemów; 3. Wybór celów i kluczowych kierunków rozwoju; 4. Określenie grup defaworyzowanych i docelowych działań planowanych w LSR 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnoza i analiza SWOT 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR 	<p>Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uwzględnienie wskazanych mocnych, słabych stron, szans i zagrożeń w analizie SWOT - uwzględnienie wskazanych problemów w analizie problemów wskazanych w diagnozie - uwzględnienie wskazanych celów i kluczowych kierunków rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również

			na założenia systemu monitoringu i ewaluacji - wybór grup defaworyzowanych i docelowych oraz celów i kluczowych kierunków rozwoju wykorzystano w planowaniu działań komunikacyjnych przez wskazanie odbiorców i metod komunikacji
<p>Zespół roboczy</p> <p>(2 spotkania zespołu roboczego ds. Lokalnej Strategii Rozwoju)</p> <p>Termin realizacji: wrzesień 2015r. Liczba uczestników: I spotkanie – 12 osób II spotkanie – 13 osób</p>	<p>Spotkania poświęcone były takim zagadnieniom, jak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza SWOT; 2. Analiza problemów; 3. Wybór celów i kluczowych kierunków rozwoju; 4. Wypracowanie wskaźników dla celów i przedsięwzięć wraz z budżetem 5. Określenie lokalnych kryteriów wyboru operacji 6. Określenie grup defaworyzowanych i docelowych działań planowanych w LSR 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnoza i analiza SWOT 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR 	<p>Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uwzględnienie wskazanych mocnych, słabych stron, szans i zagrożeń w analizie SWOT - uwzględnienie wskazanych problemów w analizie problemów wskazanych w diagnozie - uwzględnienie wskazanych celów i kluczowych kierunków rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji - uwzględnienie wskazanych kryteriów wyboru operacji - wybór grup defaworyzowanych i docelowych oraz celów i kluczowych kierunków rozwoju wykorzystano w planowaniu działań komunikacyjnych przez wskazanie odbiorców i metod komunikacji
<p>Wywiad grupowy</p> <p>(Z przedstawicielami Ośrodków Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy)</p> <p>Termin realizacji: wrzesień 2015r. Liczba uczestników: 12</p>	<p>Spotkanie poświęcone były takim zagadnieniom, jak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Określenie grup defaworyzowanych w dostępie do lokalnego rynku pracy; 2. Określenie grup defaworyzowanych w lokalnym życiu społecznym; 3. Analiza problemów dotyczących tych grup; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnoza i analiza SWOT 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 	<p>Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uwzględnienie wskazanych mocnych, słabych stron, szans i zagrożeń w analizie SWOT - uwzględnienie wskazanych problemów w analizie problemów wskazanych w diagnozie

	4. Wybór kluczowych kierunków wsparcia dla tych grup	5. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR	- uwzględnienie wskazanych grup defaworyzowanych w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji - wybór grup defaworyzowanych i sposobu komunikacji z nimi wykorzystano w planowaniu działań komunikacyjnych przez wskazanie odbiorców i metod komunikacji
<p>Wywiad grupowy</p> <p>(z przedstawicielami branży turystycznej)</p> <p>Termin realizacji: wrzesień 2015r. Liczba uczestników: 19</p>	Spotkanie poświęcone było takim zagadnieniom jak: 1. Określenie atutów i barier w rozwoju branży; 2. Analiza problemów dotyczących lokalnego rynku pracy i rozwoju oferty turystycznej; 3. Wybór kluczowych celów i kierunków wsparcia dla branży turystycznej	1. Diagnoza i analiza SWOT 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR	Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły: - uwzględnienie wskazanych mocnych, słabych stron, szans i zagrożeń w analizie SWOT - uwzględnienie wskazanych problemów w analizie problemów wskazanych w diagnozie - uwzględnienie wskazanych celów i kierunków rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji - wskazanie narzędzi i metod komunikacji preferowanych przez usługodawców turystycznych wykorzystano w planowaniu działań komunikacyjnych przez wskazanie odbiorców i metod komunikacji
<p>Punkty informacyjno – konsultacyjne</p> <p>(Punkt w każdej z gmin wchodzących w skład LGD – 7 dyżurów)</p>	Dyżury poświęcone były takim zagadnieniom, jak: 1. Możliwość zapoznania się i wniesienia uwag do konsultowanego zakresu LSR; 2. Możliwość wypełnienia ankiety badania opinii mieszkańców;	1. Diagnoza i analiza SWOT 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania	Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły: - uwzględnienie wskazanych mocnych, słabych stron, szans i zagrożeń w analizie SWOT

<p>Termin realizacji: październik - listopad 2015r. Liczba uczestników: 32</p>	<p>3. Możliwość zgłoszenia propozycji projektów do LSR przez osoby zainteresowane uzyskaniem wsparcia w ramach LSR</p>	<p>3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR</p>	<p>- uwzględnienie wskazanych problemów w analizie problemów wskazanych w diagnozie - uwzględnienie wskazanych celów i kluczowych kierunków rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji - wybór grup defaworyzowanych i docelowych oraz celów i kluczowych kierunków rozwoju wykorzystano w planowaniu działań komunikacyjnych przez wskazanie odbiorców i metod komunikacji</p>
<p>Konsultacje społeczne (za pośrednictwem strony internetowej) Termin realizacji: wrzesień - grudzień 2015r. Liczba uczestników:</p>	<p>Konsultacje poświęcone były takim zagadnieniom, jak: - Diagnoza obszaru; - Analiza SWOT; - Analiza problemów; - Cele, wskaźniki, budżet; - Przedsięwzięcia i kryteria wyboru operacji;</p>	<p>1. Diagnoza i analiza SWOT 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR</p>	<p>Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły: - uwzględnienie wskazanych mocnych, słabych stron, szans i zagrożeń w analizie SWOT - uwzględnienie wskazanych problemów w analizie problemów wskazanych w diagnozie - uwzględnienie wskazanych celów i kluczowych kierunków rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji - uwzględnienie wskazanych kryteriów wyboru operacji - wybór grup defaworyzowanych i docelowych oraz celów i kluczowych kierunków rozwoju wykorzystano w planowaniu działań komunikacyjnych przez wskazanie odbiorców i metod komunikacji</p>

3. Informacje dotyczące przeprowadzonych konsultacji LSR ze społecznością lokalną.

Poniższa tabela zawiera zestawienie wszystkich spotkań, wywiadów, warsztatów oraz innych wydarzeń, które w całości lub części poświęcone były tworzeniu LSR i konsultacji jej założeń:

Lp.	Działanie konsultacyjne	Data	Liczba uczestników
1	Spotkanie ze społecznością lokalną – konsultacje społeczne w Ziębicach	18.08.2015	37
2	Spotkanie ze społecznością lokalną – konsultacje społeczne w Ząbkowicach Śląskich	19.08.2015	17
3	Spotkanie ze społecznością lokalną – konsultacje społeczne w Kamieńcu Ząbkowickim	20.08.2015	26
4	Spotkanie ze społecznością lokalną – konsultacje społeczne w Bardzie	25.08.2015	17
5	Spotkanie ze społecznością lokalną – konsultacje społeczne w Srebrnej Górze (gm. Stoszowice)	26.08.2015	21
6	Spotkanie ze społecznością lokalną – konsultacje społeczne w Baldwinowicach (gm. Ciepłowody)	31.08.2015	19
7	Spotkanie ze społecznością lokalną – konsultacje społeczne w Żółтым Stoku	02.09.2015	22
8	Spotkanie dla przedstawicieli Powiatowego Urzędu Pracy, Ośrodków Pomocy Społecznej – wywiad grupowy (focus) w sprawie Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020 w Ząbkowicach Śląskich	09.09.2015	12
9	Spotkanie dla przedstawicieli branży turystycznej – wywiad grupowy (focus) w sprawie Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020 w Ząbkowicach Śląskich	09.09.2015	19
10	Spotkanie zespołu roboczego ds. Lokalnej Strategii Rozwoju w sprawie LSR na lata 2014 – 2020 w Ziębicach	21.09.2015	12
11	Spotkanie zespołu roboczego ds. Lokalnej Strategii Rozwoju w sprawie LSR na lata 2014 – 2020 w Ziębicach	30.09.2015	13
12	Spotkanie dla gminnych koordynatorów ds. LGD w sprawie LSR	02.10.2015	5
13	Punkt informacyjno – konsultacyjny w Gminie Ziębice	09.10.2015	4
14	Punkt informacyjno – konsultacyjny w Gminie Ząbkowice Śląskie	16.10.2015	4
15	Punkt informacyjno – konsultacyjny w Gminie Żółty Stok	23.10.2015	4
16	Punkt informacyjno – konsultacyjny w Gminie Stoszowice	30.10.2015	3
17	Punkt informacyjno – konsultacyjny w Gminie Kamieniec Ząbkowicki	06.11.2015	4
18	Punkt informacyjno – konsultacyjny w Gminie Ciepłowody	13.11.2015	8
19	Punkt informacyjno – konsultacyjny w Gminie Bardo	20.11.2015	5
20	Wsparcie dla przedsiębiorców w PROW 2014 – 2020 – prezentacja podczas konferencji podczas IX Prezentacji Gospodarczych Ziemi Ząbkowickiej i II Ząbkowickich Targów Rolno – Spożywczych (Ząbkowice Śląskie)	13.09.2015	bd
21	Spotkanie z organizacjami pozarządowymi z gminy Ziębice w sprawie LSR na lata 2014 – 2020 (Ziębice)	06.10.2015	10
22	Podejmowanie działań w ramach PROW na lata 2014 – 2020 oraz rozwój działalności gospodarczej w ramach PROW – przedstawienie informacji podczas konferencji „Rynek pracy – możliwości i perspektywy”	16.10.2015	bd
23	Udział w I Ząbkowickich Dniach Ślimaka – prezentacja nt. podejmowania działań w ramach PROW na lata 2014 – 2020 oraz rozwój działalności gospodarczej w ramach PROW	15.11.2015	bd

Na potrzeby prac nad LSR wykorzystano również wyniki badań własnych oraz ewaluacji:

Nr	Nazwa dokumentu	Rok realizacji
1	„Badania i analizy obszaru objętego LSR” dla Stowarzyszenia LGD Qwsi	2009
2	Raport z badania organizacji pozarządowych na obszarze Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Qwsi”	2012
3	Raport z badania ewaluacyjnego Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Qwsi”	2012
4	Raport z badania ewaluacyjnego Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Qwsi” w zakresie dodatkowych zadań zapisanych w Lokalnej Strategii Rozwoju	2014

5	Raport z badania oceny stopnia adekwatności realizowanych w ramach LSR celów ogólnych i szczegółowych do obecnych potrzeb społeczności lokalnej	2015
---	---	------

Rozdział III Diagnoza

1. Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup.

Na potrzeby niniejszej diagnozy w okresie sierpień – październik 2015 r. przeprowadzono na terenie wszystkich gmin obszaru LGD „Qwsi” ankiety badania opinii mieszkańców i przedsiębiorców oraz zogniskowane wywiady grupowe z przedstawicielami Powiatowego Urzędu Pracy oraz Ośrodków Pomocy Społecznej. Pozwoliło to wyodrębnić grupy szczególnie defaworyzowane w dostępie do rynku pracy.

Są to następujące grupy:

- ✓ Osoby długotrwale bezrobotne;
- ✓ Osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych;
- ✓ Kobiety powracające na lokalny rynek pracy;
- ✓ Osoby z grupy 45+ zwolnione przez poprzedniego pracodawcę i poszukujące zatrudnienia;
- ✓ Młodzież po zakończeniu nauki;
- ✓ Osoby niepełnosprawne.

Według przedstawicieli Powiatowego Urzędu Pracy oraz Ośrodków Pomocy Społecznej są to grupy, którym najtrudniej znaleźć zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. Często też występuje negatywne sprzężenie czynników charakterystycznych dla kilku ze zidentyfikowanych grup, np. kobiet powyżej 45 lat o niskich kwalifikacjach zawodowych. Jednak, jak przedstawili to podczas wywiadów grupowych zarówno pracodawcy i przedstawiciele Urzędu Pracy oraz Ośrodków Pomocy Społecznej, motywacja przedstawicieli poszczególnych grup do wejścia na rynek pracy jest zróżnicowana. Największą wykazują kobiety powracające na rynek pracy, osoby 45+ oraz młodzież. I to właśnie ich szczególnie warto wspierać. **W ramach lokalnych kryteriów wyboru operacji zaplanowany został system wspierający tworzenie miejsc pracy przez przedstawicieli tych grup lub przez innych przedsiębiorców na rzecz tych grup. W ramach rozwijania przedsiębiorczości na obszarze LGD przewidziano również wspieranie działań ułatwiających przedstawicielom tych grup podjęcie zatrudnienia. Przykładowo wspierany będzie rozwój usług z zakresu usług opiekuńczych nad dziećmi tak, aby ułatwić matkom decyzję o powrocie na rynek pracy.**

W ramach działań związanych z diagnozą partycypacyjną (ankiety, spotkania informacyjne w gminach, spotkania grup roboczych) dokonano identyfikacji grup społecznych, które szczególnie słabo angażują się w aktywność i życie społeczne obszaru, grupy te to:

- ✓ Seniorzy (osoby z grupy 50+);
- ✓ Młodzież (grupa wiekowa od 12 do 18 lat);
- ✓ Osoby niepełnosprawne.

Niski udział przedstawicieli tych grup w życiu społecznym obszaru ma odmienne źródła. Seniorzy wykazują duże zainteresowanie udziałem w życiu społecznym, jednak na przeszkodzie stoją im głównie kwestie związane z niskim dostępem do komunikacji publicznej wewnątrz obszaru i konieczność dojechania do centrum/siedziby gminy czy ośrodka kultury, żeby skorzystać z oferty. W przypadku osób niepełnosprawnych przyczyną są głównie bariery architektoniczne.

Natomiast niski udział w życiu społecznym młodzieży jest wynikiem braku atrakcyjnej dla nich oferty zajęć czy to w świetlicach wiejskich czy ośrodkach kultury. Oferta tych instytucji skierowana jest głównie do dzieci. Dodatkowym utrudnieniem jest łatwy dostęp młodzieży do narkotyków oraz współczesny model spędzania czasu wolnego czy komunikowania się w świecie wirtualnym, a nie realnym. **W ramach lokalnych kryteriów wyboru operacji zaplanowany został system wspierający działania na rzecz aktywizacji tych grup. W ramach rozwijania przedsiębiorczości na obszarze LGD przewidziano również wspieranie działań poprawiające sytuację tych grup. Przykładowo wspierany będzie rozwój usług z zakresu usług opiekuńczych dla seniorów tak, aby ułatwić im kontakt z innymi seniorami i możliwość realizacji wspólnych działań.**

Inną grupą, do której skierowane będą również działania w ramach strategii jest: ogół mieszkańców.

Wskazane powyżej problemy istotne z punktu widzenia grup defaworyzowanych często dotyczą również ogółu mieszkańców obszaru – słaby dostęp do komunikacji publicznej wewnątrz obszaru, słaby dostęp do usług medycznych i opiekuńczych, dostęp do oferty kulturalnej głównie w siedzibie ośrodka kultury, słabe wykorzystanie na rzecz aktywności społecznej i kultywowania tradycji świetlic wiejskich czy mała liczba miejsc pracy i niskie

zarobki na obszarze to główne problemy obszaru i jego mieszkańców. Zaplanowany obszar interwencji i celów dotyczyć będzie rozwiązywania tych problemów.

Specyficzną grupą odbiorców działań strategii są: mikro i mali przedsiębiorcy.

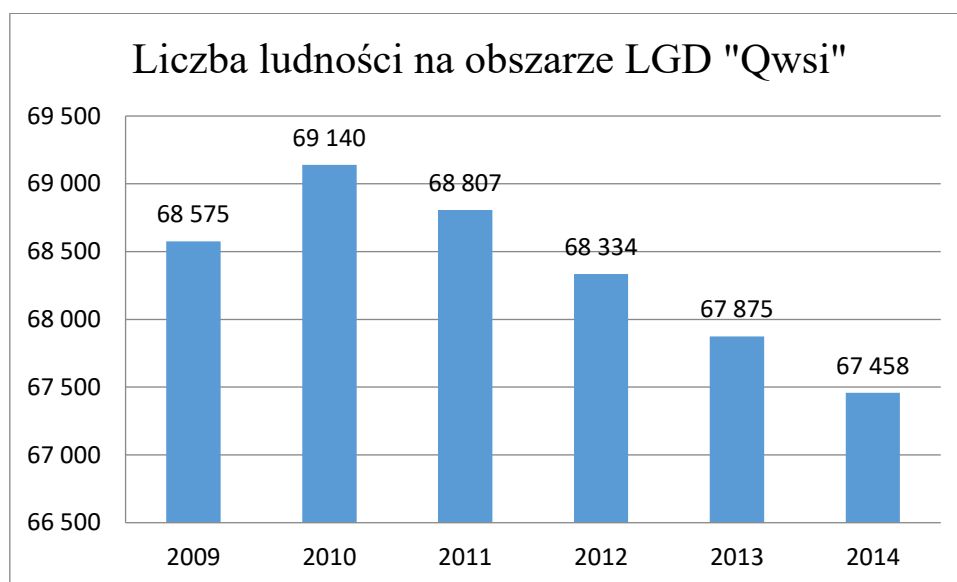
Problemy ich dotykające to niski poziom dochodów, niskie kwalifikacje potencjalnych pracowników, słabe wsparcie ze strony samorządów lokalnych, konkurencja ze strony dużych, często zagranicznych firm. Zaplanowany dla nich obszar interwencji dotyczy wsparcia tworzenia przez nich nowych miejsc pracy oraz promowania ich działalności.

Specyficzną grupą odbiorców działań strategii, głównie spoza obszaru, są: turyści.

Problemy ich dotykające to głównie niewystarczający dostęp do oferty noclegowej i gastronomicznej oraz słaby dostęp do oferty o charakterze regionalnym. W ramach wdrażania LSR zaplanowano obszary interwencji w zakresie działań promocyjnych oraz rozwoju oferty turystycznej, w tym miejsc noclegowych i gastronomicznych.

2. Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości (w tym przedsiębiorczości społecznej), branż z potencjałem rozwojowym (informacja o branżach gospodarki mających kluczowe znaczenie dla rozwoju obszaru).

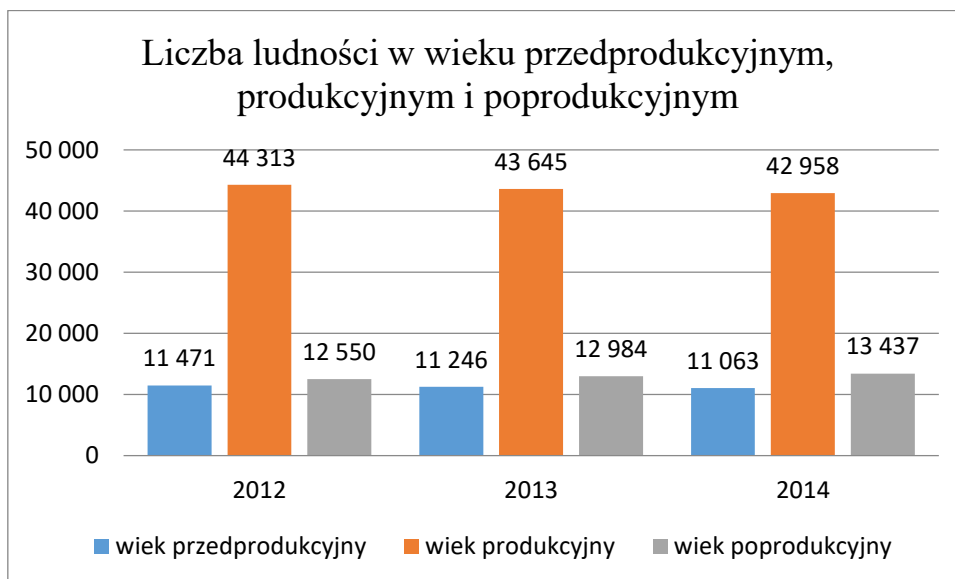
Obszar zamieszkuje 67 875 osób (stan na dzień 31XII2013, źródło: GUS), co stanowi 2,32% ogółu mieszkańców Dolnego Śląska. Natomiast uwzględniając strukturę płci, region zamieszkuje 34 866 kobiet, co daje 51,38% ogólnej liczby ludności regionu. Uwzględniając zmiany, jakie zaszły w czasie na obszarze LGD, przygotowano zestawienie liczby ludności. Dane pochodzą z Banku Danych Lokalnych (BDL GUS) i obejmują okres od roku 2009 do najbardziej aktualnych danych dostępnych w GUS, czyli do roku 2014.

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII danego roku)

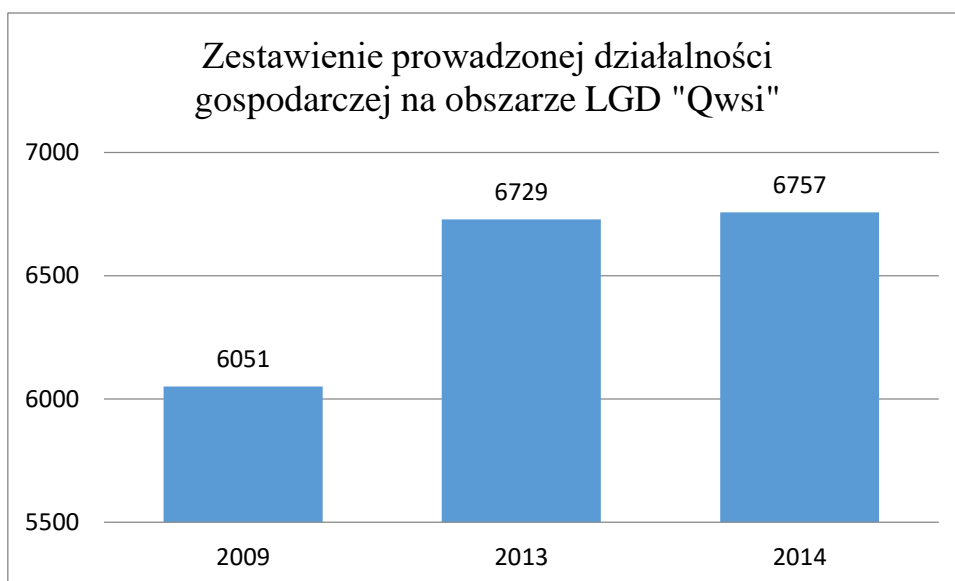
Widać, że w latach 2009 – 2014 liczba ludności wykazywała tendencję spadkową. Spadek liczby ludności dotyczył 6 z 7 gmin, należących do obszaru LGD „Qwsi”. Największy spadek zaobserwowano w gminie Ząbkowice Śląskie, Ziębice i Kamieniec Ząbkowicki. W odniesieniu do ogólnej spadkowej tendencji całego Dolnego Śląska systematyczny spadek liczby mieszkańców obszaru LGD jest negatywnym sygnałem. Spadek liczby ludności wynika przede wszystkim z emigracji do większych miast i za granicę.

Warto przyrzeć się równocześnie strukturze wiekowej ludności. Dokonując analizy na przestrzeni lat 2012 – 2014 okazuje się, że pomimo względnie stałego poziomu struktury, obserwujemy stałą tendencję – zmniejszanie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 18 roku życia) przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni pow. 65 lat, kobiety pow. 60 lat). Możemy więc mówić o tendencjach widocznych na poziomie krajowym i europejskim, czyli o procesie starzenia się społeczeństwa. Zjawisko to jest związane zarówno z faktem odsuwania w czasie decyzji o założeniu rodziny, decydowaniem się na mniejszą liczbę dzieci w rodzinie, jak również z emigracjami na pobyt stały czy też wzrostem przeciętnego trwania życia. Zaobserwowana tendencja może mieć wpływ na funkcjonowanie LGD. Wzrost liczby seniorów wiąże się między innymi ze zwiększeniem obciążenia systemu ochrony zdrowia kosztami opieki nad tą grupą ludności oraz opracowaniem programów profilaktycznych, mających na celu zachowanie sprawności fizycznej i psychicznej do późnego wieku.

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII)

Zestawienie prowadzonej działalności gospodarczej według podstawowej formy prawnej (uwzględniając sektor publiczny i prywatny, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą) pokazuje wzrost na przestrzeni lat 2009 – 2014 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych o 11,68% , co w porównaniu z 10,83% wzrostem na terenie całego Dolnego Śląska i 10,07% na terenie kraju, daje satysfakcjonujący wynik.

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII)

Charakterystykę przedsiębiorczości sektorów wg PKD przedstawiono w zestawieniu prowadzonych działalności gospodarczych w gminach:

Zestawienie prowadzonej działalności gospodarczej w Gminach wg PKD

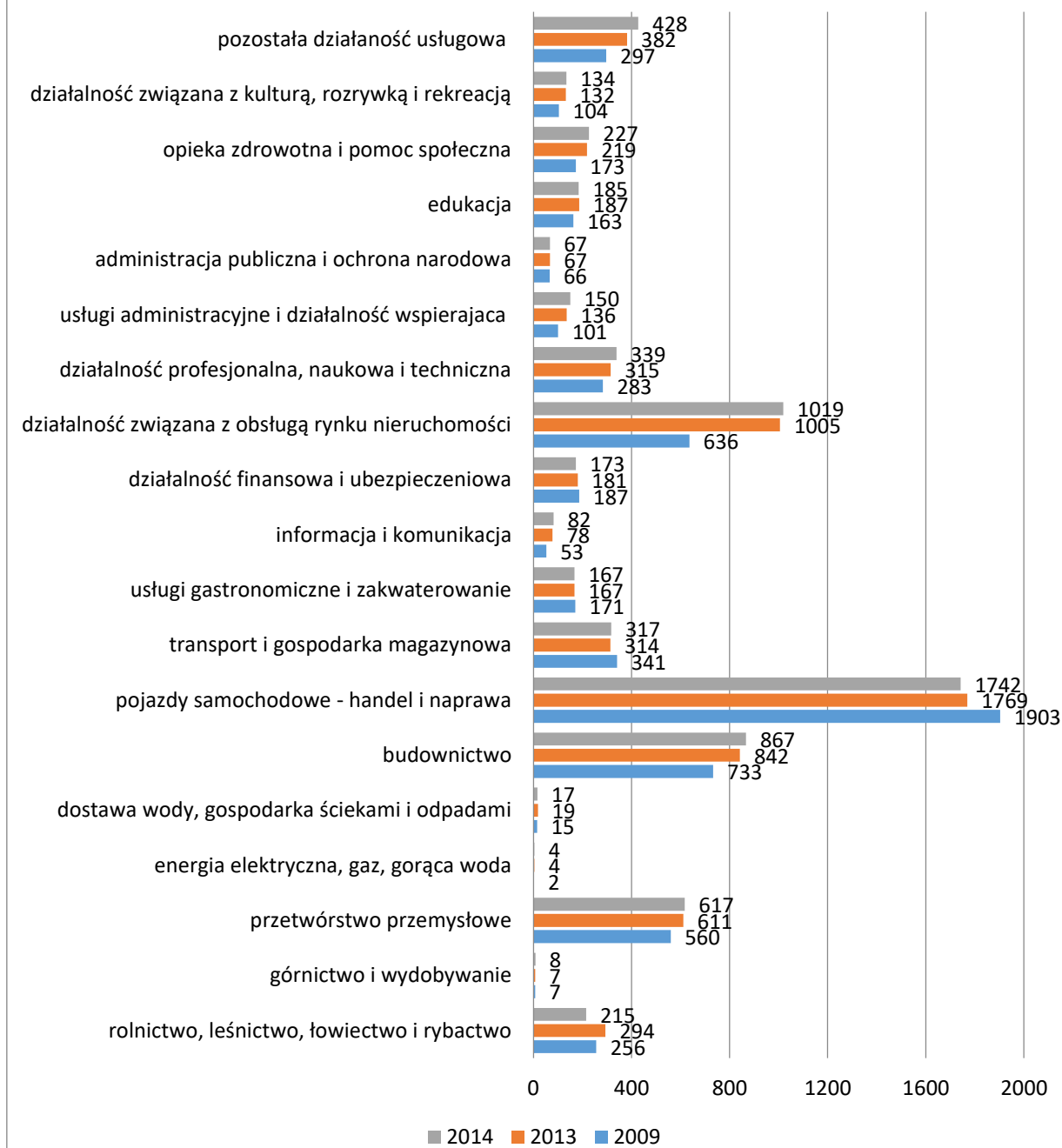

Tabela 1. Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII danego roku)

Spośród zarejestrowanych w 2014r. 6757 podmiotów gospodarczych, 4454 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, co daje wskaźnik 62,6 osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten jest mniejszy od wskaźnika dla całego kraju, który wynosi 77 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten dla Dolnego Śląska wynosi 81 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców. Warto zwrócić uwagę, że wskaźniki dla kraju i Dolnego Śląska obejmują również osoby zamieszkujące w miastach. Mimo tego należy wartość dla obszarów wiejskich LGD uznać za niewysoką. W zakresie przedsiębiorczości obszar wykazuje duże zróżnicowanie pod względem poszczególnych branż PKD.

Opracowane wyniki przeprowadzonych ankiet wraz ze szczegółowym zestawieniem prowadzonych działalności gospodarczych pozwoliło na zdiagnozowanie nie tylko stanu faktycznego w opisie rynku pracy, ale również określenia kluczowych branż z potencjałem rozwojowym. W ten sposób wyznaczono kilka obszarów, które powinny być szczególnie faworyzowane w dalszym rozwoju obszaru LGD „Qwsi”. Wskazano duże zapotrzebowanie na sklepy z lokalnymi produktami, małe punkty handlowe oraz możliwość bezpośredniej sprzedaży produktów rolnych.

Dodatkowo ankietowani, pomimo obecnego ponad 30% wzrostu działalności związanej z opieką zdrowotną, wskazali na bardzo duże zapotrzebowanie na usługi opieki zdrowotnej, usługi opiekuńcze nad osobami starszymi oraz dziećmi. Odczuwalnym brakiem dla mieszkańców są również usługi gastronomiczne i noclegowe, które pozwoliłyby na zwiększenie ruchu turystycznego w gminach. Dopełnieniem tych głównych potrzeb, wskazanych w ankietach, są ponadto usługi szkoleniowe z zakresu wiedzy o zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej oraz szkoły językowe. Kwestie te poruszane były również podczas spotkań w ramach punktów informacyjno-konsultacyjnych w każdej z gmin. Dodatkowo wskazywano również konieczność rozwoju oferty warsztatów samochodowych, wulkanizacyjnych.

W trakcie planowania LSR przeprowadzono również wywiad zogniskowany z przedstawicielami lokalnych przedsiębiorców, podczas którego poruszono również tematy związane z kierunkami rozwoju oraz oczekiwaniami wobec pracowników. Przedsiębiorcy wskazali, że warto rozwijać usługi turystyczne (np. noclegowe i gastronomiczne) oraz okołoturystyczne (sklepy z pamiątkami, wypożyczalnie rowerów, aktywny wypoczynek, etc.) oraz usługi szkoleniowe z zakresu wiedzy o zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej. Przedsiębiorcy zwrócili również uwagę na trudności w znalezieniu pracowników, największą barierą w tym względzie jest niska motywacja osób z obszaru do podjęcia pracy i sumiennego jej wykonywania.

Na obszarze działa 1 spółdzielnia socjalna. Spółdzielnia Socjalna „Słoneczko Barda” działa od marca 2015 roku. Zrzesza 5 osób. Spółdzielnia posiada dobrze wyposażony lokal na ulicy Fabrycznej w Bardzie. Główne działania to: catering, opieka nad osobami starszymi oraz kręcenie filmów (promocja, reportaże itp.). W lokalu znajduje się miejsce do wynajmu pod imprezy okolicznościowe, dobrze wyposażona kuchnia, a także wydzielona część do opieki nad starszymi osobami. Spółdzielnia posiada też samochód do przewozu osób. W swojej ofercie ma także usługi związane z utrzymaniem czystości w domach i biurach. Spółdzielnia przygotowuje na zlecenie Ośrodka Pomocy Społecznej obiady dla osób ubogich.

Jako branże gospodarki, mające kluczowe znaczenie dla rozwoju obszaru, podczas działań konsultacyjnych, wskazane zostały branże:

- ✓ Usługi dla ludności – w zakresie usług opiekuńczych dla osób starszych;
- ✓ Usługi dla ludności – w zakresie opieki nad dziećmi w wieku żłobkowym i przedszkolnym;
- ✓ Usługi dla ludności – w zakresie usług transportowych (komunikacji publicznej) wewnątrz obszaru;
- ✓ Usługi dla ludności – w zakresie podstawowych i specjalistycznych usług medycznych;
- ✓ Usługi dla ludności – w zakresie bezpośredniej sprzedaży lokalnych produktów i usług;
- ✓ Usługi dla ludności – w zakresie nauki języka obcego.

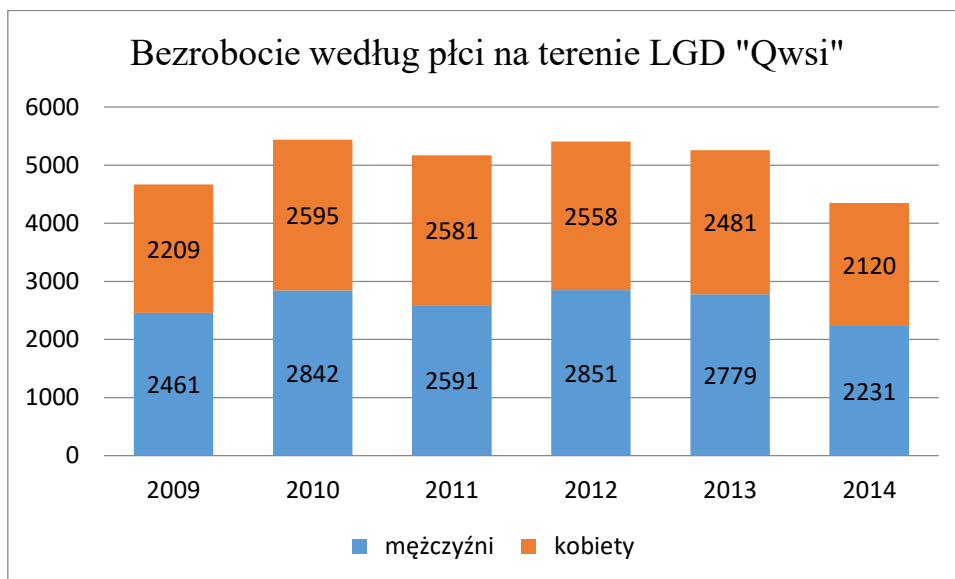
3. Opis rynku pracy (poziom zatrudnienia i stopa bezrobocia – liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym, charakterystyka grup pozostających poza rynkiem pracy).

Na obszarze funkcjonowania LGD „Qwsi” stopa bezrobocia rejestrowanego jest niezmiernie znacznie wyższa niż średnia stopa dla całego województwa i kraju.

Stopa bezrobocia (wartość %)			
jednostka terytorialna	2009	2013	2014
Polska	12,1	13,4	11,4
Dolny Śląsk	12,8	13,1	10,4
LGD "Qwsi"	19,4	22,4	19,0

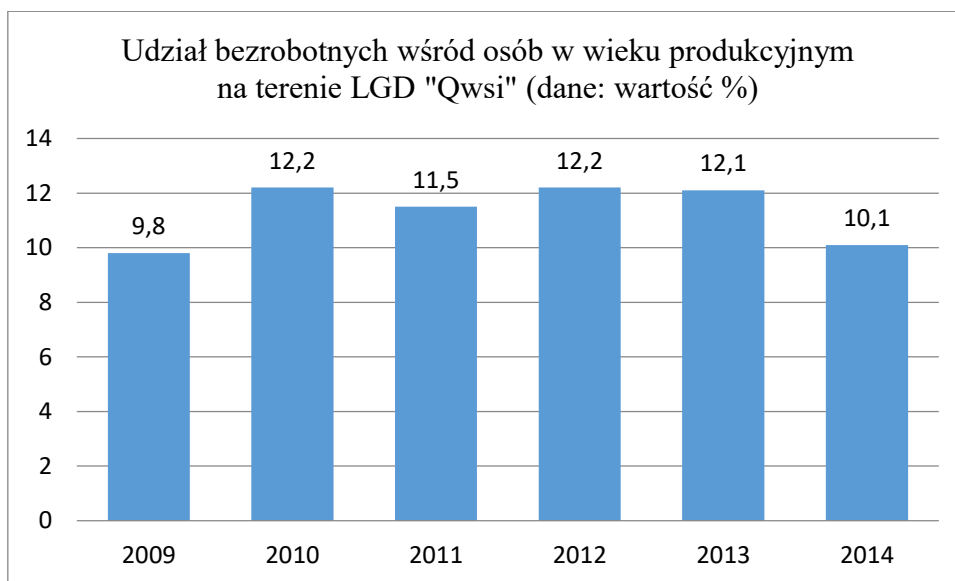
Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII danego roku)

Dobłą informacją jest natomiast fakt, że liczba bezrobotnych wykazuje tendencję spadkową. Porównując dane widać, że liczba ludności obszaru spadła o niecałe 2%, natomiast liczba bezrobotnych zmalała w roku 2014 o 6,83% w porównaniu do roku 2009. Tendencję tą obrazuje poniższy wykres.

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII)

Warto w tym miejscu przyjrzeć się również, jaki udział bezrobotnych jest wśród osób w wieku produkcyjnym (18 – 65 lat wśród mężczyzn, 18 – 60 lat wśród kobiet). Dzięki temu stopień bezrobocia diagnozujemy poprzez jeden z najważniejszych wskaźników, mówiących o kondycji społeczności lokalnej. W roku 2014 dla obszaru LGD wynosił on 10,1%, co na tle całego Dolnego Śląska, gdzie współczynnik ten wyniósł 6,6%, pokazuje, że pomimo spadającej realnej liczby bezrobotnych oraz wzrastającej liczby podmiotów gospodarczych, udział bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym jest około 40% większy niż dla całego województwa. Wskazuje to na konieczność prowadzenia działań aktywizacyjnych w celu zmiany tej niekorzystnej tendencji.

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31 XII)

Tak zebrane dane (liczba prowadzonych działalności gospodarczych oraz dane o bezrobociu) możemy porównać z tzw. wskaźnikiem „G”. Wskaźnik „G” oblicza się dzieląc sumę dochodów podatkowych wszystkich gmin w Polsce przez liczbę mieszkańców kraju. Zatem dla obszaru LGD „Qwsi” wskaźnik ten będzie liczbą, która wyniknie z podzielenia dochodów podatkowych wszystkich gmin wchodzących w skład LGD (podatków lokalnych oraz udziału w podatkach dochodowych od osób fizycznych i prawnych) przez liczbę ich mieszkańców.

Widać, że wskaźnik ten wzrósł na przestrzeni lat 2009 – 2014 aż o 40%. Zestawiając te dane ze spadającą liczbą bezrobotnych i rosnącą liczbą prywatnych podmiotów gospodarczych, można stwierdzić, że na obszarze widoczne są tendencje ożywienia gospodarczego i rozwoju przedsiębiorczości.

Wskaźnik "G"			
Gmina	2009r.	2014r.	Zmiana
Bardo	751,61	1 126,06	374,45
Cieplowody	824,96	1 338,25	513,29
Kamieniec Żąbkowicki	907,09	1 203,44	296,35
Stoszowice	625,79	987,85	362,06
Żąbkowice Śląskie	1 044,04	1 249,18	205,14
Ziębice	693,21	901,91	208,70
Złoty Stok	637,71	1 000,13	362,42
Średnia:	783,49	1 115,26	331,77

Opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Finansów

Przegląd dostępnych danych i podjęte działania partycypacyjne pozwoliły wyodrębnić grupy **pozostające poza lokalnym rynkiem pracy**.

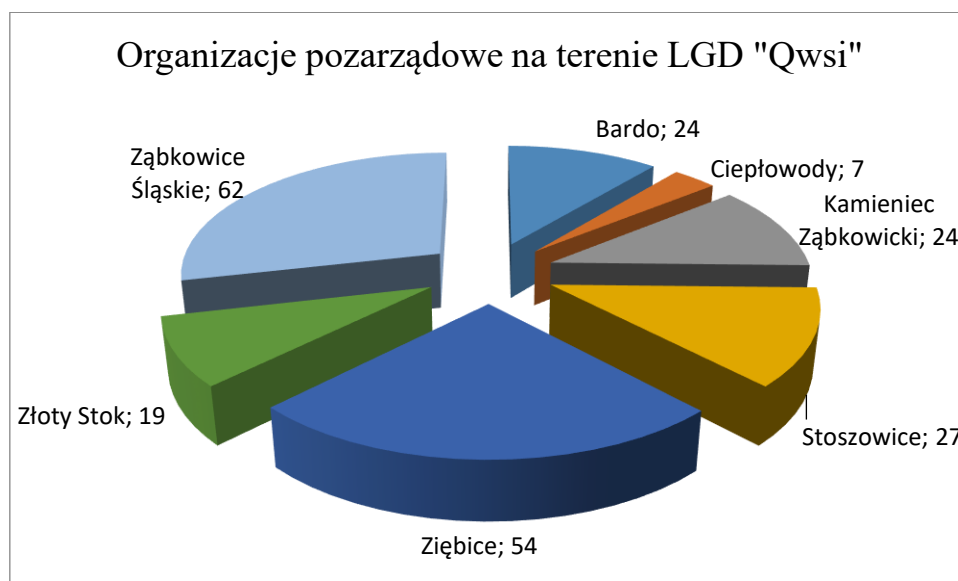
Są to następujące grupy:

- ✓ Osoby długotrwale bezrobotne;
- ✓ Osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych;
- ✓ Kobiety powracające na lokalny rynek pracy;
- ✓ Osoby z grupy 45+ zwolnione przez poprzedniego pracodawcę i poszukujące zatrudnienia;
- ✓ Młodzież po zakończeniu nauki;
- ✓ Osoby niepełnosprawne.

Według przedstawicieli Powiatowego Urzędu Pracy oraz Ośrodków Pomocy Społecznej są to grupy, którym najtrudniej znaleźć zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. Często też występuje negatywne sprzężenie czynników charakterystycznych dla kilku ze zidentyfikowanych grup, np. kobiet powyżej 45 lat o niskich kwalifikacjach zawodowych. Jednak, jak przedstawili to podczas wywiadów grupowych zarówno pracodawcy i przedstawiciele Urzędu Pracy oraz Ośrodków Pomocy Społecznej, motywacja przedstawicieli poszczególnych grup do wejścia na rynek pracy jest zróżnicowana. Największą wykazują kobiety powracające na rynek pracy, osoby 45+ oraz młodzież. I to właśnie ich szczególnie warto wspierać.

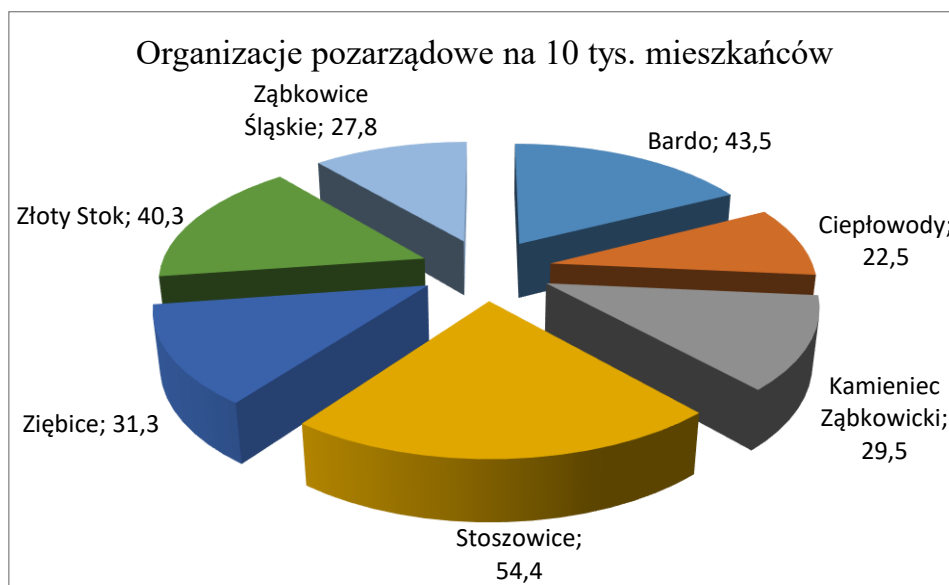
4. Przedstawienie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Na terenie diagnozowanych gmin działa zróżnicowana ilość organizacji pozarządowych. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2013 roku na obszarze LGD „Qwsi” zarejestrowanych było 217 organizacji pozarządowych, co w porównaniu z rokiem 2009, gdzie ilość ta wynosiła 168, dało wzrost o prawie 30%. Najwięcej organizacji funkcjonowało w gminach Ziębice i Żąbkowice Śląskie, najmniej – w Cieplowodach.

Opracowanie własne na podstawie danych z www.mojapolis.pl (stan na dzień 31XII2013)

Zwróćmy jednak uwagę, że relacja ilości organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców ukazuje całkiem inny obraz. W tym zestawieniu widać, że liderem jest tu gmina Stoszowice z liczbą 54,4 organizacji na 10 tys. mieszkańców, średnia dla całego obszaru LGD wynosi 35,6 co jest wartością nieznacznie wyższą od średniej dolnośląskiej 34,8 oraz średniej krajowej 32,8. W większości są to jednak kluby sportowe, OSP (Ochotnicze Straże Pożarne) oraz małe organizacje, które swoją działalność ograniczają do najbliższego sąsiedztwa. Jak pokazują doświadczenia wdrażania „małych projektów” na obszarze LGD jest bardzo niewielki odsetek organizacji zdolnych do samodzielnego pozyskania, realizacji i rozliczenia dotacji ze źródeł zewnętrznych. Większość organizacji próbuje jedynie pozyskać środki w ramach gminnych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi. Same organizacje wskazują bariery i potrzeby w tym zakresie jako najważniejsze uwarunkowania mające wpływ na ich funkcjonowanie.

Opracowanie własne na podstawie danych z www.mojapolis.pl (stan na dzień 31 XII 2013)

Uwzględniając raport z badania organizacji pozarządowych, przeprowadzony na obszarze LGD „Qwsi” w 2012 roku, można zauważyć, że dużą grupę organizacji stanowią organizacje działające na rzecz określonej miejscowości i społeczności lokalnej, zajmujące się szeroko rozumianym rozwojem. Jeśli przyjrzymy się rzeczywiście realizowanym przez nie działaniom, zobaczymy, że dotyczą one przede wszystkim trzech grup docelowych: młodzieży, seniorów oraz niepełnosprawnych. Dla wymienionych grup organizacje realizują głównie działania o charakterze incydentalnym. Mniej liczna jest grupa działań skierowana do tych grup docelowych, lecz realizowanych w formie działań „ciągłych” (prowadzenie świetlicy, kursów sportowych itd.).

Katalog problemów wskazanych przez organizacje pokazuje na postrzeganie przez nie procedur ubiegania się o środki zewnętrzne jako zbyt biurokratyzowane i problematyczne, co przekłada się na trudności w ich zdobywaniu. Innymi podstawowymi problemami, które napotykają organizacje w swoim działaniu są te, związane z trudnościami w utrzymaniu personelu, członków, wolontariuszy oraz związane z pozyskiwaniem funduszy i sprzętu na działalność. Podkreślić tu należy szczególnie braki lokalowe organizacji.

Jeśli chodzi o potrzeby szkoleniowe badane organizacje wskazywały głównie na szkolenia z zakresu prowadzenia księgowości w organizacjach, zdobywania środków na działalność organizacji, tworzenia i realizacji gminnych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi.

5. Wskazanie problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk (np. dostęp do miejscowej infrastruktury i kultury, liczba osób objętych opieką społeczną).

Analizę problemów społecznych rozpoczniemy od przyjrzenia się liczbie osób (procent mieszkańców gmin) objętych pomocą społeczną:

Mieszkańcy objęci pomocą społeczną (wartość %)					
Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
Bardo	16	15	14,3	14,4	13,5
Ciepłowody	9,8	8,9	9,7	10,1	9,1
Kamieniec Ząbkowicki	13,8	13,1	12	11,9	10,5

Stoszowice	14	12,3	10,9	10,4	10,2
Ząbkowice Śląskie	7,3	7,3	7,5	7,3	6,3
Ziębice	10,4	9,1	8,9	9,5	8,5
Złoty Stok	15,6	14,9	15,8	16,4	15,3
Wartość średnia LGD	12,4	11,5	11,3	11,4	10,5
Dolny Śląsk	7	6,4	6,1	6,3	5,8
Polska	8,7	8,1	8,1	8,3	7,7

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.XII danego roku)

Widać, że średni procent mieszkańców gmin objętych pomocą społeczną jest niemal dwukrotnie wyższy od średniej dla Dolnego Śląska. Dobrym sygnałem jest fakt, że na przestrzeni ostatnich lat widać systematyczny spadek liczby mieszkańców korzystających z pomocy społecznej. Jednak tylko w przypadku trzech gmin z pomocy społecznej korzysta mniej niż 10% mieszkańców, w przypadku dwóch z nich te wartości są tylko nieznacznie mniejsze. Zestawiając te dane z niezmiennie wysoką stopą bezrobocia oraz informacjami pozyskanymi od przedstawicieli Ośrodków Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy widać, że na obszarze istnieje spora grupa mieszkańców wykluczonych społecznie.

Według informacji pozyskanych od Ośrodków Pomocy Społecznej czynnikami, które najczęściej doprowadzają do wykluczenia społecznego są ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, bezdomność, przemoc w rodzinie, sieroctwo, niepełnosprawność. Skutkami wykluczenia są z kolei: osłabianie więzi rodzinnych i rozpad rodziny, bezradność, deprywacja potrzeb, marginalizacja i stygmatyzacja społeczna, utrata poczucia godności, pogłębienie nierówności społecznych, degradacja społeczna oraz przestępczość.

Podczas realizacji działań partycypacyjnych zidentyfikowano również inne problemy społeczne:

- ✓ Słaby dostęp do komunikacji publicznej wewnątrz obszaru;
- ✓ Niska świadomość ekologiczna mieszkańców, brak poszanowania zasobów przyrodniczych;
- ✓ Słaby dostęp do obiektów atrakcyjnych turystycznie, m. in. w wyniku ich złego stanu technicznego;
- ✓ Niska znajomość przez mieszkańców walorów przyrodniczych i kulturowych;
- ✓ Niewystarczająca liczba miejsc pracy na obszarze;
- ✓ Niski poziom dochodów mieszkańców;
- ✓ Niski poziom wiedzy i kompetencji związanych z nowoczesną gospodarką i prowadzeniem działalności gospodarczej mieszkańców obszaru;
- ✓ Duża grupa seniorów zagrożona wykluczeniem społecznym i ubóstwem;
- ✓ Niska aktywność społeczna mieszkańców, szczególnie młodzieży;
- ✓ Niskie kompetencje i potencjał lokalnych organizacji pozarządowych;
- ✓ Słabe wykorzystanie świetlic i obiektów sportowo – rekreacyjnych na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców;
- ✓ Słaby dostęp do usług społecznych, szczególnie medycznych oraz opiekuńczych;
- ✓ Niski poziom współpracy na obszarze.

Działania zaplanowane do realizacji i finansowania w ramach niniejszej Strategii przyczyniają się do rozwiązania wskazanych problemów oraz ich przyczyn.

6. Wykazanie wewnętrznej spójności obszaru LSR (innej niż spójność przestrzenna).

W przypadku obszaru objętego aktywnością LGD „Qwsi” mówić można o wysokim stopniu jego spójności.

Z jednej strony spójność ta wynika z przynależności wszystkich gmin do powiatu ząbkowickiego, co wpływa na spójność przestrzenną i administracyjną. Warto zwrócić uwagę, że ma to przełożenie również na wspólną wizję i kierunki rozwoju strategicznego wynikające z strategii rozwoju powiatu, np. wspólna promocja atrakcji turystycznych, wspólna promocja przedsiębiorczości (prezentacje gospodarcze).

W przypadku obszaru LGD „Qwsi” można mówić również o wysokiej spójności historycznej oraz geograficznej. Gminy wchodzące w skład powiatu nie tylko obecnie, ale również na przestrzeni wieków należały do tych samych dzielnic, księstw czy państw. Charakterystyczne dla wszystkich gmin jest również położenie na obszarze Przedgórze Sudeckiego lub samych Sudetów.

Spójność historyczna i geograficzna oraz unikalne materialne dziedzictwo kulturowe (zabytkowe centrum Ziębic, Krzywa Wieża w Ząbkowicach Śląskich, Twierdza Srebrna Góra, Pałac Marianny Orańskiej, Kopalnia Złota w Złotym Stoku, etc.) stanowią podstawę do tworzenia spójnej i atrakcyjnej oferty turystycznej obszaru.

7. Krótki opis dziedzictwa kulturowego/zabytków.

Walory przyrodnicze

Położenie w obrębie zróżnicowanych warunków fizyczno – geograficznych o niejednorodnej budowie geologicznej, warunkach klimatycznych, glebowych i ukształtowaniu terenu zdecydowały o dużym zróżnicowaniu fauny i flory. Na obszarze utworzone są 4 rezerwy przyrody (Cisy, Cisowa Góra, Muszkowicki Las Bukowy oraz Skalki Stoleckie), 2 obszary Chronionego Krajobrazu (Wzgórza Niemczańsko – Strzebińskie, Góry Bardzkie i Sowie) oraz 1 Park Krajobrazowy (Śnieżnicki Park Krajobrazowy), o łącznej powierzchni ponad 9827 ha, co stanowi 12,22% powierzchni całego powiatu ząbkowickiego.

Pod względem hydrograficznym cały teren należy do dorzecza Odry. Największą rzeką jest Nysa Kłodzka, biorą tu swój początek rzeki Oława i Ślęza. Opisywany obszar nie posiada naturalnych ani sztucznych jezior.

Walory kulturowe

Głównymi miejscowościami Ziemi Ząbkowickiej były od najdawniejszych czasów miasta: Ziębice (Münsterberg) i Ząbkowice Śląskie (Frankenstein), które oddziaływały administracyjnie i gospodarczo na okoliczne wsie. Z uwagi na sprzyjający klimat, urodzajne gleby i położenie przy ważnych szlakach handlowych, tereny te były zamieszkałe od wczesnego średniowiecza. Warto wspomnieć, że w Księdze Henrykowskiej mnich z klasztoru cystersów w Henrykowie - Piotr zapisał pierwsze zdanie w języku polskim, które brzmi: „day ut ia pobrusa, a ti poziwaj” (daj ja pomieść, a ty odpocznij). Na terenie LGD znajduje się wiele zabytkowych obiektów stanowiących unikatowe dziedzictwo kultury w skali kraju. W większości są to obiekty architektoniczne (zamki, pałace, dwory, kościoły, kaplice, opactwo z kościołem klasztornym oraz układy urbanistyczne), a także zabytkowe sztolnie kopalni złota z XVII i XVIII wieku. Sporo z tych obiektów stanowi obecnie element charakterystyczny obszaru i „magnez” przyciągający turystów, np. Kopalnia Złota w Złotym Stoku, Bazylika w Bardzie, Krzywa Wieża w Ząbkowicach Śląskich, Twierdza Srebrna Góra, Pałac Marianny Orańskiej, zabytkowe centrum Ziębic, Opactwo Cysterskie w Henrykowie. Niestety zły stan techniczny części zabytków ma negatywny wpływ na ich dostępność i atrakcyjność turystyczną. Warto w nawiązaniu do historii, próbować stworzyć produkty lokalne powiązane z tymi zabytkami i ich wspólną ofertę turystyczną. W regionie działa tylko 1 muzeum, brakuje teatrów, słabo rozwinięta jest również infrastruktura kulturalna do prezentacji lokalnego dziedzictwa kulturalnego, np. muszle koncertowe, amfiteatry. W każdej gminie działają Gminne Ośrodki Kultury, które współpracują m.in. z grupami artystycznymi oraz zespołami folklorystycznymi.

System komunikacyjny

Obszar leży na skrzyżowaniu szlaków komunikacyjnych północ – południe (droga krajowa nr 8). Przez region przebiegają również szlaki kolejowe, jednak systematycznie spada liczba oferowanych na nich połączeń, przez co dostępność do obszaru i jego atrakcji jest zapewniona w głównej mierze dla turystów zmotoryzowanych.

8. Krótka charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału dla rozwoju turystyki, informacja dotycząca liczby gospodarstw agroturystycznych, wskaźnik Schneidera (intensywność ruchu turystycznego).

Oferta turystyczna obszaru na koniec roku 2014 obejmowała 75 zarejestrowanych obiektów oraz 83 placówki oferujące usługi gastronomiczne (według danych przekazanych przez urzędy gmin).

W analizie zjawisk turystycznych zastosujemy specyficzny miernik intensywności ruchu turystycznego, wyrażający liczbę turystów korzystających z noclegów przypadającą na 1000 mieszkańców, zwany wskaźnikiem Schneidera. Dostępne dane w Banku Danych Lokalnych w GUS wskazują, iż w roku 2014 współczynnik ten wynosił 219,05/1000 mieszkańców, co daje ponad 70% wzrost wartości w porównaniu z rokiem 2009, gdzie współczynnik ten wynosił 126,51/1000 mieszkańców. Na obszarze całego województwa różnica tych wartości na przestrzeni lat 2009 – 2014 wynosiła niecałe 33%. Jest to dobry sygnał i mieszkańcy wyraźnie dostrzegają zapotrzebowanie na dalszy rozwój infrastruktury turystycznej obszaru. W pełni zintegrowana oferta pobytowa na obszarze, z uwzględnieniem dobrze rozwiniętej bazy noclegowo – gastronomicznej, z pewnością wpłynęłaby korzystnie na zwiększenie ruchu turystycznego.

Przyjrzyjmy się statystycznym zmianom, jakie zaszły w tym okresie:

Gmina	Liczba osób korzystających z noclegów			Liczba udzielonych noclegów		
	2009r.	2014r.	Zmiana	2009r.	2014r.	Zmiana
Bardo	2292	2931	639	11882	12489	607
Ciepłowody	0	163	163	0	692	692
Kamieniec Ząbkowicki	1033	724	-309	4108	1529	-2579
Stoszowice	1325	4109	2784	4180	16905	12725
Ząbkowice Śląskie	0	396	396	0	892	892
Ziębice	86	0	-86	151	0	-151
Złoty Stok	3879	3023	-856	4179	9076	4897

Suma:	8615	11346	2731	24500	41583	17083
--------------	------	-------	------	-------	-------	-------

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII danego roku)

Należy pamiętać, że dane z GUS dotyczą tylko określonych kategorii miejsc noclegowych. Nie obejmują choćby danych z gospodarstw agroturystycznych. Pomimo tego można na ich podstawie wyciągnąć ostrożne wnioski. Generalnie widać, że zarówno liczba osób korzystających z noclegów, jak i liczba udzielonych noclegów wzrosły. Na tę sytuację wpływ miał głównie dynamiczny rozwój oferty turystycznej na terenie gminy Stoszowice. Dobra informacja jest natomiast taka, że przy wzrastającej liczbie turystów (niecałe 32%) rośnie też liczba udzielonych noclegów (o prawie 70%). Może to oznaczać, że turyści spędzają więcej czasu na obszarze LGD.

Aby zweryfikować liczbę podmiotów świadczących usługi noclegowe i gastronomiczne zwróciliśmy się o dane porównawcze do Urzędów Gmin:

Gmina	Liczba obiektów oferujących usługi zakwaterowania/noclegi			Liczba obiektów oferujących usługi gastronomiczne/żywniowe		
	2009r.	2014r.	Zmiana	2009r.	2014r.	Zmiana
Bardo	10	22	12	8	10	2
Cieplowody	0	1	1	1	1	0
Kamieniec Żąbkowicki	4	6	2	2	4	2
Stoszowice	22	23	1	10	22	12
Żąbkowice Śląskie	3	6	3	22	24	2
Ziębice	2	4	2	19	15	-4
Złoty Stok	7	13	6	5	7	2
Suma:	48	75	27	67	83	16

Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędów Gmin

Dane te dotyczą różnego typu obiektów noclegowych, nie tylko tych uwzględnianych w Banku Danych Lokalnych. Wskazują one na dynamiczny o ponad 56% wzrost obiektów oferujących usługi noclegowe. Natomiast liczba obiektów oferujących usługi gastronomiczne wzrosła o prawie 24%.

Aby zweryfikować faktyczny ruch turystyczny na obszarze zwróciliśmy się również z prośbą do najbardziej rozpoznawalnych obiektów turystycznych w danych gminach o dane odnośnie liczby osób odwiedzających obiekty w konkretnych latach.

Liczba turystów w atrakcjach turystycznych obszaru				
Obiekty	2012	2013	2014	2015 (do września)
Żąbkowice Śląskie - Krzywa Wieża	10 123	17 314	19 094	16 035
Ziębice - Muzeum Sprzętu Gospodarstwa Domowego	2 164	2 324	3 124	1 133
Złoty Stok - Kopalnia Złota	140 000	150 000	180 000	b.d
Bardo - Przystań Wodna Ski-Raft	15 000	25 000	30 000	35 000
Twierdza Srebrna Góra	44 230	52 833	54 673	52 809
Kamieniec Żąbkowicki - Pałac Marianny Orańskiej	b.d.	10 617	17 778	18 313

Opracowanie własne na podstawie danych przekazane przez obiekty turystyczne

Dane te potwierdzają systematyczny wzrost ruchu turystycznego na obszarze LGD. Szczególnie warto zwrócić uwagę na dane z Kopalni Złota, gdzie liczba osób odwiedzających zbliża się do 200 tys. Potwierdzeniem atrakcyjności tego obiektu jest fakt, że w 2015 roku Kopalnia Złota zdobyła Złoty Certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej dla Najciekawszego Produktu Turystycznego.

Na obszarze LGD istnieje również oferta szlaków turystycznych pieszych, rowerowych czy kajakowych. Do szczególnie atrakcyjnych należą: ścieżka historyczna – przyrodnicza „Śladami Królowny Marianny Orańskiej”, trasa rowerowa „Między Złotem a Srebrem” czy „Południowo – Zachodni Szlak Cysterski”. Wiele z istniejących szlaków wymaga doposażenia w małą architekturę turystyczną, odnowienia i poprawy oznakowania, zintegrowania w jednolitą ofertę regionalną oraz promocji.

9. Opis produktów lokalnych, tradycyjnych i regionalnych podkreślających specyfikę danego obszaru (krótki opis produktów charakterystycznych, występujących na obszarze), w tym promocji i sprzedaży takich produktów.

Obszar LGD zamieszkiwany jest przez ludność napływową z terenów II RP, która osiedliła się na tych ziemiach po II wojnie światowej, ludność ta przywiozła swoje tradycje i obyczaje, które mają bezpośredni wpływ na obecny sposób życia na obszarze. Na dziedzictwo wpływ mają również działania podjęte przez LGD, dotyczące identyfikacji specyficznych potraw i produktów lokalnych. Obecnie możemy mówić o takich produktach, jak:

- ✓ Przetwory (konfitura z papryki, przetwory z owoców i warzyw, dżem z cukinii);
- ✓ Tradycyjne wędliny;
- ✓ Ekologiczne warzywa i owoce (na obszarze LGD znajdują się gospodarstwa ekologiczne o takim profilu);
- ✓ Bakalie w karmelu i czekoladzie;
- ✓ Paski oferujące miody pszczele;
- ✓ Ciasto „Ziębicka Łąka”;
- ✓ Bardzkie pierniki.

10. Podsumowanie najważniejszych problemów, potrzeb, zasobów i potencjału obszaru.

Najważniejsze problemy obszaru to:

- ✓ Wyższy od krajowego i wojewódzkiego poziom stopy bezrobocia;
- ✓ Wyższy od krajowego i wojewódzkiego procent osób objętych pomocą społeczną;
- ✓ Niższy od krajowego i wojewódzkiego wskaźnik liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców;
- ✓ Spadająca liczba mieszkańców obszaru;
- ✓ Słaby dostęp do komunikacji publicznej wewnątrz obszaru;
- ✓ Niewystarczająca liczba miejsc pracy na obszarze;
- ✓ Niski poziom dochodów mieszkańców;
- ✓ Niski poziom wiedzy i kompetencji związanych z nowoczesną gospodarką i prowadzeniem działalności gospodarczej mieszkańców obszaru;
- ✓ Duża grupa seniorów zagrożona wykluczeniem społecznym i ubóstwem;
- ✓ Niska aktywność społeczna mieszkańców, szczególnie młodzieży;
- ✓ Niskie kompetencje i potencjał lokalnych organizacji pozarządowych;
- ✓ Słaby dostęp do usług społecznych, szczególnie medycznych oraz opiekuńczych.

Najważniejsze potrzeby to:

- ✓ Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości na obszarze;
- ✓ Aktywizowanie grup wykluczonych z lokalnego rynku pracy i życia społecznego na obszarze;
- ✓ Dalszy rozwój oferty turystycznej obszaru;
- ✓ Zapobieganie niszczeniu obiektów zabytkowych;
- ✓ Podniesienie kompetencji organizacji pozarządowych;
- ✓ Zwiększenie poziomu aktywności mieszkańców i ich poczucia tożsamości z obszarem.

Najważniejsze zasoby to:

- ✓ Unikalne w skali kraju dziedzictwo kulturowe – zabytki;
- ✓ Zasoby przyrodnicze obszaru;
- ✓ Grupa aktywnych liderów lokalnych;
- ✓ Działające organizacje pozarządowe.

Najważniejszy potencjał to:

- ✓ Położenie przy szlakach komunikacyjnych;
- ✓ Ukształtowanie terenu;
- ✓ Możliwość rozwoju unikatowej oferty turystycznej.

Tak wskazany potencjał i zasoby pokazują możliwości działania w następujących obszarach interwencji: rozwój atrakcyjnej i charakterystycznej oferty turystycznej na obszarze. Przy odpowiednim wykorzystaniu potencjału i zasobów oferta ta może być konkurencyjna nie tylko w skali województwa, ale też całego kraju. Wspierany będzie rozwój zarówno przedsiębiorczości w zakresie rozwoju oferty turystycznej oraz infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.

Niestety na obszarze widoczne są znaczące problemy społeczne – duża liczba bezrobotnych i osób objętych pomocą społeczną, spadająca liczba mieszkańców obszaru, niski poziom aktywności społecznej (szczególnie młodzieży oraz seniorów) to najważniejsze negatywne uwarunkowania w sferze społeczno – ekonomicznej, które mają wpływ na rozwój obszaru. Obszarem interwencji przeciwdziałającym tym tendencjom będzie wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz aktywizacja społeczna przedstawicieli grup defaworyzowanych.

W uwarunkowaniach społecznych widać, że wsparcia wymagają lokalne organizacje pozarządowe. Wskaźniki co prawda pokazują, że jest ich proporcjonalnie więcej niż na obszarze Dolnego Śląska, jednak ich niewielkie

umiejętności, kompetencje i doświadczenie pokazują konieczność działań na rzecz ich profesjonalizacji. Przeciwdziałać temu będziemy poprzez realizację działań podnoszących ich kompetencje. Podczas działań konsultacyjnych mieszkańcy zwracali również uwagę na niski poziom świadomości ekologicznej oraz niską znajomość walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru. Konsekwencją tego jest również nieposzanowanie walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru oraz dewastacja obiektów zabytkowych. Obszarem interwencji przeciwdziałającym tym tendencjom będzie realizacja działań edukacyjnych z wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii (OZE), wsparcie lokalnego muzeum oraz udostępnianie obiektów zabytkowych na cele turystyczne. Zaowocuje to wzrostem poczucia tożsamości mieszkańców z regionem.

Rozdział IV Analiza SWOT

Zapisy analizy SWOT są wynikiem przeprowadzonych konsultacji społecznych, a w szczególności spotkań informacyjnych realizowanych w ramach „wsparcia przygotowawczego” na terenie każdej z gmin wchodzących w skład LGD. W spotkaniach udział brali przedstawiciele każdego z trzech sektorów wchodzących w skład LGD, przedstawiciele grup docelowych i defaworyzowanych oraz mieszkańcy. Propozycje zapisów analizy SWOT stworzonej po wnioskach płynących ze spotkań gminnych skonsultowane zostały również w ramach wywiadów grupowych, grupy roboczej oraz za pośrednictwem strony internetowej. Przekazane wnioski zostały uwzględnione w ostatecznym kształcie analizy SWOT. Zapisy te zostały również porównane z diagnozą obszaru, analizą stworzoną na potrzeby poprzedniej LSR oraz z dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym i regionalnym. Analiza ta wykazała wysoką zgodność założeń LSR z wziętymi pod uwagę dokumentami.

Mocne strony	Słabe strony
<p>Sfera przyrodniczo - kulturowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korzystne położenie geograficzne na przedgórzu sudeckim i częściowo w Kotlinie Kłodzkiej • Położenie przy granicy z Republiką Czeską • Dobre warunki glebowo – klimatyczne • Bogactwo flory i fauny • Unikalne walory przyrodnicze możliwe do wykorzystania w nowoczesnym przemyśle, np. bakterie arsenowe, grzyby, etc. • Duże zasoby wód w zbiornikach wodnych, w tym źródła termalne • Różnorodne i dobrze zachowane walory przyrodnicze (rezerваты: Muszkowicki Las Bukowy, Skalki Stoleckie, Cisy) • Dobry stan środowiska naturalnego • Tereny o dużej atrakcyjności turystycznej (np. Przełom Bardzki, Kopalnia w Złotym Stoku, Leśny Park Przygody, etc.) • Znaczące w skali kraju i województwa obiekty zabytkowe, m.in. (zespoły cysterskie w Henrykowie, Kamieńcu Ząbkowickim, Bardzie, zabytkowe układy urbanistyczne w Ziębicach, Bardzie, Ząbkowicach Śląskich, Złotym Stoku, Pałac w Kamieńcu Ząbkowickim, Krzywa Wieża w Ząbkowicach Śląskich, Twierdza w Srebrnej Górze, etc.) • Interesujące dziedzictwo kulturowe obszaru i jego mieszkańców • Rozwijająca się infrastruktura turystyczna (infokioski, parkingi, etc.) • Rozwijająca się sieć szlaków turystycznych, ścieżek pieszych i rowerowych, etc. 	<p>Sfera przyrodniczo – kulturowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Braki w infrastrukturze związanej z ochroną środowiska (w tym: sieci kanalizacyjnej i wodociągowej) • Źle prowadzona gospodarka melioracyjna na obszarze • Zły stan techniczny części zabytków, co ma wpływ na ich niską dostępność turystyczną • Brak zintegrowanej oferty turystycznej obszaru, w tym szlaków turystycznych – pieszych, rowerowych, etc. • Brak zintegrowanego systemu informacji turystycznej, kulturalnej i sportowej • Niska rozpoznawalność oferty regionu, będąca również skutkiem słabej promocji obecnej oferty • Słabo rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna • Niska emisja i duże zapylenie w okresie grzewczym • Niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców • Niska znajomość przez mieszkańców walorów historyczno – kulturowych obszaru • Słaba rozwinięta infrastruktura kulturalna, np. muszle koncertowe, amfiteatry, etc.

<p>Sfera gospodarcza</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dobra dostępność komunikacyjna (droga krajowa, drogi wojewódzkie, sieć kolejowa) • Położenie przy granicy z Republiką Czeską • Położenie na trasie do innych regionów atrakcyjnych turystycznie • Duże zasoby surowców (piaski, żwiry, kamień drogowy, surowce skalne) • Rozwijająca się oferta lokalnych producentów spożywczych i rękodzielników • Zainicjowana w ostatnich latach współpraca podmiotów z branży turystycznej • Rosnący ruch turystyczny na obszarze, np. Kopalnię Złota w Złotym Stoku odwiedza rocznie około 180 tys. turystów 	<p>Sfera gospodarcza</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zły stan dróg lokalnych i infrastruktury około drogowej • Zróżnicowany stopień rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej • Zbyt mała liczba połączeń komunikacyjnych wewnątrz obszaru • Niski poziom dochodów większości mieszkańców • Mała liczba miejsc pracy na obszarze • Niechęć do podnoszenia kwalifikacji zawodowych • Szczególne trudności w znalezieniu pracy mają osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, długotrwale bezrobotni, kobiety powracające na rynek pracy, osoby 45+, niepełnosprawni • Niski poziom motywacji do podjęcia legalnej pracy wśród osób długotrwale bezrobotnych • Emigracja zarobkowa osób lepiej wykształconych, szczególnie młodych, do aglomeracji miejskich i za granicę • Niska mobilność zawodowa wewnątrz obszaru • Mały kapitał lokalnych przedsiębiorców, który mogliby przeznaczyć na inwestycje • Brak organizacji zrzeszającej lokalnych przedsiębiorców • Niski poziom wiedzy i kompetencji w zakresie przedsiębiorczości i prowadzenia działalności gospodarczej • Słabe wsparcie przedsiębiorców przez lokalne samorządy • Mała dostępność terenów inwestycyjnych • Brak pomysłu na wykorzystanie infrastruktury przemysłowej • Niewystarczający napływ inwestycji zewnętrznych • Duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych • Słabo rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna • Niedostateczna promocja obszaru pod kątem atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej • Zbyt mała liczba zakładów przetwórstwa rolnego • Słaba promocja produktów lokalnych i rolnych
<p>Sfera społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwijająca się aktywność organizacji pozarządowych • Działalność powiatowego inkubatora organizacji pozarządowych • Grupa aktywnych liderów lokalnych • Rozwijająca się działalność instytucji kultury, np. organizowane są duże wydarzenia kulturalne (Gwarklada, Dni i Noce Krzywej Wieży, Weekend z Frankensteinem, Motofrankenstein) • Poprawiający się stan infrastruktury społecznej 	<p>Sfera społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niska aktywność społeczna większości mieszkańców, szczególnie młodzieży • Niski poziom zaufania społecznego • Słaba współpraca pomiędzy organizacjami pozarządowymi • Słaba współpraca pomiędzy lokalnymi instytucjami • Niski potencjał organizacji w pozyskiwaniu dotacji • Małe zasoby organizacji pozarządowych

<ul style="list-style-type: none"> • Poprawiający się stan infrastruktury sportowo – rekreacyjnej • Dobra znajomość lokalnego środowiska przez kadrę zaangażowaną w instytucjach kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • Słabe wsparcie instytucjonalne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • Duża grupa seniorów zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem, np. ze względu na trudności w dostępie do usług publicznych • Słabo wykorzystany potencjał seniorów • Niewystarczająca oferta rozwojowa i edukacyjna w formach pozaszkolnych, szczególnie na wsiach • Słabe wykorzystanie świetlic i obiektów sportowo - rekreacyjnych na rzecz aktywizacji społecznej • Słaba wymiana informacji pomiędzy ośrodkami kultury • Słaby dostęp do specjalistycznych usług medycznych • Słaby dostęp do usług opiekuńczych • Niskie zaangażowanie władz we wspieranie aktywności społecznej organizacji pozarządowych i grup nieformalnych • Niewystarczający dostęp do bezpłatnego internetu
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zainteresowania turystów ofertą regionu • Wzrost zainteresowania turystyką aktywną • Zachowanie bioróżnorodności na obszarze • Napływ nowych inwestorów • Wzrost jakości produktów rolnych, poprzez popularyzację ekologicznych metod upraw • Wzrastające zainteresowania konsumentów zakupem „lokalnej” żywności • Powiązanie systemu kształcenia z potrzebami lokalnego rynku pracy • Możliwość pozyskiwania środków inwestycyjnych z UE • System preferencyjnych pożyczek na start i rozwój • Zacieśnienie współpracy pomiędzy lokalnymi samorządami w ramach LGD 	<ul style="list-style-type: none"> • W dalszym ciągu spadająca liczba mieszkańców, szczególnie młodych i wykształconych • Rosnące zagrożenie patologiami społecznymi • Rosnąca bierność społeczna • Konieczność konkutowania z obszarami o większej rozpoznawalności turystycznej, np. z Kotliną Kłodzką • Konieczność konkutowania z obszarami o większej atrakcyjności inwestycyjnej, np. posiadającymi tereny przeznaczone pod SSE • Nierówna konkurencja i wykorzystywanie przewagi rynkowej przez duże podmioty i koncerny inwestujące na obszarze • Rosnące koszty pracy • Biurokracja hamująca rozwój gospodarczy oraz inicjatywy społeczne • Przepisy prawa nie sprzyjają rozwojowi oferty produktów lokalnych • Priorytety finansowe polityki unijnej nie zawsze odpowiadają potrzebom lokalnym • Zagrożenie wód i gleb poprzez oddziaływanie terenów pokopalnianych i intensywne użytkowanie zasobów kruszywa

Analiza mocnych i słabych stron oraz zidentyfikowanych szans i zagrożeń.

Zaprezentowana w dokumencie analiza SWOT, w sferze mocnych i słabych stron, przygotowana została z uwzględnieniem najważniejszych dla zrównoważonego rozwoju sfer:

- ✓ Sfery przyrodniczo – kulturowej – obejmującej takie zagadnienia, jak: zasoby przyrodnicze i kulturowe obszaru, dziedzictwa, tradycję i obrzędy, uwarunkowania geograficzne i ofertę turystyczną bazującą na wymienionych elementach.

- ✓ Sfery gospodarczej – obejmującej zagadnienia związane z: bezrobociem, kwalifikacjami zawodowymi, usługami i produkcją na obszarze, infrastrukturą sprzyjającą rozwojowi biznesu, grupami defaworyzowanymi w dostępie do lokalnego rynku pracy.
- ✓ Sfery społecznej – obejmującej zagadnienia związane z: aktywnością obywatelską i społeczną, ofertą aktywizacyjną, infrastrukturą społeczną, sytuacją grup defaworyzowanych w życiu społecznym.

Takie podejście do analizy mocnych i słabych stron pozwoliło na bardziej szczegółową analizę mocnych i słabych stron obszaru, czyli z jednej strony obecnych atutów i potencjału, a z drugiej barier rozwoju oraz problemów.

Natomiast szanse i zagrożenia potraktowano zbiorowo, ponieważ jako uwarunkowania zewnętrzne i związane z przyszłością mogą oddziaływać na każdą ze sfer rozwoju.

Analiza mocnych i słabych stron

Analizując zapisy dotyczące sfery przyrodniczo – kulturowej wyciągnąć można następujące wnioski:

- ✓ Dużym atutem obszaru jest jego położenie oraz występujące na nim zasoby przyrodnicze, flora i fauna oraz ukształtowanie terenu.
- ✓ Obszar może się pochwalić unikatowymi w skali województwa i kraju zabytkami - zespoły cysterskie w Henrykowie, Kamieńcu Ząbkowickim, Bardzie, zabytkowe układy urbanistyczne w Ziębicach, Bardzie, Ząbkowicach Śląskich, Złotym Stoku, Pałac w Kamieńcu Ząbkowickim, Krzywa Wieża w Ząbkowicach Śląskich, Twierdza w Srebrnej Górze, które obecnie stanowią element charakterystyczny obszaru i podstawę do rozwoju oferty turystycznej. Część z tych zabytków wymaga jednak szybkich inwestycji w celu ich zabezpieczenia czy zachowania.
- ✓ Wspomnieć można również o atrakcyjnych turystycznie terenach i rozwijających się na nich ofertach turystycznych np. Przełom Bardzki, Kopalnia w Złotym Stoku, Leśny Park Przygody, Twierdza w Srebrnej Górze etc. Warto podkreślić, że kopalnia w Złotym Stoku w 2015 roku zdobyła Złoty Certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej dla Najciekawszego Produktu Turystycznego. Podczas warsztatów mieszkańcy zwracali uwagę, że obszar Powiatu Ząbkowickiego, na którym działa LGD „Qwsi” jest słabo rozpoznawalny jako destynacja turystyczna. Wskazane wyżej atrakcje turystyczne często nie są kojarzone z Ziemią Ząbkowicką, a rozpatrywane jedynie jako pojedyncze atrakcje. Konsekwencją tego jest również wykazany w słabych stronach brak zintegrowanej międzygminnej oferty turystycznej.
- ✓ W mocnych stronach wykazano również, że rozwijają się na obszarze szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe oraz infrastruktura turystyczna, głównie informacyjna. Jednak patrząc na słabe strony widać, że rozwój ten jest dużo wolniejszy niż rozwój samej oferty turystycznej oraz często ograniczony, głównie w przypadku szlaków turystycznych, do obszaru jednej gminy. Brakuje natomiast zintegrowanego, regionalnego systemu szlaków oraz informacji turystycznej. Efektem tych uwarunkowań jest również słabo rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna. Ponieważ turyści odwiedzają „punktowe” atrakcje a nie mogą wybrać z zintegrowanej, kilkudniowej oferty Ziemi Ząbkowickiej, mają mniejszą motywację na skorzystanie z noclegu czy oferty gastronomicznej na obszarze.
- ✓ Analizując słabe strony widać, że na obszarze ciągle istnieje konieczność rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej czy wymiana źródeł ciepła na bardziej ekologiczne.
- ✓ Słabą stroną mieszkańców obszaru jest również niska świadomość ekologiczna oraz niska znajomość obszaru i jego dziedzictwa historyczno – kulturowego. Należy podjąć działania edukacyjne związane ze zmianą tej sytuacji.

Analizując zapisy dotyczące sfery gospodarczej wyciągnąć można następujące wnioski:

- ✓ W sferze tej widać zdecydowaną dominację słabych stron nad mocnymi stronami. Większość mocnych stron dotyczy również cech obszaru, a nie wynikania z aktywności ekonomicznej mieszkańców czy samorządów i podmiotów gospodarczych.
- ✓ W słabych stronach widać, że spory problem stanowi zły stan infrastruktury drogowej oraz kwestia połączeń komunikacji publicznej wewnątrz obszaru. Nie sprzyja to możliwości poszukiwania pracy czy przemieszczania się pracowników na obszarze. Uwarunkowanie to ma duży wpływ na wykluczenie społeczne seniorów, którzy nie dysponują prywatnym środkiem transportu.
- ✓ Obszar LGD boryka się również z uwarunkowaniami charakterystycznymi dla obszarów wiejskich położonych z dala od aglomeracji wojewódzkiej – małą liczbą miejsc pracy, niskimi zarobkami i dochodami, emigracją młodych i wykształconych, małym kapitałem na inwestycje.
- ✓ Dodatkowo spora grupa mieszkańców wykazuje małą motywację do podjęcia zatrudnienia czy podnoszenia kwalifikacji zawodowych czy generalnie małą świadomość i kompetencję w sferze przedsiębiorczości. Jest to także wynikiem systemowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej, które w porównaniu z niskimi zarobkami osób pracujących, oferują całkiem atrakcyjne zasiłki. Innym ważnym uwarunkowaniem jest wysokość składek i podatków koniecznych do poniesienia przy legalnym zatrudnianiu pracowników czy

prowadzeniu działalności gospodarczej. Gdy płace na obszarze są niskie, to wielu pracowników i pracodawców woli uciec w „szarą strefę” niż wypaść z lokalnego rynku czy być na nim mniej konkurencyjnym.

- ✓ Warto zwrócić uwagę, że sami przedsiębiorcy jako słabe strony wskazali brak współpracy pomiędzy nimi oraz słabe wsparcie ze strony samorządów, które wydają się preferować zewnętrznych inwestorów niż lokalne podmioty gospodarcze. Wyeliminowanie tych słabych stron wymagałoby mniej nakładów finansowych, a bardziej chęci i umiejętności współpracy.
- ✓ Jako grupy defaworyzowane na rynku pracy wskazani zostali długotrwale bezrobotni, osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, kobiety powracające na rynek pracy, młodzież podejmująca pierwsze zatrudnienie oraz osoby 45+. Jednak jak przedstawili to podczas wywiadów grupowych zarówno pracodawcy i przedstawiciele Urzędu Pracy oraz Ośrodków Pomocy Społecznej motywacją przedstawicieli poszczególnych grup do wejścia na rynek pracy jest różnicowana. Największą wykazują kobiety powracające na rynek pracy, osoby 45+ oraz młodzież. I to ich szczególnie warto wspierać.

Analizując zapisy dotyczące sfery społecznej wyciągnąć można następujące wnioski:

- ✓ W sferze tej widać zdecydowaną dominację słabych stron nad mocnymi stronami.
- ✓ W mocnych stronach zauważono rozwój aktywności organizacji pozarządowych, który jest również wynikiem aktywnej działalności Inkubatora dla organizacji pozarządowych. Jednak w słabych stronach wykazano, że organizacje te rzadko ze sobą współpracują oraz ich liderom i członkom brak odpowiednich kompetencji do skutecznego nimi zarządzania. Słaba jest również współpraca pomiędzy organizacjami i innymi instytucjami działającymi na polu aktywności społecznej i kulturalnej, choćby z ośrodkami kultury, które mogą się pochwalić ciekawą ofertą imprez o zasięgu nie tylko lokalnym.
- ✓ Jak pokazuje efekt ostatnich lat, w tym aktywności LGD, widać dużą zmianę w postrzeganiu dostępu do infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej. W większości gmin wskazywano to jako jeden z największych efektów wydatkowania środków w ramach PROWu. Słabą stroną jest natomiast brak pomysłów na wykorzystanie powstałej infrastruktury do zaspokojenia faktycznych potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszaru.
- ✓ Mieszkańcy obszaru wykazują również tendencję charakterystyczną dla całego kraju, niskie zaangażowanie w aktywność społeczną, niski poziom zaufania czy udział w działaniach związanych z edukacją nieformalną, czy pozaszkolną.
- ✓ Jako grupy szczególnie zagrożone wykluczeniem z życia społecznego wskazano młodzież oraz osoby starsze. W przypadku młodzieży jest to wynikiem propagowanych przez media wzorców zachowań oraz słabej oferty zagospodarowania czasu wolnego, która byłaby przez młodzież uznana za atrakcyjną. W przypadku seniorów wynika to ze wspomnianych wyżej trudności komunikacyjnych wewnątrz obszaru oraz bardzo słabego dostępu do niezbędnych usług opiekuńczych oraz medycznych. Warto zwrócić również uwagę, że w powszechnej opinii seniorzy to osoby samotne, schorowane, które nie angażują się w działalność społeczną. Jednak doświadczenia ostatnich lat pokazują, że rośnie długość życia i spora grupa seniorów jest na tyle witalna, że chętnie angażuje się w działania na rzecz społeczności lokalnej czy integracji seniorów. Przykładem tego są funkcjonujące na terenie Powiatu Żąbkowickiego Uniwersytety III Wieku.

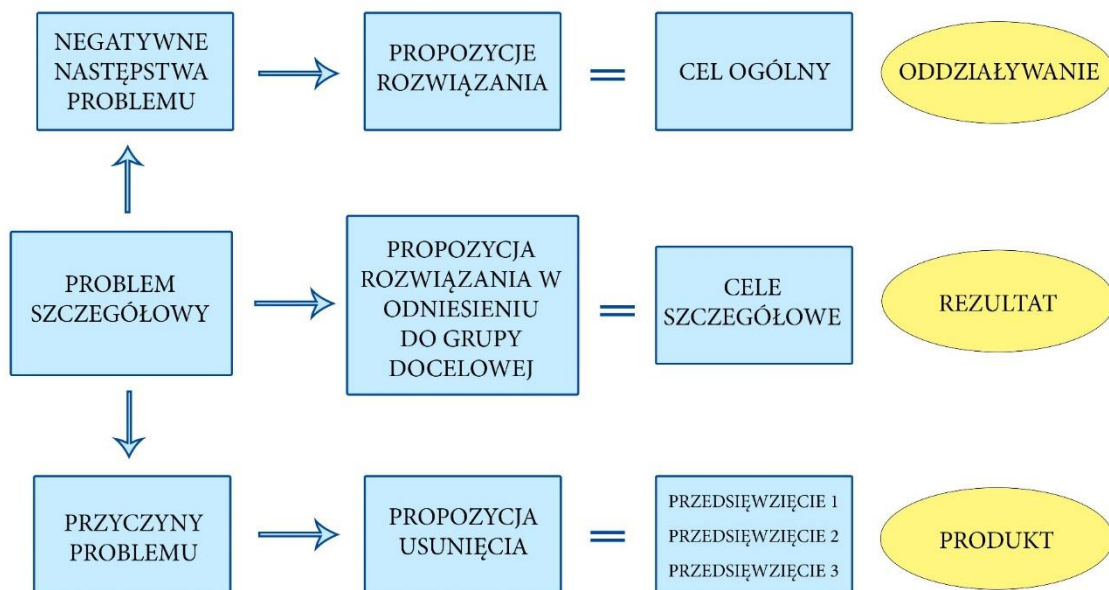
Analizując zapisy dotyczące szans i zagrożeń wyciągnąć można następujące wnioski:

- ✓ Patrząc na szanse obszaru to większość z nich związana jest z rozwojem oferty turystycznej, działalności okołoturystycznej i wzrostem rozpoznawalności obszaru.
- ✓ Podczas prac nad Strategią mieszkańcy dostrzegli więcej zagrożeń, szczególnie tych pogłębiających widoczne już tendencje – starzenie się społeczeństwa, wyjazd młodych i wykształconych, wzrost patologii społecznych, bierność mieszkańców.
- ✓ Dla rozwoju gospodarczego obszaru niebezpieczna jest konkurencja ze strony obszarów o bardziej znanej marce turystycznej oraz tych, które skuteczniej przyciągały do tej pory inwestorów zewnętrznych.
- ✓ Wskazywano również bariery, które generalnie mają negatywny wpływ na rozwój kraju – biurokracja, wykorzystywanie przewagi rynkowej przez zagraniczne koncerny czy przepisy prawa, które blokują rozwój mniejszych inicjatyw społecznych czy gospodarczych.

Rozdział V Cele i wskaźniki

1. Specyfikacja i opis celów ogólnych, przypisanych im celów szczegółowych i przedsięwzięć oraz uzasadnienie ich sformułowania w oparciu o konsultacje społeczne i powiązanie z analizą SWOT i diagnozą obszaru.

Na podstawie wniosków płynących z badań ankietowych, spotkań informacyjnych w gminach, wywiadów focusowych, spotkań zespołu roboczego, spotkań konsultacyjnych w gminach i konsultacji prowadzonych za pośrednictwem strony internetowej przygotowana została analiza SWOT obszaru i zestawienie wskazanych przez mieszkańców problemów obszaru. Na ich podstawie przygotowano zestawienie problemów, które zgodnie z metodyką prac nad LSR, podzielone zostało na problemy oraz ich przyczyny i skutki. Następnie problemy przekształcone zostały na cele i przedsięwzięcia, zgodnie z poniższym schematem:

Z tak stworzonego drzewa celów wybrane do realizacji w ramach LSR zostały te cele i przedsięwzięcia, które są bezpośrednio możliwe do realizacji w ramach działania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014 – 2020, M19 – „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność) (art. 35 rozporządzenia (UE) 1303/2013)”, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

Biorąc pod uwagę cele przekrojowe PROW 2014 – 2020 tj. ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu i innowacyjność oraz zasadę zintegrowania celów, zasobów, podmiotów z różnych sektorów na rzecz rozwoju regionu postanowiliśmy cele ze sfery środowiskowo – kulturowej zintegrować z spójnymi celami ze sfer gospodarczej i społecznej. Pozwoli to na faktyczne uwzględnienie celów przekrojowych i realizację zasady zintegrowania w całej strukturze celów LSR, która ostatecznie wygląda następująco:

Cel szczegółowy	Przedsięwzięcie	Preferowany zakres projektów w ramach Przedsięwzięć	Sposób realizacji	Uzasadnienie
Cel ogólny: 1. Rozwój gospodarczy w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców i wzrost ruchu turystycznego na obszarze LGD				
1.1. Stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej na obszarze LGD	I. „Rozwój oferty turystycznej Ziemi Ząbkowickiej”	1. Poprawa stanu zabytków 2. Rozwój lokalnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, w tym szlaków turystycznych 3. Podjęcie działań promujących obszar i jego ofertę 4. Wsparcie dla rozwoju bazy noclegowej i gastronomicznej 5. Stworzenie systemu pakietów pobytowych i oferty turystycznej 6. Rozwój oferty usług i produktów specyficznych dla regionu 7. Wsparcie dla tworzenia miejsc pracy w sektorze turystyki	Wspierany zakres operacji (19.2): <ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działalności gospodarczej • Rozwijanie działalności gospodarczej • Wspieranie współpracy pomiędzy podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą • Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej • Promocja obszaru objętego LSR • Zachowanie dziedzictwa lokalnego oraz <ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja (19.4) • Współpraca (19.3) Sposób realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Operacje konkursowe • Projekty własne 	Przedsięwzięcie to będzie miało charakter zintegrowany i w jego ramach realizowane będą zarówno operacje z zakresu tworzenia i utrzymania miejsc pracy oraz rozwoju lokalnej infrastruktury turystycznej. Wspierana będzie również współpraca podmiotów gospodarczych na rzecz rozwoju usług turystycznych. Jak wykazały konsultacje społeczne jest to najważniejsze przedsięwzięcie w ramach LSR i w jego ramach należy kompleksowo wspierać tworzenie miejsc pracy oraz dalszy rozwój infrastruktury. Ten cel i przedsięwzięcie odpowiadają na zidentyfikowane w diagnozie problemy i potrzeby związane z rozwojem przedsiębiorczości oraz rozwojem oferty turystycznej obszaru. Grupy docelowe to turyści oraz ogół mieszkańców. Obszar interwencji to rozwój oferty turystycznej obszaru i rozwój przedsiębiorczości. Międzynarodowy projekt współpracy ma na celu nawiązanie i rozwój współpracy między branżą turystyczną z LGD: dolnośląskich LGD i zagranicznej LGD. Istnieje potrzeba współpracy i wymiany doświadczeń podmiotów z branży turystycznej i wzajemna popularyzacja atrakcji. W ramach projektu planujemy realizację działań promujących obszar i jego ofertę.
1.2. Rozwój oferty imprez i wydarzeń	II. „Aktywnie wspieramy	1. Wsparcie działań (rajdów pieszych, rowerowych, promocji zabytków i	Wspierany zakres operacji (19.2):	W ramach tego przedsięwzięcia realizowany będzie projekt grantowy , w

wspomagających rozwój ruchu turystycznego	turystykę na Ziemi Żąbkowickiej”	miejsc turystycznych, zewnętrznych siłowni, materiałów promocyjnych etc.), które promować będą lokalną ofertę turystyczną i zasoby obszaru	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja obszaru objętego LSR • Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej <p>oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja (19.4) <p>Sposób realizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekty grantowe 	<p>ramach którego wspierane będą operacje związane z realizacją działań promujących lokalną ofertę turystyczną oraz zasoby obszaru. Wspierane będą również imprezy realizowane po raz pierwszy, nie mające charakteru cyklicznego i skierowane do turystów spoza obszaru.</p> <p>Ten cel i przedsięwzięcie odpowiadają na zidentyfikowane w diagnozie problemy i potrzeby związane z rozwojem przedsiębiorczości oraz rozwojem oferty turystycznej obszaru.</p> <p>Grupy docelowe to turyści oraz ogół mieszkańców.</p> <p>Obszar interwencji to rozwój oferty turystycznej obszaru i rozwój przedsiębiorczości.</p>
1.3. Zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze	III. „Wsparcie rozwoju gospodarczego na Ziemi Żąbkowickiej”	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie usług z zakresu opieki nad dziećmi 2. Wsparcie usług z zakresu opieki nad osobami starszymi 3. Rozwój dostępu do specjalistycznych usług medycznych i opiekuńczych 4. Wsparcie dla rozwoju usług przewozów pasażerskich wewnątrz obszaru 5. Wspieranie rozwoju innych priorytetowych usług i produkcji na terenie poszczególnych gmin 6. Rozpoznanie kierunków rozwoju usług na terenie poszczególnych gmin 7. Promocja oferty inwestycyjnej obszaru i działających na nim przedsiębiorców 8. Stworzenie systemowych rozwiązań wspierania przedsiębiorców 	<p>Wspierany zakres operacji (19.2):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działalności gospodarczej • Rozwijanie działalności gospodarczej • Podnoszenie kompetencji osób podejmujących i rozwijających działalność gospodarczą • Promocja obszaru objętego LSR <p>oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja (19.4) <p>Sposób realizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Operacje konkursowe • Projekty własne 	<p>W ramach tego przedsięwzięcia wspierane będą głównie operacje z zakresu podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej oraz podnoszenia kompetencji osób, które realizują te operacje. Preferowane będą operacje realizowane/wspierające przedstawicieli wskazanych grup defaworyzowanych oraz rozwijające usługi wskazane podczas konsultacji społecznych jako priorytetowe. Ten cel i przedsięwzięcie odpowiadają na zidentyfikowane w diagnozie problemy i potrzeby związane z rozwojem przedsiębiorczości, szczególnie w zakresie usług wskazanych jako priorytetowe oraz przeciwdziałaniem wykluczeniu osób z grup defaworyzowanych.</p>

		9. Podjęcie działań zachęcających mieszkańców do podnoszenia swoich kompetencji zawodowych, szczególnie przedstawicieli grup defaworyzowanych		Grupy docelowe to przedsiębiorcy, przedstawiciele grup defaworyzowanych i ogół mieszkańców. Obszar interwencji to przeciwdziałanie wykluczeniu z lokalnego rynku pracy, rozwój przedsiębiorczości, w tym tworzenie nowych usług i miejsc pracy na obszarze.
Cel ogólny 2. Wzrost poziomu zaufania, aktywności społecznej i poczucia więzi z regionem mieszkańców Ziemi Ząbkowickiej				
2.1. Rozwój oferty aktywizującej i edukacyjnej dla mieszkańców obszaru oraz organizacji pozarządowych	IV. „Razem aktywizujemy mieszkańców i organizacje Ziemi Ząbkowickiej”	1. Wykorzystanie świetlic na rzecz aktywizacji społecznej 2. Wspieranie oferty ośrodków kultury dla mieszkańców obszaru, szczególnie dla młodzieży i seniorów 3. Podjęcie działań aktywnie włączających seniorów w życie społeczne obszaru, np. sieć Uniwersytetów III Wieku 4. Realizacja programów kształcenia i podnoszenia kompetencji przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych	Wspierany zakres operacji (19.2): <ul style="list-style-type: none"> Wzmocnienie kapitału społecznego oraz <ul style="list-style-type: none"> Aktywizacja (19.4) Sposób realizacji: <ul style="list-style-type: none"> Operacje konkursowe Projekty własne 	Przedsięwzięcie to będzie dotyczyć działań wzmacniających kapitał społeczny, aktywizujących mieszkańców, szczególnie ze wskazanych grup defaworyzowanych. Dodatkowo przedsięwzięcie to skierowane będzie do członków i przedstawicieli organizacji pozarządowych. Chcielibyśmy podnieść ich kompetencje w zakresie działań animacyjnych na rzecz społeczności lokalnych oraz w pozyskiwaniu środków i realizacji projektów. Ten cel i przedsięwzięcie odpowiadają na zidentyfikowane w diagnozie problemy i potrzeby związane z niskim zaangażowaniem mieszkańców w życie społeczne obszaru (szczególnie młodzieży i seniorów) oraz niskimi kompetencjami organizacji pozarządowych. Grupy docelowe to przedstawiciele grup defaworyzowanych (młodzież, seniorzy) i ogół mieszkańców. Obszar interwencji to przeciwdziałanie wykluczeniu z życia społecznego, wzrost poziomu aktywności i integracji mieszkańców oraz wzrost kompetencji organizacji pozarządowych.

<p>2.2. Podniesienie wiedzy mieszkańców obszaru, szczególnie przedstawicieli grup defaworyzowanych w zakresie bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia</p>	<p>V. „Bezpiecznie i zdrowo”</p>	<p>1. Poprawa bezpieczeństwa i zdrowia lokalnej społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych w życiu społecznym, czyli młodzieży i seniorów. 2. Wspieranie projektów organizacji pozarządowych i samorządów na rzecz realizacji programów edukacyjnych i aktywizacyjnych dla mieszkańców obszaru, szczególnie dla młodzieży oraz seniorów</p>	<p>Wspierany zakres operacji (19.2):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie kapitału społecznego <p>oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja (19.4) <p>Sposób realizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekty grantowe 	<p>W ramach tego przedsięwzięcia realizowany będzie projekt grantowy skierowany do podmiotów, które chciałyby w ramach projektu wspierać zadania związane z poprawą bezpieczeństwa i zdrowia lokalnej społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych w życiu społecznym, czyli młodzieży i seniorów. Ten cel i przedsięwzięcie odpowiadają na zidentyfikowane w diagnozie problemy i potrzeby związane z niskim zaangażowaniem mieszkańców w życie społeczne obszaru (szczególnie młodzieży i seniorów) oraz niskimi kompetencjami organizacji pozarządowych. Grupy docelowe to przedstawiciele grup defaworyzowanych (młodzież, seniorzy) i ogół mieszkańców. Obszar interwencji to przeciwdziałanie wykluczeniu z życia społecznego, wzrost poziomu aktywności i integracji mieszkańców oraz wzrost kompetencji organizacji pozarządowych.</p>
<p>2.3. Rozwój innowacyjnych form aktywności i przedsiębiorczości społecznej na obszarach wiejskich</p>	<p>VI. „Wioski Tematyczne na Ziemi Żąbkowickiej”</p>	<p>1. Wspieranie rozwoju aktywności i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, tworzenie „wsi tematycznych”. 2. Wspieranie rozwoju aktywności i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, tworzenie zagród edukacyjnych. 3. Realizacja działań edukacyjnych i aktywizacyjnych w ramach innowacyjnych programów poznawczych (spotkania</p>	<p>Wspierany zakres operacji (19.2):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie kapitału społecznego <p>oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja (19.4) <p>Sposób realizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekty grantowe 	<p>W ramach .tego przedsięwzięcia realizowany będzie projekt grantowy dotyczący rozwoju innowacyjnej na obszarze metody aktywizacji mieszkańców obszarów wiejskich w postaci rozwijania „wiosek tematycznych”, zagród edukacyjnych, innowacyjnych programów poznawczych. W związku z tym, przypisany do tego przedsięwzięcia cel szczegółowy również ma charakter innowacyjny.</p>

		międzypokoleniowe, rajdy naukowe, spotkania, warsztaty związane z aktywnym poznaniem tradycji regionu itp.).		Ten cel i przedsięwzięcie odpowiadają na zidentyfikowane w diagnozie problemy i potrzeby związane z niskim zaangażowaniem mieszkańców w życie społeczne obszaru (szczególnie młodzieży i seniorów) oraz niskimi kompetencjami organizacji pozarządowych. Grupy docelowe to przedstawiciele grup defaworyzowanych (młodzież, seniorzy) i ogół mieszkańców. Obszar interwencji to przeciwdziałanie wykluczeniu z życia społecznego, wzrost poziomu aktywności i integracji mieszkańców oraz wzrost kompetencji organizacji pozarządowych.
2.4. Wzrost świadomości ekologicznej i kulturowej mieszkańców	VII. „Poznajemy i dbamy o Ziemię Żąbkowicką”	1. Podjęcie działań promujących walory przyrodnicze, kulturowe i historyczne pośród mieszkańców obszaru 2. Działania z zakresu edukacji formalnej i nieformalnej dotyczącej walorów i dziedzictwa obszaru 3. Wsparcie dla rozwoju infrastruktury kulturalnej, w tym muzeów, izb pamięci służącej prezentacji lokalnych zespołów, dziedzictwa, historii obszaru etc. 4. Prowadzenie działań edukacyjnych zachęcających do wymiany źródeł ciepła i stosowania OZE	Wspierany zakres operacji (19.2): <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie kapitału społecznego • Zachowanie dziedzictwa lokalnego • Promocja obszaru objętego LSR oraz <ul style="list-style-type: none"> • Współpraca (19.3) • Aktywizacja (19.4) Sposób realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Operacje konkursowe • Projekty własne 	W ramach tego przedsięwzięcia główny nacisk położony zostanie na zachowanie dziedzictwa lokalnego i podnoszenie kompetencji z zakresu przeciwdziałania zmianom klimatu oraz ochrony środowiska. W ramach tego przedsięwzięcia realizowany będzie również międzynarodowy projekt współpracy, którego celem będzie podnoszenia wiedzy mieszkańców odnośnie wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii (OZE). Ten cel i przedsięwzięcie odpowiadają na zidentyfikowane w diagnozie problemy i potrzeby związane z niskim poziomem świadomości ekologicznej mieszkańców oraz niską znajomością przez mieszkańców walorów historyczno – kulturowych obszaru. Grupy docelowe ogół mieszkańców.

						Obszar interwencji to wzrost poziomu aktywności i integracji mieszkańców oraz poczucia tożsamości z obszarem.
--	--	--	--	--	--	--

2. Matryca logiczna - Powiązanie diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników

Zidentyfikowane problemy	Cele szczegółowe	Przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływani e	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
Cel ogólny: 1. Rozwój gospodarczy w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców i wzrost ruchu turystycznego na obszarze LGD						
Diagnoza: - Słaby dostęp do obiektów atrakcyjnych turystycznie, m. in. w wyniku ich złego stanu technicznego - Niska rozpoznawalność oferty turystycznej obszaru Analiza SWOT: - Zły stan techniczny części zabytków, co ma wpływ na ich niską dostępność turystyczną - Brak zintegrowanej oferty turystycznej obszaru, w tym szlaków turystycznych – pieszych, rowerowych, etc. - Niska rozpoznawalność oferty regionu, będąca skutkiem również słabej promocji obecnej oferty - Słabo rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna - Brak zintegrowanej i atrakcyjnej oferty pobytowej na obszarze - Niedostateczna promocja obszaru pod kątem atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej	1.1. Stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej na obszarze LGD	I. „Rozwój oferty turystycznej Ziemi Żąbkowickiej”	Wskaźniki 1.1.1	Wskaźniki W1.1	Wskaźniki W1.0	- Konieczność konkurowania z obszarami o większej rozpoznawalności turystycznej, np. Kotlina Kłodzka - Ograniczone możliwości rozwoju infrastruktury turystycznej ze względu na tereny zalewowe wokół Nysy Kłodzkiej - Zmiany w przepisach i wytycznych dotyczące wdrażania działań w ramach RLKS - Biurokracja i skomplikowane przepisy utrudniające beneficjentom realizację pomysłów
	1.2. Rozwój oferty imprez i wydarzeń wspomagających rozwój ruchu turystycznego	II. „Aktywnie wspieramy turystykę na Ziemi Żąbkowickiej”	Wskaźniki 1.2.1	Wskaźniki W1.2		
Diagnoza: - Wyższy od krajowego i wojewódzkiego poziom stopy bezrobocia	1.3. Zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze	III. „Wsparcie rozwoju gospodarczego na Ziemi Żąbkowickiej”	Wskaźniki 1.3.1	Wskaźniki W1.3		- W dalszym ciągu spadająca liczba mieszkańców, szczególnie młodych i wykształconych

<ul style="list-style-type: none"> - Wyższy od krajowego i wojewódzkiego procent osób objętych pomocą społeczną - Niższy od krajowego i wojewódzkiego wskaźnik liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców - Spadająca liczba mieszkańców obszaru <p>Analiza SWOT:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niski poziom dochodów większości mieszkańców - Mała liczba miejsc pracy na obszarze - Szczególne trudności w znalezieniu pracy mają osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, długotrwale bezrobotni, niepełnosprawni, kobiety powracające na rynek po okresie urlopu macierzyńskiego oraz osoby 50+ - Emigracja zarobkowa osób lepiej wykształconych, szczególnie młodych, do aglomeracji miejskich i za granicę - Słaby dostęp do specjalistycznych usług medycznych - Słaby dostęp do usług opiekuńczych 						<ul style="list-style-type: none"> - Rosnące zagrożenie patologiami społecznymi - Rosnąca bierność społeczna - Konieczność konkurowania z obszarami o większej atrakcyjności inwestycyjnej, np. posiadającymi tereny przeznaczone pod SSE - Zmiany w przepisach i wytycznych dotyczące wdrażania działań w ramach RLKS - Biurokracja i skomplikowane przepisy utrudniające beneficjentom realizację pomysłów
Cel ogólny 2. Wzrost poziomu zaufania, aktywności społecznej i poczucia więzi z regionem mieszkańców Ziemi Ząbkowickiej						
<p>Diagnoza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wyższy od krajowego i wojewódzkiego procent osób objętych pomocą społeczną; - Spadająca liczba mieszkańców obszaru - Słaby dostęp do komunikacji publicznej wewnątrz obszaru; - Duża grupa seniorów zagrożona wykluczeniem społecznym i ubóstwem - Niska aktywność społeczna mieszkańców, szczególnie młodzieży 	<p>2.1. Rozwój oferty aktywizującej i edukacyjnej dla mieszkańców obszaru oraz organizacji pozarządowych</p> <p>2.2. Podniesienie wiedzy mieszkańców obszaru, szczególnie</p>	<p>IV. „Razem aktywizujemy mieszkańców i organizacje Ziemi Ząbkowickiej”</p> <p>V. „Bezpiecznie i zdrowo”</p>	<p>Wskaźniki 2.1.1</p> <p>Wskaźniki 2.2.1</p>	<p>Wskaźniki W2.1</p> <p>Wskaźniki W2.2</p>	<p>Wskaźniki W2.0</p>	<ul style="list-style-type: none"> - W dalszym ciągu spadająca liczba mieszkańców, szczególnie młodych i wykształconych - Rosnące zagrożenie patologiami społecznymi - Rosnąca bierność społeczna - Zmiany w przepisach i wytycznych dotyczące wdrażania działań w ramach RLKS

<ul style="list-style-type: none"> - Niskie kompetencje i potencjał lokalnych organizacji pozarządowych <p>Analiza SWOT:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niska aktywność społeczna większości mieszkańców, szczególnie młodzieży - Niski poziom zaufania społecznego oraz postawa roszczeniowa - Słaba współpraca pomiędzy organizacjami pozarządowymi - Słaba współpraca pomiędzy lokalnymi instytucjami - Słabe wsparcie instytucjonalne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym - Duża grupa seniorów zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem, np. ze względu na trudności w dostępie do usług publicznych - Niewystarczająca oferta rozwojowa i edukacyjna w formach pozaszkolnych, szczególnie na wsiach - Niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców - Niska znajomość przez mieszkańców walorów historyczno – kulturowych obszaru - Słabo rozwinięta infrastruktura kulturalna, np. muszle koncertowe, amfiteatry, etc. 	<p>przedstawicieli grup defaworyzowanych w zakresie bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia</p>					<p>- Biurokracja i skomplikowane przepisy utrudniające beneficjentom realizację pomysłów</p>
	<p>2.3. Rozwój innowacyjnych form aktywności i przedsiębiorczości społecznej na obszarach wiejskich</p>	<p>VI. „Wioski Tematyczne na Ziemi Żąbkowickiej”</p>	<p>Wskaźniki 2.3.1</p>	<p>Wskaźniki W2.3</p>		
	<p>2.4. Wzrost świadomości ekologicznej i kulturowej mieszkańców</p>	<p>VII. „Poznajemy i dbamy o Ziemię Żąbkowicką”</p>	<p>Wskaźniki 2.4.1</p>	<p>Wskaźniki W2.4</p>		

3. Wykazanie zgodności celów z celami programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR oraz przedstawienie celów z podziałem na źródła finansowania.

Cel szczegółowy	Przedsięwzięcie	Źródło finansowania	Zgodność z celami PROWu
Cel ogólny: 1. Rozwój gospodarczy obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców i wzrost ruchu turystycznego na obszarze LGD			

1.1. Stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej na obszarze LGD	I. „Rozwój oferty turystycznej Ziemi Żąbkowickiej”	EFRROW	<u>Cele przekrojowe PROWu:</u> - ochrona środowiska; - przeciwdziałanie zmianom klimatu; - innowacyjność <u>Cele szczegółowe dla M-19 RLKS:</u> 6A – ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy 6B - wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich
1.2. Rozwój oferty imprez i wydarzeń wspomagających rozwój ruchu turystycznego	II. „Aktywnie wspieramy turystykę na Ziemi Żąbkowickiej”	EFRROW	
1.3. Zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze	III. „Wsparcie rozwoju gospodarczego na Ziemi Żąbkowickiej”	EFRROW	
Cel ogólny 2. Wzrost poziomu zaufania, aktywności społecznej i poczucia więzi z regionem mieszkańców Ziemi Żąbkowickiej			
2.1. Rozwój oferty aktywizującej i edukacyjnej dla mieszkańców obszaru oraz organizacji pozarządowych	IV. „Razem aktywizujemy mieszkańców i organizacje Ziemi Żąbkowickiej”	EFRROW	<u>Cele przekrojowe PROWu:</u> - ochrona środowiska; - przeciwdziałanie zmianom klimatu; - innowacyjność <u>Cele szczegółowe dla M-19 RLKS:</u> 6B - wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich
2.2. Podniesienie wiedzy mieszkańców obszaru, szczególnie przedstawicieli grup defaworyzowanych w zakresie bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia	V. „Bezpiecznie i zdrowo”	EFRROW	
2.3. Rozwój innowacyjnych form aktywności i przedsiębiorczości społecznej na obszarach wiejskich	VI. „Wioski Tematyczne na Ziemi Żąbkowickiej”	EFRROW	
2.4. Wzrost świadomości ekologicznej i kulturowej mieszkańców	VII. „Poznajemy i dbamy o Ziemię Żąbkowicką”	EFRROW	

Wszystkie cele w ramach LSR zostały tak zaplanowane, aby były zgodne z celami przekrojowymi PROW. Szczególnie wysoka zgodność występuje w przypadku celu 2.3. Rozwój innowacyjnych form aktywności i przedsiębiorczości społecznej na obszarach wiejskich (cel przekrojowy innowacyjność) oraz w przypadku celów 1.1. Stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej na obszarze LGD oraz 2.4. Wzrost świadomości ekologicznej i kulturowej mieszkańców (cele przekrojowe ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu).

Zgodność z celami przekrojowymi wzmocniona jest również przez zastosowanie kryteriów wyboru „innowacyjność operacji” oraz „zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska i klimatu”.

4. Przedstawienie przedsięwzięć realizowanych w ramach RLKS a także wskazanie sposobu ich realizacji wraz z uzasadnieniem.

1.0	CEL OGÓLNY 1	Rozwój gospodarczy obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców i wzrost ruchu turystycznego na obszarze LGD
2.0	CEL OGÓLNY 2	Wzrost poziomu zaufania, aktywności społecznej i poczucia więzi z regionem mieszkańców Ziemi Żąbkowickiej

1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej na obszarze LGD			
1.2		Rozwój oferty imprez i wydarzeń wspomagających rozwój ruchu turystycznego			
1.3.		Zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze			
2.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Rozwój oferty aktywizującej i edukacyjnej dla mieszkańców obszaru oraz organizacji pozarządowych			
2.2		Podniesienie wiedzy mieszkańców obszaru, szczególnie przedstawicieli grup defaworyzowanych w zakresie bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia			
2.3		Rozwój innowacyjnych form aktywności i przedsiębiorczości społecznej na obszarach wiejskich			
2.4		Wzrost świadomości ekologicznej i kulturowej mieszkańców			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego		Jednostka miary	stan początkowy 2014 Rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W1.0	Procent mieszkańców obszaru objętych pomocą społeczną	%	10,5	8,5	Dane statystyczne GUS
	Liczba udzielonych na obszarze noclegów	szt.	41583	60 000	Dane statystyczne GUS
W2.0	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (dostępne dane za 2013 rok)	szt.	35,6	41,5	Dane statystyczne GUS
Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych		Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W1.1	Liczba utworzonych miejsc pracy (w sektorze turystyki)	pełny etat średnioroczny	0	10	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po realizacji operacji)
	Liczba utrzymanych miejsc pracy (w sektorze turystyki)	pełny etat średnioroczny	0	3	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po realizacji operacji)
	Liczba osób korzystających z nowopowstałej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	osoby	0	3 000	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD (zebrane przy pomocy obserwacji i badań ankietowych)
	Liczba osób, które skorzystały z nowych miejsc noclegowych w ciągu roku w nowych lub przebudowanych obiektach turystycznych	osoby	0	1000	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po zakończeniu operacji)
	Liczba osób, które odwiedziły obiekty zabytkowe udostępnione na cele turystyczne	osoby	0	1000	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD (zebrane przy pomocy obserwacji i badań ankietowych)
	Liczba osób, które skorzystały z więcej niż jednej usługi turystycznej objętej siecią, która otrzymała wsparcie w ramach realizacji LSR	osoby	0	2000	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po realizacji operacji)

	Liczba odbiorców przeprowadzonych działań promocyjnych	osoby	0	80 000	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po realizacji operacji)
	Liczba nowoutworzonych lub rozwijanych szlaków turystycznych	szt.	0	4	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
	Liczba odbiorców przeprowadzonych działań promocyjnych w ramach projektu współpracy	osoby	0	1000	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po realizacji operacji)
	Liczba projektów współpracy skierowanych do grup docelowych: turyści	szt.	0	1	Dane własne LGD
	Liczba projektów współpracy wykorzystujących lokalne zasoby	szt.	0	1	Dane własne LGD
W1.2	Liczba turystów, którzy wezmą udział w działaniach promujących lokalną ofertę turystyczną	osoby	0	1000	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD (zebrane przy pomocy obserwacji i badań ankietowych)
W1.3	Liczba utworzonych miejsc pracy (w tym dla przedstawicieli grup defaworyzowanych)	pełny etat średnioroczny	0	32	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po realizacji operacji)
	Liczba utrzymanych miejsc pracy (w tym dla przedstawicieli grup defaworyzowanych)	pełny etat średnioroczny	0	6	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po realizacji operacji)
	Liczba osób przeszkolonych (w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem)	osoby	0	10	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
	Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań	osoby	0	8	Ankiety oceniające szkolenie, zbiorcze podsumowanie szkoleń; dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
W2.1	Liczba mieszkańców, w tym przedstawicieli grup defaworyzowanych, która wzięła udział w działaniach aktywizacyjnych	osoby	0	30	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
	Liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych, którzy wzięli udział w działaniach aktywizacyjnych	osoby	0	40	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
	Liczba osób przeszkolonych (w tym przedstawicieli grup defaworyzowanych)	osoby	0	70	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)

	Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań	osoby	0	50	Ankiety oceniające szkolenie, zbiorcze podsumowanie szkoleń; dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
W2.2	Liczba młodzieży, która wzięła udział w działaniach aktywizacyjnych	osoby	0	200	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
	Liczba seniorów, która wzięła udział w działaniach aktywizacyjnych	osoby	0	150	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
	Liczba osób przeszkolonych (w tym młodzieży i seniorów)	osoby	0	50	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
	Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań	osoby	0	40	Ankiety oceniające szkolenie, zbiorcze podsumowanie szkoleń; dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
W2.3	Liczba osób korzystających z oferty utworzonych „Wsi Tematycznych”, zagród edukacyjnych, innowacyjnych programów poznawczych	osoby	0	500	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
W2.4	Liczba osób, które wzięły udział w działaniach związanych z edukacją ekologiczną, edukacją regionalną oraz odnawialnymi źródłami energii	osoby	0	50	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
	Liczba osób przeszkolonych	osoby	0	50	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
	Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań	osoby	0	35	Ankiety oceniające szkolenie, zbiorcze podsumowanie szkoleń; dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
	Liczba osób, które odwiedziły w ciągu roku wsparty podmiot działający w sferze kultury, m.in. Muzeum	osoby	3124	3400	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
	Liczba projektów współpracy skierowanych do grup docelowych: mieszkańcy	szt.	0	1	Dane własne LGD
	Liczba projektów współpracy wykorzystujących lokalne zasoby	szt.	0	1	Dane własne LGD
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Wskaźniki produktu		

		Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Nazwa	Jedno stka miary	Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru	
					początkow a 2015 rok	końcowa 2023rok		
1.1.1	I. „Rozwój oferty turystycznej Ziemi Ząbkowickiej”	Przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane,	Konkurs (540 000zł)	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa (w sektorze turystyki)	szt.	0	6	Dane o zakończonych projektach (zrealizowane płatności końcowe), dane z wniosków, dane otrzymane od beneficjentów
		Przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane,	Konkurs (458 163 zł)	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa (w sektorze turystyki)	szt.	0	4	Dane o zakończonych projektach (zrealizowane płatności końcowe), dane z wniosków, dane otrzymane od beneficjentów
		turyści, mieszkańcy	Konkurs (2 457 747,49 zł)	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	szt.	0	11	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
				Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	szt.	0	5	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
		turyści, mieszkańcy	Konkurs (w powiązaniu z miejscami pracy)	Liczba nowych miejsc noclegowych	szt.	0	20	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
		turyści, mieszkańcy	Konkurs (228 300zł)	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim	szt.	0	3	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
		turyści, mieszkańcy	Konkurs (100 000zł)	Liczba sieci w zakresie rozwoju usług turystycznych, które	szt.	0	1	Dane własne LGD, dane przekazane przez

				otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR				beneficjentów (wnioski o płatność)
				Liczba podmiotów w ramach sieci w zakresie usług turystycznych	szt.	0	3	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
		turyści, mieszkańcy	Operacje własne (146 298 zł)	Liczba działań promocyjnych, w tym udział w targach	szt.	0	3	Dane własne LGD
				Liczba wydarzeń/imprez	szt.	0	2	Dane własne LGD
		turyści, mieszkańcy	Konkurs (w powiązaniu z infrastrukturą turystyczną)	Długość wybudowanych lub przebudowanych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych	km	0	30	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
				Liczba działań promujących projekt współpracy	szt.	0	1	Dane własne LGD
				Wizyta studyjna	szt.	0	1	Dane własne LGD
		turyści, mieszkańcy	Projekt współpracy (80 000 zł)	Liczba przygotowanych projektów współpracy, w tym współpracy międzynarodowej	szt.	0	1	Dane własne LGD
				Liczba LGD uczestniczących w projekcie współpracy	szt.	0	3	Dane własne LGD
				Liczba wydarzeń/imprez o charakterze ponadregionalnym	szt.	0	1	Dane własne LGD
				Liczba zrealizowanych projektów współpracy	szt.	0	1	Dane własne LGD
1.2.1	II. „Aktywnie wspieramy turystykę na Ziemi Żąbkowickiej”	turyści, mieszkańcy	Projekt grantowy (262 001 zł)	Liczba nowych wydarzeń promujących ofertę turystyczną i zasoby regionu	szt.	0	10	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)

				Liczba wydarzeń/imprez	szt.	0	5	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
1.3.1	III. „Wsparcie rozwoju gospodarczego na Ziemi Żąbkowickiej”	Przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane,	Konkurs (2 250 000zł)	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	szt.	0	25	Dane o zakończonych projektach (zrealizowane płatności końcowe), dane z wniosków, dane otrzymane od beneficjentów
		Przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane,	Konkurs (1 398 975 zł)	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	szt.	0	12	Dane o zakończonych projektach (zrealizowane płatności końcowe), dane z wniosków, dane otrzymane od beneficjentów
		Przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane,	Konkurs (3 259 zł)	Liczba szkoleń (podnoszących kompetencje osób realizujących operację z zakresu przedsiębiorczości)	szt.	0	7	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów
		Przedsiębiorcy	Operacja własna (47 766 zł)	Liczba publikacji promujących ofertę inwestycyjną obszaru i działających na nim przedsiębiorców	szt.	0	1	Dane własne LGD
2.1.1	IV. „Razem aktywizujemy mieszkańców i organizacje Ziemi Żąbkowickiej”	Mieszkańcy	Operacja własna (50 000zł)	Liczba działań aktywizacyjnych dla mieszkańców (w tym grup defaworyzowanych)	szt.	0	1	Dane własne LGD
				Liczba szkoleń	szt.	0	3	Dane własne LGD
		Przedstawiciele organizacji pozarządowych	Konkurs (60 000zł)	Liczba działań aktywizacyjnych dla przedstawicieli organizacji pozarządowych	szt.	0	1	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)

				Liczba szkoleń	szt.	0	3	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów
2.2.1	V. „Bezpiecznie i zdrowo”	Mieszkańcy, młodzież	Projekt grantowy (287 110,88 zł)	Liczba działań aktywizacyjnych dla młodzieży	szt.	0	5	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
				Liczba działań aktywizacyjnych dla seniorów	szt.	0	5	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
				Liczba szkoleń	szt.	0	6	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów
				Liczba wydarzeń/imprez	szt.	0	4	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
2.3.1	VI. „Wioski Tematyczne na Ziemi Ząbkowickiej”	Mieszkańcy	Projekt grantowy (250 615,12 zł)	Liczba utworzonych „Wsi Tematycznych”, zagród edukacyjnych, innowacyjnych programów poznawczych	szt.	0	7	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
				Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje	szt.	0	7	Dane z wniosków o przyznanie pomocy, dane dotyczące zrealizowanych operacji
2.4.1	VII. „Poznajemy i dbamy o Ziemię Ząbkowicką”	Mieszkańcy	Konkurs (100 000zł)	Liczba szkoleń związanych z edukacją ekologiczną, regionalną i odnawialnymi źródłami energii	szt.	0	3	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (wnioski o płatność)
		Mieszkańcy	Operacja własna (50 000zł)	Liczba szkoleń dotyczących przeciwdziałania zmianom klimatu	szt.	0	1	Dane własne LGD

		Turyści, mieszkańcy	Konkurs (109 764,51 zł)	Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	szt.	0	1	Dane własne LGD, dane dotyczące zrealizowanych operacji		
				Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	szt.	0	1	Dane własne LGD (wnioski o przyznanie pomocy) oraz informacje o zrealizowanych operacjach		
		Mieszkańcy, Turyści	Projekt współpracy (80 000 zł)	Liczba przygotowanych projektów współpracy	szt.	0	1	Dane własne LGD		
				Liczba zrealizowanych projektów współpracy	szt.	0	1	Dane własne LGD		
				Liczba LGD uczestniczących w projekcie współpracy	szt.	0	5	Dane własne LGD		
				Liczba działań promujących projekt współpracy (Folder)	szt.	0	1	Dane własne LGD		
				Publikacja o zasobach przyrodniczych obszaru LGD	szt.	0	1	Dane własne LGD		
				Szkolenia dla dzieci	szt.	0	14	Dane własne LGD		
		SUMA			8 960 000					

Ważnym elementem procesu wdrażania LSR będzie nie tylko realizacja działań związanych z celami i przedsięwzięciami o charakterze „merytorycznym”, ale również efektywne działania LGD w zakresie organizacji procesu wdrażania (animacja i działania w ramach kosztów bieżących). Dlatego postanowiliśmy utworzyć osobny system monitorowania wskaźników dla działań związanych z kosztami bieżącymi i aktywizacją

Zadania te mają charakter przekrojowy, tzn. będą miały wpływ na osiągnięcie zaplanowanych dla wszystkich celów i przedsięwzięć wskaźników produktu i rezultatu.

Koszty bieżące i aktywizacja

Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych		Jednostka miary	stan początkowy 2015 rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru			
W2.5	Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD	osoby	0	100	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu			
	Liczba osób uczestnicząca w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych	osoby	0	300	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD (zebrane przy pomocy obserwacji i badań ankietowych)			
	Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD	osoby	0	280	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD z monitoringu			
Przedsięwzięcia	Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja art.)	Wskaźniki produktu					
			Nazwa	Jednostka miary	Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru	
					początkowa 2015 rok	końcowa 2023 rok		
2.5.1	Koszty bieżące i animacja	Pracownicy LGD	Koszty bieżące	Liczba szkoleń dla pracowników LGD	szt.	0	16	Dane własne LGD, zaświadczenia/certyfikaty poświadczające udział w szkoleniu
		Organy LGD	Koszty bieżące	Liczba szkoleń dla organów LGD	szt.	0	3	Dane własne LGD, zaświadczenia/certyfikaty poświadczające udział w szkoleniu
		Pracownicy i organy LGD	Koszty bieżące	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	Osobodzień	0	350	Dane własne LGD, zaświadczenia/certyfikaty poświadczające udział w szkoleniu
		Potencjalni beneficjenci	Koszty bieżące	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	szt.	0	500	Dane własne LGD – ewidencja doradztwa (art. karty doradztwa)
		Mieszkańcy	Animacja	Liczba spotkań wydarzeń	szt.	0	35	Dane własne LGD

				adresowanych do mieszkańców				
		LGD	Koszty bieżące	Liczba konferencji/targów/prezentacji (odbywających się poza terenem LGD) z udziałem przedstawicieli LGD	szt.	0	26	Dane własne LGD
		LGD	Koszty bieżące	Liczba odwiedzin strony internetowej LGD	szt.	1875 000	4375 000	Dane własne LGD
SUMA			1 850 000					

Rozdział VI LSR: Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

1. Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno – instytucjonalnych wraz ze zwięzłą informacją wskazującą sposób powstawiania poszczególnych procedur, ich kluczowe cele i założenia.

Stowarzyszenie posiada Regulamin Pracy Rady, który określa sposób oceny i wyboru operacji. Ponadto w Regulaminie określono sposób postępowania w sytuacji zaistnienia potencjalnego konfliktu interesów. Uszczegółowieniem regulaminu są procedury osobne dla projektów konkursowych, operacji własnych i grantów, które regulują całą procedurę związaną z prowadzonymi przez LGD naborami wniosków. Regulamin oraz procedury stanowią załącznik do wniosku o wybór LSR. Wszystkie procedury są upublicznione w biurze LGD oraz za pośrednictwem strony internetowej.

2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru zgodnie z wymogami określonymi dla programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR z uwzględnieniem powiązania kryteriów wyboru z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami.

Poniższa tabela prezentuje wykorzystywane do oceny wniosków lokalne kryteria wyboru operacji przypisane do poszczególnych przedsięwzięć:

Nr.	Nazwa kryterium	Przedsięwzięcie w ramach, którego stosuje się kryterium						
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
1.	Innowacyjność							
2.	Zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub klimatu							
3.	Powiązanie z innymi projektami							
4.	Obszar realizacji							
5.	Wykorzystanie lokalnych zasobów							
6.	Promocja obszaru							
7.	Powiązanie z ofertą turystyczną obszaru							

8.	Aktywizacja mieszkańców							
9.	Aktywizacja przedstawicieli grup defaworyzowanych							
10.	Tworzenie nowych miejsc pracy							
11.	Zaspokajanie potrzeb grup defaworyzowanych na rynku pracy							
12.	Rozwijany zakres usług							
13.	Wkład własny							

Kryteria wyboru, określone zostały dla wszystkich operacji wskazanych w LSR w oparciu o przeprowadzone konsultacje społeczne. Kryteria są więc powiązane z diagnozą obszaru. Ich powiązanie z diagnozą jest dokładnie opisane i uwzględnia premiowanie operacji rozwiązujących priorytetowe zdiagnozowane problemy/spełniających priorytetowe zdiagnozowane potrzeby. Dzięki powiązaniu kryteriów wyboru z diagnozą obszaru i wnioskami wynikającymi z analizy SWOT oraz wskazanymi w LSR celami, przyczyniają się bezpośrednio do wyboru operacji realizujących określone w LSR cele oraz wskaźniki produktu i rezultatu (powiązanie to zostało szczegółowo przedstawione w załączniku do wniosku na wybór LGD do realizacji LSR).

Zawarte w LSR kryteria są przejrzyste, ponieważ każde z kryteriów posiada dodatkowy opis stanowiący jego szczegółową definicję, co pozwala uniknąć wątpliwości podczas przyznawania punktacji w danym kryterium. Zastosowane kryteria wyboru operacji mają charakter kryteriów ilościowych. Dzięki dookreśleniu w zakresie minimalnych i maksymalnych wartości oraz opisowi zasad przyznawania punktów w przedziale minimum – maksimum, kryteria są przejrzyste, obiektywne i mierzalne (kryteria wraz z procedurą ich zmiany są szczegółowo przedstawione w załączniku do wniosku na wybór LGD do realizacji LSR).

W ramach systemu kryteriów nie przewidziano kryteriów, które wymagałyby od beneficjenta określonych czynności dzięki czemu mógłby liczyć on na dodatkowe punkty, kryteriami takimi mogły być kryteria dotyczące członkostwa w LGD czy korzystania z doradztwa przed konkursem. Dzięki temu założeniu kryteria mają charakter niedyskryminacyjny.

Zasady zmiany kryteriów:

1. Konieczność zmian kryteriów może wynikać w szczególności z następujących przyczyn:

- zmiany obowiązujących przepisów regulujących zagadnienia objęte LSR;
- zmiany dokumentów programowych i wytycznych;
- zmiany rozporządzeń dotyczących zagadnień objętych LSR;
- uwag zgłoszonych przez Instytucję Wdrażającą;
- wniosków wynikających z praktycznego stosowania kryteriów w procesie wdrażania LSR i przeprowadzonej przy udziale lokalnej społeczności ewaluacji LSR.

2. Procedura zmiany:

1) Zgłaszanie wniosków o zmianę lokalnych kryteriów wyboru wraz z pisemnym uzasadnieniem przez Radę/Członków LGD – pisemny wniosek złożony za pośrednictwem biura LGD do Zarządu. W przypadku wniosku członków Rady wniosek powinno podpisać przynajmniej 5 członków Rady. W przypadku wniosku członków LGD wniosek powinno podpisać przynajmniej 15 członków LGD.

2) Na wniosek Zarządu pracownik biura LGD informuje społeczność lokalną o przystąpieniu do procesu zmian lokalnych kryteriów wyboru operacji poprzez zamieszczenie na stronie internetowej informacji o rozpoczęciu procedury zmiany kryteriów wyboru operacji wraz z propozycją nowych. Osoby fizyczne i prawne z terenu LGD (mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne i jednostki reprezentujące sektor publiczny) mają prawo do wniesienia uwag w terminie do 14 dni od zamieszczenia informacji na stronie www.qwsi.pl. Każda uwaga/propozycja zmian zgłoszona w procesie konsultacji wymaga pisemnego uzasadnienia. Każda uwaga, która wpłynie w terminie powinna zostać przeanalizowana przez Zarząd i poddana dyskusji na WZC poświęconemu zmianie lokalnych kryteriów wyboru operacji.

3) Zwołanie WZC na wniosek Prezesa Zarządu, nie później niż 3 miesiące po zgłoszeniu wniosku o zmianę lokalnych kryteriów wyboru operacji.

4) Dyskusja na WZC w sprawie zmiany lokalnych kryteriów wyboru operacji.

5) Decyzja WZC w sprawie zmiany kryteriów.

a) podjęcie uchwały o zmianie wszystkich lub niektórych kryteriów (obowiązuje dla konkursów ogłoszonych po dniu zatwierdzenia zmian przez właściwy podmiot),

- przygotowanie przez biuro LGD nowych kart oceny operacji w oparciu o zmienione kryteria wyboru;

b) odrzucenie proponowanych zmian w całości (dalsze obowiązywanie dotychczasowych kryteriów wyboru operacji).

3. Wskazanie w jaki sposób w kryteriach wyboru operacji została uwzględniona innowacyjność oraz przedstawienie jej definicji oraz zasad jej oceny.

Definicja innowacyjności:

Według Podręcznika Oslo Manual (międzynarodowego podręcznika metodologicznego badań statystycznych innowacji zalecanego w krajach OECD i UE) innowacja jest to wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu

(wyrobu lub usługi), nowego lub istotnie ulepszanego procesu, nowej metody marketingu lub nowej metody organizacji w zakresie praktyk biznesowych, organizacji miejsca pracy bądź relacji ze środowiskiem zewnętrznym (Oslo Manual 2005, OECD/Eurostat).

W LSR przyjęliśmy definicję opartą o to podejście, która dla realizacji celów określonych w naszym LSR brzmi: Innowacja to wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu (wyrobu lub usługi), nowego lub istotnie ulepszanego procesu, zastosowanie nowej technologii lub nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych na obszarze LGD Qwsi. Tak określoną definicję innowacyjności spełniają zapisy zaplanowanych w LSR celu 2.3. Rozwój innowacyjnych form aktywności i przedsiębiorczości społecznej na obszarach wiejskich i Przedsięwzięcia VI. „Wioski Tematyczne na Ziemi Żąbkowickiej”.

Sposób oceny innowacyjności:

Wnioskodawca składając wniosek do LGD, powinien dołączyć załącznik pn. „Innowacyjność projektu” (dokument własny LGD, do pobrania na stronie www.qwsi.pl). Załącznik ten jest jednakowy dla wszystkich typów operacji składanych do LGD przez wnioskodawców. Brak załącznika skutkuje przyznaniem 0 pkt. Za kryterium Innowacyjność operacji.

4. Informacja o realizacji projektów grantowych i operacji własnych.

W ramach wdrażania LSR planujemy realizację 3 projektów grantowych oraz 6 operacji własnych. Wybór operacji własnych oraz projektów grantowych przebiegać będzie zgodnie z zasadami opisanymi w Regulaminie Pracy Rady oraz w procedurach dot. wyboru poszczególnych operacji, które stanowią załączniki do wniosku o wybór LSR. Poniższa tabela zawiera informacje o planowanych do realizacji projektach grantowych i operacjach własnych.

Cel szczegółowy	Przedsięwzięcie	Opis operacji własnych	Opis projektów grantowych
Cel ogólny: 1. Rozwój gospodarczy obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców i wzrost ruchu turystycznego na obszarze LGD			
1.1. Stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej na obszarze LGD	I. „Rozwój oferty turystycznej Ziemi Żąbkowickiej”	Planujemy zrealizować 3 operacje własne związane z działaniami promocyjnymi: - Wydanie przewodnika turystyczno – historycznego (50 tys. zł) - Wsparcie udziału lokalnych usługodawców turystycznych w targach turystycznych (48 797 zł) - Wsparcie udziału lokalnych producentów i usługodawców w targach produktu lokalnego (47 501 zł)	
1.2. Rozwój oferty imprez i wydarzeń wspomagających rozwój ruchu turystycznego	II. „Aktywnie wspieramy turystykę na Ziemi Żąbkowickiej”		„Aktywnie wspieramy turystykę na Ziemi Żąbkowickiej” – projekt grantowy o wartości 262 001 zł. W ramach projektu wspierane będą zadania związane z promocją lokalnej oferty turystycznej.
1.3. Zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze	III. „Wsparcie rozwoju gospodarczego na Ziemi Żąbkowickiej”	„Promocja oferty inwestycyjnej obszaru i działających na nim przedsiębiorców” (47 766 zł)	
Cel ogólny 2. Wzrost poziomu zaufania, aktywności społecznej i poczucia więzi z regionem mieszkańców Ziemi Żąbkowickiej			
2.1. Rozwój oferty aktywizującej i edukacyjnej dla mieszkańców obszaru	IV. „Razem aktywizujemy mieszkańców i organizacje	Podnoszenie kompetencji społecznych przedstawicieli grup defaworyzowanych (50 tys. złotych)	

oraz organizacji pozarządowych	Ziemi Ząbkowickiej”		
2.2. Podniesienie wiedzy mieszkańców obszaru, szczególnie przedstawicieli grup defaworyzowanych w zakresie bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia	V. „Bezpiecznie i zdrowo”		„Bezpiecznie i zdrowo” – projekt grantowy o wartości 287 110,88 zł. W ramach projektu wspierane będą zadania związane z poprawą bezpieczeństwa i zdrowia lokalnej społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych w życiu społecznym, czyli młodzieży i seniorów.
2.3. Rozwój innowacyjnych form aktywności i przedsiębiorczości społecznej na obszarach wiejskich	VI. „Wioski Tematyczne na Ziemi Ząbkowickiej”		„Wioski Tematyczne na Ziemi Ząbkowickiej” – projekt grantowy o wartości 250 615,12 zł. W ramach tego projektu wspierane będą zadania związane z tworzeniem wsi tematycznych i ich ofert oraz zagród edukacyjnych, innowacyjnych programów poznawczych. Będzie to projekt o charakterze innowacyjnym , ponieważ w powiecie ząbkowickim nie funkcjonuje jeszcze żadna wieś tematyczna.
2.4. Wzrost świadomości ekologicznej i kulturowej mieszkańców	VII. „Poznajemy i dbamy o Ziemię Ząbkowicką”	Szkolenia z zakresu przeciwdziałania zmianom klimatu dotyczące korzyści z stosowania OZE (50 tys. złotych)	

5. Wysokość wsparcia przyznawanego na rozpoczęcie działalności gospodarczej

W ramach operacji dotyczących podejmowania działalności gospodarczej pomoc przyznawana będzie w formie płatności ryczałtowej, która nie powinna być wyższa niż 100 000 zł.

W ramach wdrażania LSR premia na podejmowanie działalności gospodarczej przyznawana będzie w jednakowej wysokości 90 000 zł. Wielkość ta wyliczona została na podstawie danych historycznych z **okresu wdrażania 2007 – 2013 i średniej wielkości dofinansowania w ramach zrealizowanych 7 operacji „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, które wynosiło 89 661,57 zł.** Dodatkowo podczas prac nad LSR przedsiębiorcy wskazywali jako jedną ze słabych stron obszaru fakt, że przedsiębiorcy dysponują niewielkimi środkami na inwestycje. Dotyczy to również osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej.

6. Podstawowe zasady ustalania wysokości wsparcia na realizację operacji w ramach LSR

Wskazaniem w LSR priorytetem jest wspieranie rozwoju lokalnej oferty turystycznej – w tym infrastruktury, nowych miejsc pracy, etc. Dlatego w przypadku operacji, które realizowane będą w ramach Przedsięwzięcia I „Rozwój oferty turystycznej Ziemi Ząbkowickiej” wnioskodawcy będą mogli realizować operacje o maksymalnej intensywności pomocy. Czyli w przypadku:

- ✓ Podmiotów wykonujących działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej – do 70% kosztów kwalifikowalnych;
- ✓ Pozostałych podmiotów – do 100% kosztów kwalifikowalnych;
- ✓ Jednostek sektora finansów publicznych – do 63,63% kosztów kwalifikowalnych.

W ramach Przedsięwzięcia III, „Wsparcie rozwoju gospodarczego na Ziemi Ząbkowickiej” preferowane będą te operacje, które wpisują się w zakres wsparcia wskazany podczas konsultacji społecznych jako priorytetowy:

- ✓ Podmioty wykonujące działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej – do 70% kosztów kwalifikowalnych pod warunkiem, że główny zakres ich działalności (który będą chcieli rozwijać dzięki otrzymaniu dofinansowania) będzie przynależał do następującego PKD wg klasyfikacji z 2007 roku:

Sekcja PKD	Symbol	Nazwa
H	49.39.Z	Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany
H	52.21.Z	Działalność usługowa wspomagająca transport lądowy
P	85.10.Z	Wychowanie przedszkolne
Q	86.21.Z	Praktyka lekarska ogólna
Q	86.22.Z	Praktyka lekarska specjalistyczna
Q	86.23.Z	Praktyka lekarska dentystyczna
Q	86.90.A	Działalność fizjoterapeutyczna
Q	87.10.Z	Pomoc społeczna z zakwaterowaniem zapewniająca opiekę pielęgniarstwa
Q	87.30.Z	Pomoc społeczna z zakwaterowaniem dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych
Q	87.90.Z	Pozostała pomoc społeczna z zakwaterowaniem
Q	88.10.Z	Pomoc społeczna bez zakwaterowania dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych
Q	88.91.Z	Opieka dzienna nad dziećmi

- ✓ Podmioty wykonujące działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej w ramach pozostałych PKD – do 65% kosztów kwalifikowalnych;
- ✓ W przypadku operacji z zakresu rozwijania działalności gospodarczej beneficjent będzie zobowiązany do utworzenia przynajmniej jednego nowego miejsca pracy. Beneficjent, który utworzy więcej miejsc pracy, będzie dodatkowo premiowany w ramach lokalnych kryteriów wyboru operacji;

W ramach Przedsięwzięć II, V i VI realizowane będą projekty grantowe. W ich ramach będzie można pozyskać do 100% kosztów kwalifikowalnych. Dla projektów grantowych przyjęliśmy kryterium wyboru, które preferować będzie beneficjentów wnioskujących o mniejsze od możliwego dofinansowanie kosztów kwalifikowanych (wnioskodawca zapewni większy wkład własny). Maksymalna kwota jaką będzie można pozyskać na grant wynosić będzie **30 000 zł**.

W ramach Przedsięwzięć IV oraz VII wszystkie operacje realizowane w ramach trybu konkursowego otrzymają wsparcie do 95% kosztów kwalifikowalnych.

Wszystkie zaplanowane operacje w ramach operacji własnych realizowane będą z intensywnością pomocy do 95% kosztów kwalifikowalnych.

Rozdział VII Plan działania

Proces wdrażania LSR przewidziany jest na dwa okresy. Pierwszy to okres od połowy 2016 do końca 2018, drugi okres to lata 2019 – 2023. Podział ten wynika z konieczności realizacji śródkresowej ewaluacji wdrażania LSR na koniec 2018 roku.

Cele szczegółowe i przedsięwzięcia, których realizacja rozpocznie się w I okresie zaplanowane są tak, aby możliwe było osiągnięcie 20% zaplanowanych dla nich wskaźników do końca 2018 roku. Pozostałe 80% osiągnięte powinno być do końca 2023 roku.

Natomiast cele i przedsięwzięcia, których realizacja rozpocznie się po 2018 roku w całości osiągnięte powinny być do końca 2023 roku.

W związku z tym kluczowe efekty działania osiągnięte powinny być do końca 2023 roku.

Monitorowanie stopnia realizacji poszczególnych wskaźników prowadzone będzie zgodnie z procedurą monitoringu i ewaluacji (Rozdział XI i załącznik nr 4 do LSR). Natomiast jeśli realizacja Planu działania przebiegać będzie z opóźnieniem czy wnioski z procedury monitoringu i ewaluacji wykażą taką konieczność uruchomiona zostanie procedura aktualizacji strategii (Załącznik nr 5 do LSR), której celem będzie korekta Planu działania.

Szczegółowy plan działania stanowi załącznik nr 1 do LSR „Plan działania”.

Rozdział VIII Budżet LSR

1. Ogólna charakterystyka budżetu

Całość budżetu na wdrażanie LSR finansowana będzie z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

W związku z tym podział środków budżetowych wygląda następująco:

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)
	PROW
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. B rozporządzenia nr 1303/2013)	8 800 000 zł
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. C rozporządzenia nr 1303/2013)	160 000 zł
Koszty bieżące i aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. D i e rozporządzenia nr 1303/2013)	1 850 000 zł
Razem:	10 810 000 zł

Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014 – 2020 ze względu na przynależność beneficjentów:

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowym środków publicznych	Razem
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	4 035 575,27 zł	2 306 677,24 zł		6 342 252,51 zł
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	1 563 864,73 zł		893 882,76 zł	2 457 747,49 zł
Razem	5 599 440 zł	2 306 677,24 zł	893 882,76 zł	8 800 000 zł

2. Krótki opis powiązania budżetu z celami LSR

W związku z realizacją konkursów tematycznych bardzo istotną kwestią jest powiązanie realizacji poszczególnych celów i przedsięwzięć z budżetem. Powiązanie to dla poszczególnych przedsięwzięć (a co za tym idzie odpowiednich celów ogólnych i szczegółowych) ukazuje poniższa tabela.

Cel szczegółowy	Przedsięwzięcie	Budżet
Cel ogólny: 1. Rozwój gospodarczy obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców i wzrost ruchu turystycznego na obszarze LGD		
1.1. Stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej na obszarze LGD	I. „Rozwój oferty turystycznej Ziemi Ząbkowickiej”	4 010 508,49 zł 19.2. 3 930 508,49 (w tym 998 163 zł na tworzenie i utrzymanie miejsc pracy) 19.3. – 80 000 zł
1.2. Rozwój oferty imprez i wydarzeń wspomagających rozwój ruchu turystycznego	II. „Aktywnie wspieramy turystykę na Ziemi Ząbkowickiej”	19.2. – 262 001 zł
1.3. Zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze	III. „Wsparcie rozwoju gospodarczego na Ziemi Ząbkowickiej”	19.2. – 3 700 000 zł (w tym 3 652 234 zł na tworzenie i utrzymanie miejsc pracy)

Cel ogólny 2. Wzrost poziomu zaufania, aktywności społecznej i poczucia więzi z regionem mieszkańców Ziemi Żąbkowickiej		
2.1. Rozwój oferty aktywizującej i edukacyjnej dla mieszkańców obszaru oraz organizacji pozarządowych	IV. „Razem aktywizujemy mieszkańców i organizacje Ziemi Żąbkowickiej”	19.2. – 110 000 zł
2.2. Podniesienie wiedzy mieszkańców obszaru, szczególnie przedstawicieli grup defaworyzowanych w zakresie bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia	V. „Bezpiecznie i zdrowo”	19.2. – 287 110,88 zł
2.3. Rozwój innowacyjnych form aktywności i przedsiębiorczości społecznej na obszarach wiejskich	VI. „Wioski Tematyczne na Ziemi Żąbkowickiej”	19.2. – 250 615,12 zł
2.4. Wzrost świadomości ekologicznej i kulturowej mieszkańców	VII. „Poznajemy i dbamy o Ziemię Żąbkowicką”	339 764,51 zł 19.2. – 259 764,51 19.3. – 80 000 zł

Największe środki finansowe przeznaczone są na działania, które podczas konsultacji społecznych wskazane zostały jako priorytetowe, czyli rozwój oferty turystycznej oraz na rozwijanie i wspieranie lokalnej przedsiębiorczości. Dlatego też na cele szczegółowe związane z rozwojem oferty turystycznej oraz wspieraniem tworzenia miejsc pracy na obszarze przeznaczona została większość z kwoty środków dostępnych na wdrażania LSR. W związku z tym w ramach Planu Działania określającego harmonogram wydatkowania środków i osiągnięcia poszczególnych celów szczegółowych realizację pierwszych działań w ramach tych dwóch celów zaplanowaliśmy już w pierwszym okresie wdrażania LSR – czyli w latach 2016 – 2018. Planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymywaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR wynosi 4 650 397 zł, co stanowi 52,8 % budżetu na to działanie. Sposób angażowania środków innych niż środki Programu jest opisany szczegółowo w rozdziale VI pkt 5 i 6.

Budżet zawierający szczegółowy podział środków ze względu na wspierany zakres operacji i przedsięwzięcia stanowi załącznik nr 2 do LSR „Budżet”.

Rozdział IX Plan komunikacji

Szczegółowa charakterystyka planu komunikacji obejmująca jego cele, wskaźniki działań komunikacyjnych oraz grupy docelowe zawarte są w załączniku nr 3 do LSR „Plan Komunikacji”.

Rozdział X Zintegrowanie

1. Opis zgodności i komplementarności z innymi dokumentami planistycznymi/strategiami

Cele i przedsięwzięcia Lokalnej Strategii Rozwoju komplementarne są z gminnymi dokumentami strategicznymi – strategiami rozwoju gmin oraz gminnymi strategiami rozwiązywania problemów społecznych.

Zapisy tych dokumentów wykorzystane zostały do prac nad diagnozą obszaru, analizą SWOT oraz na etapie planowania strategicznego w ramach LSR monitorowana była ich zgodność i komplementarność z proponowanymi do realizacji celami i przedsięwzięciami w ramach LSR. Realizacja celów LSR oraz komplementarnych zapisów lokalnych dokumentów strategicznych przyczynią się do wzmocnienia rozwoju regionu i rozwiązywania problemów społecznych.

Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r. została uchwalona w 2013 r. i jest zaktualizowaną i gruntownie przebudowaną wersją strategii z 2005 r.

Wizja regionu określona w nowej strategii to: „Blisko siebie – Blisko Europy”.

Cel nadrzędny: „Nowoczesna gospodarka w atrakcyjnym środowisku”.

Cel nadrzędny zostanie zrealizowany poprzez realizację 8 celów szczegółowych:

1. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy.
2. Zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej.
3. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP.

4. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów, oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa.
5. Zwiększenie dostępności technologii komunikacyjno – informacyjnych.
6. Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników.
7. Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia.
8. Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne.

Obszar aktywności LGD w całości znajduje się w określonym w strategii „Obszarze transgranicznym” – ten obszar interwencji obejmuje tereny leżące wzdłuż zachodniej i południowej granicy Dolnego Śląska, wyróżnione ze względu na rozwijające się społeczne i gospodarcze związki polsko-niemieckie i polsko-czeskie. Obszar zagrożony jest peryferyzacją ze strony polityki kraju, w kontekście geopolitycznym znajdujący się w ścisłym centrum Europy Środkowej. Ze względu na uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe (Sudety i Łużyce) stanowi jeden z najciekawszych wyróżników tożsamości dolnośląskiej.

Badaniu poddano ich zgodność z celami niniejszej Strategii. Powiązania będące jego wynikiem zawarto w poniżej tabeli. Jak widać, mamy tu do czynienia z bardzo wysokim stopniem zgodności.

Cele szczegółowe Lokalnej Strategii Rozwoju	powiązane są z	...celami szczegółowymi Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku
Cel ogólny: 1. Rozwój gospodarczy obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców i wzrost ruchu turystycznego na obszarze LGD		
1.1. Stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej na obszarze LGD	→	Cel 2. Zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej. Cel 3. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP. Cel 4. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów, oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa.
1.2. Rozwój oferty imprez i wydarzeń wspomagających rozwój ruchu turystycznego	→	Cel 4. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów, oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa.
1.3. Zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze	→	Cel 1. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy Cel 6. Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników. Cel 7. Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia. Cel 8. Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne.
Cel ogólny: 2. Wzrost poziomu zaufania, aktywności społecznej i poczucia więzi z regionem mieszkańców Ziemi Ząbkowickiej		
2.1. Rozwój oferty aktywizującej i edukacyjnej dla mieszkańców obszaru oraz organizacji pozarządowych	→	Cel 1. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy. Cel 4. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów, oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa.
2.2. Podniesienie wiedzy mieszkańców obszaru, szczególnie przedstawicieli grup defaworyzowanych w zakresie bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia	→	Cel 7. Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia. Cel 8. Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne.
2.3. Rozwój innowacyjnych form aktywności i przedsiębiorczości społecznej na obszarach wiejskich	→	
2.4. Wzrost świadomości ekologicznej i kulturowej mieszkańców	→	

Powiązanie ze Strategią Rozwoju Kraju do 2020 r.

Cele zapisane w Lokalnej Strategii Rozwoju powinny wpisywać się w nadrzędny dla Polski wieloletni dokument strategiczny rozwoju społeczno-gospodarczego, tj. **Strategię Rozwoju Kraju 2020 (SRK)**, stanowiący odniesienie dla innych strategii i programów rządowych, jak i innych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym i lokalnym. Dokument ten określa cele i priorytety rozwoju Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić, uwzględniając przy tym najważniejsze trendy rozwoju gospodarki światowej oraz cele, jakie stawia Unia Europejska w Strategii Europa 2020. SRK zakłada, że *Polska w roku 2020 to aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo*. Wizja ta ma zostać osiągnięta poprzez działania realizowane w 3 obszarach strategicznych: I sprawne i efektywne państwo, II konkurencyjna gospodarka, III spójność społeczna i terytorialna.

Badaniu poddano zgodność celów w ramach poszczególnych obszarów z celami niniejszej Strategii. Powiązania będące jego wynikiem zawarto w poniżej tabeli. Jak widać, mamy tu również do czynienia z bardzo wysokim stopniem zgodności.

Cele szczegółowe Lokalnej Strategii Rozwoju	powiązane są z	... celami Strategii Rozwoju Kraju do 2020 roku
Rozwój gospodarczy obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców i wzrost ruchu turystycznego na obszarze LGD		
1.1. Stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej na obszarze LGD	→	II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki
1.2. Rozwój oferty imprez i wydarzeń wspomagających rozwój ruchu turystycznego	→	III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich
1.3. Zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze	→	II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego II.4.3. Zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej
Cel ogólny: 2. Wzrost poziomu zaufania, aktywności społecznej i poczucia więzi z regionem mieszkańców Ziemi Żąbkowickiej		
2.1. Rozwój oferty aktywizującej i edukacyjnej dla mieszkańców obszaru oraz organizacji pozarządowych	→	II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego II.5.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu
2.2. Podniesienie wiedzy mieszkańców obszaru, szczególnie przedstawicieli grup defaworyzowanych w zakresie bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia	→	III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych
2.3. Rozwój innowacyjnych form aktywności i przedsiębiorczości społecznej na obszarach wiejskich	→	
2.4. Wzrost świadomości ekologicznej i kulturowej mieszkańców	→	II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej II.6.4. Poprawa stanu środowiska II.6.5. Adaptacja do zmian klimatu

Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego

Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 jest jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, w której sprecyzowano cele oraz kierunki rozwoju regionu. W odróżnieniu od poprzedniej perspektywy, wsparcie w ramach RPO WD będzie udzielane z dwóch funduszy strukturalnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

Z punktu widzenia LGD jest to bardzo ważny dokument ponieważ w ramach programu planuje się wsparcie Lokalnych Grup Działania jako potencjalnych beneficjentów. Interwencja RPO będzie stanowiła uzupełnienie wsparcia EFRROW i EFMR na terytorium danej LGD i będzie realizowana w oparciu o Lokalną Strategię Rozwoju.

Badaniu poddano zgodność celów w ramach poszczególnych osi priorytetowych i ich działań z celami niniejszej Strategii. Powiązania będące jego wynikiem zawarto w poniżej tabeli. Jak widać, mamy tu również do czynienia z bardzo wysokim stopniem zgodności założeń strategicznych.

Cele szczegółowe Lokalnej Strategii Rozwoju	powiązane są z	...priorytetami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020
Rozwój gospodarczy obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców i wzrost ruchu turystycznego na obszarze LGD		
1.1. Stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej na obszarze LGD	→	Działanie 2.1 E-usługi publiczne Działanie 4.3 Dziedzictwo kulturowe
1.2. Rozwój oferty imprez i wydarzeń wspomagających rozwój ruchu turystycznego	→	Działanie 4.4 Ochrona i udostępnianie zasobów przyrodniczych Działanie 9.1 Aktywna integracja
1.3. Zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze	→	Działanie 1.3 Rozwój przedsiębiorczości Działanie 1.4 Internacjonalizacja przedsiębiorstw Działanie 8.2 Wsparcie osób poszukujących pracy Działanie 8.3 Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy Działanie 8.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego Działanie 8.6 Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw i przedsiębiorców z sektora MMŚP
Cel ogólny: 2. Wzrost poziomu zaufania, aktywności społecznej i poczucia więzi z regionem mieszkańców Ziemi Żąbkowickiej		
2.1. Rozwój oferty aktywizującej i edukacyjnej dla mieszkańców obszaru oraz organizacji pozarządowych	→	Działanie 6.1 Inwestycje w infrastrukturę społeczną Działanie 8.2 Wsparcie osób poszukujących pracy Działanie 8.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego Działanie 8.5 Przystosowanie do zmian zachodzących w gospodarce w ramach działań outplacementowych Działanie 9.2 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych
2.2. Podniesienie wiedzy mieszkańców obszaru, szczególnie przedstawicieli grup defaworyzowanych w zakresie bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia	→	Działanie 9.1 Aktywna integracja Działanie 10.3 Poprawa dostępności i wspieranie uczenia się przez całe życie
2.3. Rozwój innowacyjnych form aktywności i przedsiębiorczości społecznej na obszarach wiejskich	→	Działanie 9.1 Aktywna integracja
2.4. Wzrost świadomości ekologicznej i kulturowej mieszkańców	→	Działanie 3.1 Produkcja i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych Działanie 4.1 Gospodarka odpadami Działanie 4.3 Dziedzictwo kulturowe Działanie 4.4 Ochrona i udostępnianie zasobów przyrodniczych

2. Opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć.

W ramach zaplanowanych w LSR celach szczegółowych jednym z głównych założeń była integracja różnych sektorów, partnerów, branż, etc. Na rzecz ich kompleksowej realizacji.

Przykładowo w ramach celu szczegółowego 1.1. „Stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej na obszarze LGD” oraz Przedsięwzięcia I. „Rozwój oferty turystycznej Ziemi Żąbkowickiej” w osiągnięcie jego celów i wskaźników zaangażowane będą zarówno lokalne samorządy (rozwijające infrastrukturę turystyczną), podmioty gospodarcze (rozwijające wspólną ofertę turystyczną) czy podmioty z sektora społecznego (działania z zakresu rewitalizacji lokalnych zabytków i promocja obszaru i jego oferty). Jednocześnie w ramach tego przedsięwzięcia następuje integrowanie lokalnych zasobów historycznych i kulturowych (zabytki, ciekawe miejsca, lokalne legendy i przekazy) z walorami przyrodniczymi obszaru. Dodatkowo prawidłowa realizacja tego przedsięwzięcia zależna jest od integracji branż gospodarczych związanych z usługami noclegowymi, gastronomią, usługami okołoturystycznymi. Tak zaplanowana sekwencja działań pozwoli na kompleksowy i zintegrowany rozwój oferty turystycznej obszaru. Tak skonstruowany cel szczegółowy i przedsięwzięcie odpowiada na zidentyfikowaną w SWOT potrzebę rozwoju oferty turystycznej oraz wzrostu zainteresowania turystów ofertą obszaru i jednocześnie przeciwdziałać będą zagrożeniu związanemu z koniecznością konkurencji z obszarami o większej rozpoznawalności turystycznej.

Innym przykładem zintegrowania są zapisy celu szczegółowego 1.3 „Zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze” i Przedsięwzięcia III. „Wsparcie rozwoju gospodarczego na Ziemi Żąbkowickiej”. W ramach tego celu wspierany będzie zintegrowany rozwój usług i tworzenie miejsc pracy na obszarze. Priorytetowo traktowane będą branże związane z transportem osobowym, usługami opiekuńczymi czy opieką lekarską. Jednocześnie w ramach tego celu chcielibyśmy wspierać podnoszenie kompetencji przez osoby realizujące operacje z zakresu podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej. Czyli sekwencja działań przewiduje przyznawanie środków na podejmowanie i rozwijanie działalności, przede wszystkim na priorytetowe z zidentyfikowanych zakresów usług oraz przez przedstawicieli grup defaworyzowanych (zapewnić to mają odpowiednie kryteria wyboru operacji) oraz realizacja wsparcia związanego z podnoszeniem kompetencji przez osoby i podmioty realizujące te działania. Tak skonstruowany cel szczegółowy i przedsięwzięcie odpowiada na zidentyfikowane w SWOT potrzeby związane z rozwojem priorytetowych zakresów usług oraz zwiększaniem liczby miejsc pracy na obszarze i jednocześnie przeciwdziała takim zagrożeniom jak dalsza emigracja młodych i wykształconych, rosnącym patologią społeczną czy rosnącą biernością społeczną.

Aby wspierać realizację celów szczegółowych i przedsięwzięć, które mają charakter zintegrowany w ramach lokalnych kryteriów wyboru operacji dla każdego przedsięwzięcia przewidzieliśmy kryteria „wykorzystanie lokalnych zasobów” oraz „powiązanie z innymi projektami”, które mają preferować projekty spełniające przesłanki integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć.

Wszystkie cele w ramach LSR zostały tak zaplanowane aby były zgodne z celami przekrojowymi PROW. Szczególnie wysoka zgodność występuje w przypadku celu 2.3. Rozwój innowacyjnych form aktywności i przedsiębiorczości społecznej na obszarach wiejskich (cel przekrojowy innowacyjność) oraz w przypadku celów 1.1. Stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej na obszarze LGD oraz 2.4. Wzrost świadomości ekologicznej i kulturowej mieszkańców (cele przekrojowe ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu).

Zgodność z celami przekrojowymi wzmocniona jest również przez zastosowanie kryteriów wyboru „innowacyjność operacji” oraz „zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska i klimatu”.

Rozdział XI Monitoring i ewaluacja

Szczegółowa charakterystyka zasad i procedur dokonywania ewaluacji oraz monitorowania wskazująca główne elementy podlegające badaniom oraz podmioty dokonujące ewaluacji i monitorowania znajdują się w załączniku nr 4 do LSR „Procedura dokonywania ewaluacji i monitoringu”.

Rozdział XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

W dniu 12 października 2015 r. wystąpiono do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska o stwierdzenie konieczności wykonania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu LSR. W dniu 12 listopada Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska wyraziła opinię, że dla projektu LSR nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W dniu 27 listopada 2015 r. wystąpiono do Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o stwierdzenie konieczności wykonania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu LSR. W dniu 7 grudnia Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wyraził opinię, że dla projektu LSR nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wykaz wykorzystanej literatury:

1. „Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania Lokalnych Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020” (wydanie III uzupełnione i zaktualizowane), Warszawa 2015;
2. Podręcznik tworzenia i ewaluacji wskaźników w lokalnych strategiach rozwoju, Warszawa 2010;
3. Baza dobrych praktyk partycypacji prowadzona w ramach projektu Decydujmy Razem, www.dobrepraktyki.decdujemyrazem.pl ;
4. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020r;
5. Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020;
6. Strategia Rozwoju Kraju 2020;
7. Diagnoza sytuacji osób defaworyzowanych na rynku pracy – Raport podsumowujący badania realizowane przez PENTOR RESEARCH INTERNATIONAL Wrocław dla: Dolnośląskiego Urzędu Pracy w Wałbrzychu w ramach projektu pt. „Bariery i szanse wsparcia i obsługi tzw. Trudnego klienta instytucji rynku pracy na terenie Dolnego Śląska”, Wałbrzych 2010.

Załączniki:

załącznik nr 1 do LSR „Plan działania”

załącznik nr 2 do LSR „Budżet”.

Załącznik nr 3 do LSR „Plan Komunikacji”.

Załącznik nr 4 do LSR „Procedura dokonywania ewaluacji i monitoringu”.

Załącznik nr 5 do LSR „Procedura aktualizacji LSR”.

Załącznik nr 1 „Plan działania”

Lata		2016 – 2018			2019 – 2021			2022 – 2023			RAZEM 2016 – 2023		Poddziałanie/ zakres programu
Nazwa wskaźnika produktu	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
CEL OGÓLNY NR 1													
Cel szczegółowy 1.1													
Przedsięwzięcie 1.1.1	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa (w sektorze turystyki)	3	50%	540 000	3	50%	0	0	0	0	6	540 000	Realizacja LSR
	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa (w sektorze turystyki)	2	50%	458 163	2	50%	0	0	0	0	4	458 163	Realizacja LSR

Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	5	45%	1 781 614,56	5	45%	175 000	1	10%	0	11	1 956 614,56	Realizacja LSR
Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	2	40%	300 000	2	40%	201 132,93	1	20%	0	5	501 132,93	Realizacja LSR
Liczba nowych miejsc noclegowych	5	25%	0 (konkurs w powiązaniu z miejscami pracy)	15	75%	0	0	0	0	20	0	Realizacja LSR
Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim	3	100%	228 300	0	0	0	0	0	0	3	228 300	Realizacja LSR
Liczba sieci w zakresie rozwoju usług turystycznych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	0	0	0	1	100%	100 000	0	0	0	1	100 000	Realizacja LSR
Liczba podmiotów w ramach sieci w zakresie usług turystycznych	0	0	0	3	100%	-	0	0	0	3	-	Realizacja LSR
Liczba działań promocyjnych, w tym udział w targach	3	100%	146 298	0	0	0	0	0	0	3	146 298	Realizacja LSR
Liczba wydarzeń, imprez	2	100%	-	0	0	0	0	0	0	2	-	Realizacja LSR

Długość wybudowanych lub przebudowanych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych	10	33%	0 (konkurs w powiązaniu z infrastrukturą turystyczną)	20	67%	0	0	0	0	30	0	Realizacja LSR
Liczba działań promujących projekt współpracy	0	0	0	1	100%	80 000	0	0	0	1	80 000	Współpraca
Wizyta studyjna	0	0		1	100%		0	0	0	1		Współpraca
Liczba przygotowanych projektów współpracy, w tym współpracy międzynarodowej	0	0		1	100%		0	0	0	1		Współpraca
Liczba zrealizowanych projektów współpracy	0	0		1	100%		0	0	0	1		Współpraca
Liczba LGD uczestniczących w projekcie współpracy	0	0		3	100%		0	0	0	2-3		Współpraca
Liczba wydarzeń/imprez o charakterze ponadregionalnym	0	0		1	100%		0	0	0	1		Współpraca
Razem cel szczegółowy 1.1				3 454 375,56				556 132,93		0		
Cel szczegółowy 1. 2												

Przedsięwz	Liczba nowych wydarzeń promujących ofertę turystyczną i zasoby regionu	2	20%	262 001	8	80%	0	0	0	0	10	262 001	Projekt grantowy
	Liczba wydarzeń/imprez	1	20%		4	80%	0	0	0	0	5		Projekt grantowy
Razem cel szczegółowy 1. 2				262 001			0			0		262 001	
Cel szczegółowy 1.3													
Przedsięwzięcie 1.3.1	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	10	40%	1 800 000	10	40%	450 000	5	20%	0	25	2 250 000	Realizacja LSR
	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	3	25%	789 412	9	75%	609 563	0	0	0	12	1 398 975	Realizacja LSR
	Liczba szkoleń (podnoszących kompetencję osób realizujących operację z zakresu przedsiębiorczości)	2	30%	3 259	5	70%	0	0	0	0	7	3 259	Realizacja LSR
	Liczba publikacji promujących ofertę inwestycyjną obszaru i działających na nim przedsiębiorców	1	100%	47 766	0	0	0	0	0	0	1	47 766	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 1.3				2 640 437			1 059 563			0		3 700 000	

RAZEM CEL OGÓLNY NR 1			6 356 813,56		1 615 695,93		0		7 972 509,49				
CEL OGÓLNY NR 2													
Cel szczegółowy 2.1													
Przedsięwzięcie 2.1.1	Liczba działań aktywizacyjnych dla mieszkańców (w tym grup defaworyzowanych)	0	0	0	1	100%	20 000	0	0	0	1	20 000	Realizacja LSR
	Liczba szkoleń	0	0	0	3	100 %	30 000	0	0	0	3	30 000	Realizacja LSR
	Liczba działań aktywizacyjnych dla przedstawicieli organizacji pozarządowych	0	0	0	1	100%	20 000	0	0	0	1	20 000	Realizacja LSR
	Liczba szkoleń	0	0	0	3	100%	40 000	0	0	0	3	40 000	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 2.1				0			110 000			0		110 000	
Cel szczegółowy 2.2													
Przedsięwzięcie 2.2.1	Liczba działań aktywizacyjnych dla młodzieży	5	100%	287 110,88	0	0	0	0	0	0	5	287 110,88	Projekt grantowy
	Liczba działań aktywizacyjnych dla seniorów	5	100%		0	0	0	0	0	0	5		Projekt grantowy
	Liczba szkoleń	6	100 %		0	0	0	0	0	0	6		Projekt grantowy
	Liczba wydarzeń/imprez	4	100%		0	0	0	0	0	0	4		Projekt grantowy
Razem cel szczegółowy 2.2				287 110,88			0			0		287 110,88	
Cel szczegółowy 2.3													

Przedsięwzięcie 2.3.1	Liczba utworzonych „Wsi Tematycznych” , zagród edukacyjnych, innowacyjnych programów poznawczych	0	0	0	7	100%	250 615,12	0	0	0	7	250 615,12	Projekt grantowy
	Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje	0	0	0	7	100%		0	0	0	7		Projekt grantowy
Razem cel szczegółowy 2.3				0			250 615,12			0		250 615,12	
Cel szczegółowy 2.4													
Przedsięwzięcie 2.4.1	Liczba szkoleń związanych z edukacją ekologiczną, regionalną i odnawialnymi źródłami energii	0	0	0	3	100%	100 000	0	0	0	3	100 000	Realizacja LSR
	Liczba szkoleń dotyczących przeciwdziałania zmianom klimatu	0	0	0	1	100%	50 000	0	0	0	1	50 000	Realizacja LSR
	Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	1	100%	109 764,51	0	0	0	0	0	0	1	109 764,51	Realizacja LSR

Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	1	100%		0	0	0	0	0	0	1		Realizacja LSR
Liczba przygotowanych projektów współpracy	1	100%	80 000	0	0	0	0	0	0	1	80 000	Współpraca
Liczba zrealizowanych projektów współpracy	1	100%		0	0	0	0	0	0	1		Współpraca
Liczba LGD uczestniczących w projekcie współpracy	5	100%		0	0	0	0	0	0	5		Współpraca
Liczba działań promujących projekt współpracy (Folder)	1	100%		0	0	0	0	0	0	1		Współpraca
Publikacja o zasobach przyrodniczych obszaru LGD	1	100%		0	0	0	0	0	0	1		Współpraca
Szkolenia dla dzieci	14	100%		0	0	0	0	0	0	14		Współpraca
Razem cel szczegółowy 2.4				189 764,51			150 000			0		
RAZEM CEL OGÓLNY NR 2			476 875,39			510 615,12			0		987 490,51	
Koszty bieżące i aktywizacja												

Liczba szkoleń dla organów LGD	3	100%		0	0		0	0		3		Koszty bieżące
Liczba szkoleń dla pracowników LGD	4	25%		12	75%		0	0		16		
Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	150	42%		100	29%		100	29%		350		
Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa	400	80%		50	10%		50	10%		500		Koszty bieżące
Liczba spotkań wydarzeń adresowanych do mieszkańców	20	57%		10	29%		5	14%		35		Aktywizacja
Liczba konferencji/targów/prezentacji (odbywających się poza terenem LGD) z udziałem przedstawicieli LGD	10	38%		10	38%		6	24%		26		Aktywizacja
Liczba odwiedzin strony internetowej	937 500	33%		937 500	33%		937 500	33%		4 375 000		Aktywizacja
Razem koszty bieżące i aktywizacja			1 000 000			600 000			250 000		1 850 000	
RAZEM LSR			7 833 688,95			2 726 311,05			250 000		10 810 000	
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymywaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW												% budżetu poddziałania Realizacja LSR
											4 650 397	52,8%

Załącznik nr 2 „Budżet”

Całość budżetu na wdrażanie LSR finansowana będzie z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

W związku z tym podział środków budżetowych wygląda następująco:

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)
	PROW
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	8 800 000 zł
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	160 000 zł
Koszty bieżące i aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. d i e rozporządzenia nr 1303/2013)	1 850 000 zł
Razem:	10 810 000,00 zł

Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014 – 2020 ze względu na przynależność beneficjentów:

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowym środków publicznych	Razem
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	4 035 575,27 zł	2 306 677,24 zł		6 342 252,51 zł
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	1 563 864,73 zł		893 882,76 zł	2 457 747,49 zł
Razem	5 599 440 zł	2 306 677,24 zł	893 882,76 zł	8 800 000 zł

Załącznik nr 3 „Plan Komunikacji”

Głównymi przesłankami leżącymi u podstawy opracowania planu komunikacji była potrzeba zaplanowania działań komunikacyjnych, które pozwolą w skuteczny sposób poinformować społeczność lokalną o procesie wdrażania LSR, zaangażować ją w ten proces oraz upowszechnić informacje o efektach wdrażania strategii. Inną równie ważną przesłanką było podjęcie działań angażujących przedstawicieli grup defaworyzowanych w uczestnictwo i realizację działań zaplanowanych w LSR. Główny cel związany z realizacją planu komunikacji to: „Zaangażowanie społeczności lokalnej w realizację działań zaplanowanych w LSR oraz w proces wdrażania i aktualizacji strategii”. Poniższa tabela zawiera również cele dla poszczególnych działań komunikacyjnych.

Zaplanowane działania komunikacyjne ze względu na swój powszechny zasięg (prasa, ogłoszenia, materiały informacyjne) oraz ukierunkowanie na potrzeby potencjalnych beneficjentów (szkolenia, doradztwo, spotkania informacyjne) powinny pozwolić na efektywną komunikację ze społecznością lokalną. Szczególnie istotna będzie współpraca z instytucjami pomocy społecznej oraz Urzędem Pracy w celu dotarcia z informacją o planowanym wsparciu do przedstawicieli grup defaworyzowanych. Jednak w przypadku

otrzymywania od społeczności lokalnej, w ramach komunikacji zwrotnej podczas realizowanych działań, informacji o zauważonych przez nią problemach z realizacją LSR, czy wyrażanym przez nią niskim poparciem dla realizowanych w LSR działaniach plan komunikacji będzie korygowany. Inną przesłanką do korekty planu komunikacji będzie osiągnięcie niższych od założonych wskaźników produktu i rezultatu realizowanych działań komunikacyjnych.

Zebrane podczas realizacji działań komunikacyjnych wnioski, postulaty, sugestie ze strony przedstawicieli lokalnej społeczności będą przekazywane do biura LGD i stanowić mogą jedną z przesłanek do uruchomienia procedury aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju.

Termin	Cel komunikacji	Nazwa działania komunikacyjnego	Adresaci działania komunikacyjnego (grupy docelowe)	Środki przekazu	Wskaźniki (produkt)	Efekty działań komunikacyjnych (rezultat)
I poł. 2016	Rozpowszechnianie informacji dot. nowego okresu programowania oraz nowej LSR 2014-2020	Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020	Ogół społeczeństwa, potencjalni beneficjenci, w tym grupy defaworyzowane określone w LSR	artykuł w prasie lokalnej	1 artykuł 3 tys. - liczba osób, do których potencjalnie dotrze informacja	5 tys. osób uzyska ogólne informacje o potencjalnych możliwościach korzystania ze wsparcia w LSR 2014-2020 (nabędzie wiedzę) 70 osób uzyska szczegółowe informacje (nabędzie wiedzę)
				ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, GOKi, PUP, OPS-y, inne)	24 miejsca	
				artykuł na stronach internetowych oraz portalach społecznościowych	13 różnych stron i portali	
				spotkania	7 spotkań (po jednym w każdej gminie) 106 osób	
				plakat	140 szt.	
II poł. 2016	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach dot. sporządzania wniosków do LGD, w tym o celach, przedsięwzięciach i kryteriach oceny używanych przez Radę LGD	Spotkania nt. zasad sporządzania wniosków i sposobu wyboru projektów przez Radę LGD	Potencjalni beneficjenci, w szczególności przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru, w tym grupy defaworyzowane określone w LSR	spotkania, warsztaty tematyczne dot. celów LSR i kryteriów wyboru	7 spotkań (po jednym w każdej gminie) 70 osób	140 osób uzyska szczegółowe informacje (nabędzie wiedzę) dot. celów i kryteriów wyboru operacji w ramach LSR
				indywidualne konsultacje z wnioskodawcami w każdej gminie	7 spotkań (po jednym w każdej gminie) 30 osób	
				publikacja LGD – ulotka informacyjna - skrót LSR i kryteria wyboru	2 tys. szt. ulotki informacyjnej	
				doradztwo indywidualne w biurze LGD	40 osób korzystających z doradztwa indywidualnego w biurze LGD	
2017				artykuł w prasie lokalnej	1 artykuł	

	Rozpowszechnianie informacji dot. LSR 2014-2020	Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020	Ogół społeczeństwa, potencjalni beneficjenci, w tym grupy defaworyzowane określone w LSR		3 tys. – liczba osób, do których potencjalnie dotrze informacja	5 tys. osób uzyska informacje o głównych założeniach LSR 2014-2020 (nabędzie wiedzę) i możliwościach korzystania ze wsparcia w ramach LSR
				artykuł na stronach internetowych oraz portalach społecznościowych	13 różnych stron i portali	
				kalendarz książkowy na 2018 r.	400 szt. kalendarza książkowego	
				kalendarz trójdzielny na 2018 r.	500 szt. kalendarza trójdzielnego	
				pendrive (z wgraną ulotką informacyjną – skrót LSR i kryteria wyboru)	100 szt.	
				seminarium „Wioski tematyczne – nowy pomysł na wieś”	1 spotkanie 21 osób	
				plakat (w wersji elektronicznej) informujący o seminarium	1 plakat (w wersji elektronicznej)	
				warsztaty wioski tematyczne	3 warsztaty 56 osób	
			wizyta studyjna do wiosek tematycznych	1 wizyta studyjna 8 osób		
Potencjalni beneficjenci, w szczególności przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru, w tym grupy defaworyzowane określone w LSR	szkolenie „Działania LEADER w PROW 2014-2020”	1 szkolenie 13 osób				
2017	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach dot. sporządzania wniosków	Spotkania nt. zasad sporządzania wniosków i sposobu wyboru	Potencjalni beneficjenci, w szczególności przedsiębiorcy, organizacje	spotkania, warsztaty tematyczne dot. celów LSR i kryteriów wyboru	21 spotkań (po trzy w każdej gminie) 116 osób	350 osób uzyska szczegółowe informacje (nabędzie wiedzę) dot. celów i
				spotkania, warsztaty tematyczne dot. celów LSR i kryteriów	1 spotkanie 10 osób	

	do LGD, w tym o celach, przedsięwzięciach i kryteriach oceny używanych przez Radę LGD	projektów przez Radę LGD	pozarządowe i mieszkańcy obszaru, w tym grupy defaworyzowane określone w LSR	wyboru (dot. projektu grantowego „Bezpiecznie i zdrowo”)		kryteriów wyboru operacji w ramach LSR
				indywidualne konsultacje z wnioskodawcami w każdej gminie	15 spotkań (po dwa w każdej gminie) 51 osób	
				doradztwo indywidualne w biurze LGD	100 osób korzystających z doradztwa indywidualnego w biurze LGD	
				plakat (w wersji elektronicznej) informujący o warsztatach tematycznych dot. celów LSR, przedsięwzięć i kryteriów wyboru operacji	4 plakaty (w wersji elektronicznej)	
			Potencjalni beneficjenci - przedstawiciele jednostek sektora finansów publicznych (JSFP)	szkolenie „Zasady finansowania operacji realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”	1 szkolenie 17 osób	
			Wnioskodawcy	szkolenie z zakresu konkurencyjnego trybu wyboru wykonawców	1 szkolenie 6 osób	
2018	Informowanie o PROW 2014-2020 i rezultatach jego realizacji	Konkurs, wizyta studyjna	Mieszkańcy obszaru, w tym grupy defaworyzowane określone w LSR	konkursy na temat zrealizowanych projektów w ramach PROW 2014-2020 na terenie LGD: - fotograficzny	6 osób złoży prace w konkursie fotograficznym	6 osób zauważy rezultaty wdrażania PROW 2014-2020 na terenie LGD
				plakat (w wersji elektronicznej) informujący o konkursie	1 plakat (w wersji elektronicznej)	
2018	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o	Spotkania nt. zasad sporządzania	Potencjalni beneficjenci,	spotkania, warsztaty tematyczne dot. celów LSR i kryteriów wyboru	7 spotkań (po jednym w każdej gminie) 40 osób	116 osób uzyska szczegółowe informacje

	głównych zasadach dot. sporządzania wniosków do LGD, w tym o celach, przedsięwzięciach i kryteriach oceny używanych przez Radę LGD	wniosków i sposobu wyboru projektów przez Radę LGD	w szczególności przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru, w tym grupy defaworyzowane określone w LSR	doradztwo indywidualne w biurze LGD	60 osób korzystających z doradztwa indywidualnego w biurze LGD	(nabędzie wiedzę) dot. celów i kryteriów wyboru operacji w ramach LSR
				indywidualne konsultacje z wnioskodawcami w każdej gminie	1 spotkanie (w biurze LGD) 16 osób	
2018	Rozpowszechnianie informacji dot. LSR 2014-2020	Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020	Ogół społeczeństwa, potencjalni beneficjenci, w tym grupy defaworyzowane określone w LSR	warsztaty wioski tematyczne	3 warsztaty 31 osób	31 osób uzyska szczegółowe informacje (nabędzie wiedzę)
				wizyta studyjna do wiosek tematycznych	1 wizyta studyjna 15 osób	
2019	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach dot. sporządzania wniosków do LGD, w tym o celach, przedsięwzięciach i kryteriach oceny używanych przez Radę	Spotkania nt. zasad sporządzania wniosków i sposobu wyboru projektów przez Radę LGD	Potencjalni beneficjenci, w szczególności przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru, w tym grupy defaworyzowane	7 spotkań (po jednym w każdej gminie) 41 osób	7 spotkań (po jednym w każdej gminie) 41 osób	85 osób uzyska szczegółowe informacje (nabędzie wiedzę) dot. celów i kryteriów wyboru operacji w ramach LSR
				41 osób korzystających z doradztwa indywidualnego w biurze LGD	41 osób korzystających z doradztwa indywidualnego w biurze LGD	
				1 spotkanie (w biurze LGD) 3 osoby	1 spotkanie (w biurze LGD) 3 osoby	
2019	Informowanie o PROW 2014-2020 i rezultatach jego realizacji – Organizacja konkursu plastycznego	Konkurs plastyczny	Mieszkańcy obszaru, w tym grupy defaworyzowane określone w LSR	Konkurs plastyczny na temat realizacji dofinansowanych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 na terenie LGD.	30 dzieci złoży prace w konkursie plastycznym	30 osób zauważy rezultaty wdrażania PROW 2014-2020 na terenie LGD
				plakat (w wersji elektronicznej) informujący o konkursie plastycznym	1 plakat (w wersji elektronicznej)	
2020	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o	Spotkania nt. zasad sporządzania	Potencjalni beneficjenci,	spotkania, warsztaty tematyczne dot. celów LSR i kryteriów wyboru	7 spotkań (po jednym w każdej gminie) 70 osób	140 osób uzyska szczegółowe informacje

	głównych zasadach dot. sporządzania wniosków do LGD, w tym o celach, przedsięwzięciach i kryteriach oceny używanych przez Radę LGD	wniosków i sposobu wyboru projektów przez Radę LGD	w szczególności przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru, w tym grupy defaworyzowane określone w LSR	doradztwo indywidualne w biurze LGD indywidualne konsultacje z wnioskodawcami w każdej gminie	40 osób korzystających z doradztwa indywidualnego w biurze LGD 7 spotkań (po jednym w każdej gminie) 30 osób	(nabędzie wiedzę) dot. celów i kryteriów wyboru operacji w ramach LSR
II poł. 2020	Poinformowanie ogółu mieszkańców o efektach wdrażania LSR	Kampania informacyjna nt. głównych efektów wdrażania LSR na lata 2014-2020	Wszyscy mieszkańcy obszaru LGD, w tym grupy defaworyzowane określone w LSR	- artykuł w prasie lokalnej - informacja na stronie internetowej LGD	- 1 artykuł - 1 strona internetowa	2 tys.- liczba osób do których dotrze informacja

Załącznik nr 4 „Procedura dokonywania ewaluacji i monitoringu”.

Monitoring to proces systematycznego zbierania i analizowania informacji ilościowych i jakościowych na temat funkcjonowania LGD oraz stanu realizacji strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym, którego celem jest uzyskanie informacji zwrotnych na temat skuteczności i wydajności wdrażanej strategii, a także ocena zgodności realizacji operacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami.

Proces monitoringu będzie obejmować:

- a) monitorowanie rzeczowej realizacji LSR polegającej m.in. na:
 - analizie stopnia osiągnięcia założonego budżetu oraz mierzalnych i weryfikowalnych wskaźników wykonalności celów strategii,
 - monitorowaniu operacyjnym na podstawie bezpośrednich rozmów z beneficjentami i wizji lokalnych na miejscu realizacji operacji, szczególnie dotyczyć to będzie grantobiorców w ramach projektu grantowego,
- b) monitorowanie wydatkowania środków na poszczególne operacje i działania własne LGD.

Sposób wykorzystania wyników z ewaluacji i analizy danych monitoringowych:

Prowadzony monitoring oraz ewaluacja z jednej strony oceniają stopień wdrażania założeń LSR a z drugiej strony płynące z nich dane sygnalizować mogą o barierach czy problemach mających wpływ na prawidłowe wdrażanie LSR.

Wyniki płynące z ewaluacji oraz analizy danych monitoringowych wykorzystane zostaną do:

- Informowania społeczności lokalnej i pozostałych interesariuszy o stopniu osiągnięcia zaplanowanych celów i wskaźników, wykorzystania środków finansowych, sukcesach i porażkach w realizacji LSR;
- Procedury aktualizacji strategii. W przypadku, gdy analiza danych monitoringowych i ewaluacja wykażą opóźnienia w procesie wdrażania, pojawienie się problemów i barier wymagających interwencji to stanowić to będzie podstawę i uzasadnienie do uruchomienia procedury aktualizacji strategii. Aktualizacja ta dotyczyć może jednego (np. kryteriów wyboru operacji) lub kilku elementów (celów, przedsięwzięć, wskaźników, budżetu) strategii.

Planowanie monitoringu:

W procesie monitoringu badane powinny być elementy głównie ilościowe dotyczące najważniejszych aspektów funkcjonowania LGD – przebiegu konkursów, stopnia realizacji budżetu i zaplanowanych wskaźników, etc. Najważniejsze z tych elementów ujęte są w poniższej tabeli:

Co się bada?	Kto wykonuje?	Jak się wykonuje?	Kiedy?	Ocena
Elementy podlegające monitorowaniu:				
Prawidłowość przeprowadzenia naboru (Pytanie badawcze: Czy proces realizacji naboru przebiegł prawidłowo?)	Pracownicy biura LGD (ocena własna)	- analiza dokumentacji konkursowej - dane zebrane z przeprowadzonego naboru - ankiety dotyczące oceny świadczonego doradztwa - zebrane opinie beneficjentów oraz członków Rady	Zawsze po zamknięciu naboru wniosków	- zgodność terminów ogłaszania konkursów z harmonogramem - zgodność dokumentacji konkursowej z wytycznymi i procedurą - jakość świadczonego doradztwa - prawidłowość przeprowadzonej procedury naboru
Rada (Pytanie badawcze: Czy Rada dokonuje wyboru operacji zgodnie z wytycznymi oraz zapisami Regulaminu Pracy)	Pracownicy biura LGD (ocena własna)	- analiza protokołów z posiedzeń Rady - analiza pozostałej dokumentacji związanej z organizacją posiedzenia Rady i wyborem operacji do realizacji	Zawsze po zamknięciu naboru wniosków	- ocena zgodności przeprowadzonej oceny z wytycznymi i zapisami Regulaminu - ocena frekwencji, sposobu i prawidłowości dokonywania oceny przez poszczególnych członków Rady - ocena stopnia akceptacji

Rady?)				i zrozumienia przez członków Rady kryteriów wyboru operacji - analiza potrzeb szkoleniowych i doradczych związanych z prawidłowością dokonywania oceny
Budżet LSR (Pytanie badawcze: Czy stopień realizacji budżetu jest zgodny z planem zapisanym w LSR?)	Pracownicy biura LGD (ocena własna)	- dane zebrane z przeprowadzonych konkursów OFSA - dane ze sprawozdań i wniosków o płatność dane dotyczące wydatków w ramach kosztów bieżących i aktywizacji oraz projektów współpracy	Co 6 m-cy (styczeń i lipiec danego roku)	- ocena stopnia zgodności wydatkowanych środków z założeniami zapisanymi w LSR - ocena stopnia wykorzystania budżetu w podziale na cele, przedsięwzięcia oraz operacje - ocena stopnia wykorzystania budżetu na projekty współpracy oraz koszty bieżące i aktywizacja
Wskaźniki realizacji celów (Pytanie badawcze: Czy stopień realizacji wskaźników jest zgodny z planem zapisanym w LSR?)	Pracownik biura, któremu przypisano tę kompetencję (ocena własna)	- dane zebrane od beneficjentów operacji i grantobiorców w ramach projektów grantowych (ankiety monitorujące, sprawozdania, etc.) - dane dotyczące realizacji projektów współpracy	Co 6 m-cy (styczeń i lipiec danego roku)	- ocena stopnia osiągnięcia zaplanowanych wskaźników produktu i rezultatu
Potencjalni beneficjenci (Pytanie badawcze: Które grupy beneficjentów są zainteresowane pozyskaniem środków z LSR?)	Pracownicy biura LGD (ocena własna)	- dane z doradztwa - dane ze szkoleń i spotkań informacyjnych - dane z kontaktów i zapytań telefonicznych, mailowych, etc.	Na bieżąco	- ocena stopnia zgodności przyjętej w LSR struktury beneficjentów z faktycznym zainteresowaniem

Ewaluacja

1. Ewaluacja wewnętrzna (bieżąca, realizowana samodzielnie przez LGD)

Ewaluacja wewnętrzna LSR jest serią przeprowadzanych corocznie ćwiczeń analityczno-refleksyjnych, których celem będzie bieżąca analiza procesu wdrażania i jego efektów oraz zmian w otoczeniu LSR, tak, by lepiej rozumieć osiągnięte rezultaty i umieć z wyprzedzeniem oszacować, w jakim stopniu zbliżają się one do osiągnięcia celów. Wyniki ewaluacji wewnętrznej będą podstawą do podejmowania decyzji o ewentualnej zmianie kierunku działań – jeśli to będzie konieczne – oraz stanowić wkład w ewaluację zewnętrzną.

Ewaluacja wewnętrzna stanowi uzupełnienie monitoringu o konieczną interpretację (identyfikację przyczyn ewentualnych problemów), ocenę i rekomendacje działań.

Ewaluacja wewnętrzna będzie realizowana w oparciu o spotkanie wykorzystujące narzędzia o charakterze refleksyjno-analitycznym jako **warsztat** refleksyjny (zwany dalej „warsztatem”). Podstawowym materiałem do pracy będą zestawienia i materiały z procesu realizacji LSR przygotowane przez pracowników LGD.

Warsztat będzie przeprowadzany **na początku każdego roku kalendarzowego**, tak, aby wypracowane wnioski mogły zasilić o dodatkowe informacje sprawozdanie roczne z realizacji LSR za rok poprzedni. Warsztat musi opierać się na rzetelnych wynikach, dlatego całoroczny cykl działań przygotowujący do warsztatu będzie przebiegać w następujący sposób:

- **Bieżąca działalność biura LGD powinna być nastawiona na zbieranie informacji zwrotnej o odbiorze realizacji LSR i działań LGD**, poprzez np.: **dokumentowanie spotkań** z mieszkańcami, wnioskodawcami (w biurze LGD i poza nim) pod kątem zgłaszanych uwag, problemów, potrzeb itp., zbieranie opinii społeczności lokalnej o odbiorze realizacji LSR poprzez np.: **przeprowadzenie wywiadów, ankiet, sondaży lub inne narzędzia do zbierania opinii** od kluczowych interesariuszy (gminy) i przedstawicieli społeczności lokalnej.
- **Pracownicy biura LGD przygotowują zestawienie dostępnych danych za badany okres przekazują je uczestnikom warsztatu co najmniej trzy dni przed spotkaniem.** Dane powinny dotyczyć co najmniej: **realizacji finansowej LSR i rzeczowej** (osiągnięte wartości wskaźników), **funkcjonowania LGD i biura** (m.in. działań informacyjno-promocyjnych, działań doradczych, funkcjonowania partnerstwa i organów LGD), **sytuacji społeczno-gospodarczej** obszaru LGD w oparciu o dostępne dane statystyczne, dostępne aktualne opracowania.
- **Biuro LGD organizuje co najmniej 5-godzinny warsztat** na temat realizacji LSR i o działaniach LGD w minionym roku.

Uczestnicy: pracownicy biura LGD, członkowie Zarządu i Rady LGD (wskazane jest zapewnienie udziału przedstawicieli wszystkich interesariuszy). LGD może zaprosić do udziału w warsztatach przedstawicieli innych LGD, beneficjentów oraz przedstawicieli samorządu województwa, co może wpłynąć na poprawę komunikacji i wzajemnego zrozumienia, poszukiwania wspólnych rozwiązań dla zidentyfikowanych problemów, jak również przyczynić się do wymiany dobrych praktyk oraz przygotowania się do wspólnie zorganizowanej ewaluacji zewnętrznej.

Dyskusja będzie zorganizowana co najmniej wokół poniższych pytań:

- a) Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?
- b) W jakim stopniu jakość składanych projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych wpływa na osiąganie wskaźników w zaplanowanym czasie?
- c) W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów spełniają swoją rolę?
- d) W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru LGD?
- e) Czy przyjęty system wskaźników dostarcza wszystkie potrzebne informacje niezbędne do określenia skuteczności interwencyjnej strategii?
- f) Czy procedury naboru wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów?
- g) Jaka jest skuteczność działania biura LGD (działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
- h) Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD, by skuteczniej realizowała cele LSR?

Podsumowanie spotkania – będzie polegało na zebraniu wszystkich ustaleń dotyczących koniecznych działań do wdrożenia w kolejnym roku.

Prezentowane dane i ustalenia poczynione w ramach warsztatu **będą gromadzone w uporządkowany sposób i porównywalne z roku na rok**, tak by mogły stanowić użyteczny wkład w analizę prowadzoną przez ewaluatorów zewnętrznych po zakończeniu realizacji LSR (ewaluacja zewnętrzna).

Podsumowanie warsztatu w postaci syntetycznych odpowiedzi na poruszane zagadnienia oraz informacji na temat sposobu wdrożenia rekomendacji, będzie elementem sprawozdania rocznego z realizacji LSR.

2. Ewaluacja zewnętrzna (zlecona zewnętrznym ewaluatorom)

Termin realizacji badania

Realizacja badania odbędzie się jednokrotnie, w latach 2020-2022.

Wykonawca badania

Ewaluację zewnętrzną przeprowadzi **niezależny ewaluator.**

Wykonawca badania powinien posiadać odpowiednie doświadczenie w realizacji badań ewaluacyjnych. Wymaga się, aby Wykonawca spełniał minimum następujące wymagania:

- Udokumentowane doświadczenie w realizacji przynajmniej dwóch badań ewaluacyjnych programów współfinansowanych ze środków publicznych, w tym jedno powinno dotyczyć obszaru rozwoju obszarów wiejskich. Minimalna wartość badań powinna stanowić co najmniej wartość % kwoty, którą LGD zamierza przeznaczyć na realizację przedmiotowego badania.
- Dysponowanie zespołem co najmniej 3 ekspertów, w tym: kierownika badania, który posiada doświadczenie w koordynacji badań ewaluacyjnych, eksperta posiadającego doświadczenie w realizacji badań o charakterze jakościowym i ilościowym, eksperta posiadającego doświadczenie w realizacji badań o charakterze społeczno-gospodarczym.

Minimalne wymagania odnośnie oferty Wykonawcy na realizację badania

Oferta Wykonawcy będzie gwarantować odpowiednią jakość badania. Opis sposobu realizacji badania zaproponowany przez Wykonawcę w ofercie będzie zawierał co najmniej:

- a) Kontekst realizacji badania.
- b) Cele badania.
- c) Obszary/ pytania badawcze.
- d) Opis metodyki badania.

Minimum metodyczne badania zapewni triangulację metod i źródeł danych, w związku z czym w badaniu będą zastosowane: analiza danych zastanych, badanie jakościowe i badanie ilościowe. Oferta będzie szczegółowo wskazywać wielkość i strukturę prób badań ilościowych i jakościowych wraz z uzasadnieniem. Elementy te będą podlegać ocenie na etapie wyboru oferty.

- e) Sposób prezentacji wyników.
- f) Harmonogram realizacji badania.

LGD, poprzez odpowiednie kryteria wyboru oferty, zagwarantuje wybór oferty najkorzystniejszej, gwarantującej odpowiednią jakość badania. Dlatego najważniejszym kryterium oceny ofert będzie „jakość” rozumiana jako:

- jakość koncepcji badania,
- jakość metodyki, narzędzi badawczych oraz sposobu organizacji badania.

Zakres badania

Ewaluacja zewnętrzna będzie dotyczyć co najmniej następujących **pytań/obszarów badawczych**:

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli jest inny niż obszary poniżej)	Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?
Ocena wpływu na kapitał społeczny	Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne? W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
Przedsiębiorczość	W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości? Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
Turystyka i dziedzictwo kulturowe	W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego? W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
Grupy defaworyzowane	Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup? Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego? Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
Innowacyjność	W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne? Jakie można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
Projekt współpracy	Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?

	Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?
Ocena funkcjonowania LGD	Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR? Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)? Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?
Ocena procesu wdrażania	Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem? Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów? Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)? Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?
Wartość dodana podejścia LEADER	Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie? Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany? Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia? Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Wymagana struktura raport końcowego z ewaluacji zewnętrznej:

- a) Streszczenie najważniejszych wyników badania.
- b) Spis treści.
- c) Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.
- d) Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.
- e) Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.
- f) Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze.
- g) Podsumowanie zawierające wnioski i rekomendacje.
- h) Spis tabel i wykresów.
- i) Aneksy tworzone w toku realizacji badania

Raport końcowy powinien syntetycznie i przekrojowo omówić otrzymane wyniki badania, co oznacza, że nie może sprowadzać się do zreferowania (streszczenia) uzyskanych danych i odpowiedzi pochodzących z przeprowadzonych badań. Rekomendacje przedstawione w raporcie powinny być sformułowane na podstawie wniosków wynikających z przeprowadzonych badań, mających pokrycie w informacjach prezentowanych w raporcie końcowym.

Informacja o wynikach ewaluacji zewnętrznej LSR

Raport z badania LSR będzie zamieszczony na stronie internetowej LGD oraz przesłany (w wersji elektronicznej, edytowalnej) do MRiRW. Wraz z raportem, LGD prześle do MRiRW informacje na temat sposobu realizacji rekomendacji i zaleceń.

Załącznik nr 5 „Procedura aktualizacji LSR”

Cel procedury:

Celem procedury jest:

- ✓ dostosowanie zapisów Lokalnej Strategii Rozwoju do wymogów prawnych,
- ✓ aktualizacja danych zawartych w LSR,
- ✓ korekta zapisów wynikająca z monitoringu i ewaluacji wdrażania LSR.

Przebieg procedury:

Wszyscy członkowie LGD, a także mieszkańcy obszaru mają możliwość składania wniosków, uwag i propozycji zmian w zapisach Lokalnej Strategii Rozwoju.

Dodatkowo od połowy 2017 roku, na stronach internetowych LGD dostępna będzie ankieta dotycząca oceny jakości życia na obszarze, a od 2018 r. ankieta dotycząca oceny procesu wdrażania LSR. Wszystkie w ten sposób zgłoszone uwagi będą na bieżąco zbierane i analizowane w biurze Lokalnej Grupy Działania.

Dodatkowo Biuro oraz Zarząd prowadzić będą bieżący monitoring aktów prawnych i wytycznych dotyczących funkcjonowania LGD i wdrażania LSR. W momencie zmiany istniejących czy pojawienia się nowych wytycznych dokonana zostanie analiza czy i w jakim stopniu mogą one mieć wpływ na konieczność wykonania aktualizacji LSR.

Kolejne kroki procedury wyglądać będą następująco:

1. Analiza zgłaszanych do LGD potrzeb zmian zgłaszanych potrzeb przez członków LGD i mieszkańców (np. Karty Projektów) dokonywana jest przez pracowników Biura i Zarząd Stowarzyszenia – na bieżąco. Biuro przekazuje Zarządowi wszystkie zgłoszone wnioski.
2. Analiza otoczenia prawnego związanego z funkcjonowaniem LGD i wdrażaniem LSR dokonywana jest przez pracowników Biura i Zarząd – na bieżąco w zależności od częstotliwości zmian w otoczeniu prawnym LGD.
3. Monitoring i ewaluacja prowadzone są zgodnie z procedurą dokonywania monitoringu i ewaluacji (Załącznik 4 do LSR).
4. Zarząd może dodatkowo podjąć uchwałę o zleceniu ekspertom zewnętrznym analizy związanej z koniecznością aktualizacji LSR i załączników, w tym procedur.
5. Aktualizacja Lokalnej Strategii Rozwoju dokonywana jest uchwałą Walnego Zebrania Członków.